Helsinki

Pakilan ja Tuomarinkylän aluesuunnitelma 2018–2027

Suunnitelmaselostus

Kaupunkiympäristön julkaisuja 2018:5

Pakilan ja Tuomarinkylän aluesuunnitelma 2018–2027

Suunnitelmaselostus

Helsinki

Kaupunkiympäristön julkaisuja 2018:5

Julkaisija	Helsingin kaupunki / Kaupunkiympäristö / Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu
Vastuuhenkilö	Anni Tirri
Teksti	Destia Oy, Zuzana Hrasko-Johnson, Timo Häll, Malin Törnroos-Penttilä, Anne Ekholm
Taitto	Mervi Koivula
Kartta-aineisto	© Helsingin kaupunki, © Maanmittauslaitos
Valokuvat	Zuzana Hrasko-Johnson, Malin Törnroos-Penttilä
ISBN	ISSN 2489-4230 (verkkojulkaisu)
ISSN	ISBN 978-952-331-405-4 (verkkojulkaisu)
Kansikuva	Näkymä Laamannintieltä länteen kohti Torpparinmäen uusia asuintaloja Notaarintien varrella

Sisällysluettelo

1 SUUNNITELMAN SISÄLTÖ JA TAVOITTEET 7

2 LÄHTÖTIEDOT JA TYÖMENETELMÄT 8

2.1 Suunnittelualue 8
2.2 Suunnittelun vaiheet 8
2.3 Suunnitteluun vaikuttavat ajankohtaiset hankkeet 10
2.4 Edellisen aluesuunnitelman toteutuminen 10
2.5 Arvokkaat kulttuuriympäristöt 11
2.6 Arvokkaat luontokohteet 13

3 SUUNNITTELUN VUOROVAIKUTUS 17

3.1 Vuorovaikutustilaisuudet ja –kyselyt 17
3.2 Vuorovaikutuksen tuloksia 17

4 YLEISTEN ALUEIDEN STRATEGINEN SUUNNITELMA 21

4.1 Keskeisiä strategisia suunnitelmia 21
4.2 Pakilan ja Tuomarinkylän yleisten alueiden kehittämissuunnitelma 27
4.3 Kehittämistarpeiden yhteenveto 46

5 HANKE-ESITYKSET 50

5.1 Hankkeiden valinnan perusteet 50
5.2 Peruskorjaus- ja kunnostushankkeiden kuvaukset 50
5.3 Suunnitteluhankkeet ja jatkotoimenpiteet 56

6 HANKKEIDEN JA TOIMENPITEIDEN RAHOITUSTARVE 57

LÄHTEET 58

LIITTEET 59

Liite 1. Aluekortit
Liite 2. Lumilogistiikkaselvitys
Liite 3. Ekosysteemipalveluiden teemakartat
Liite 4. Vuorovaikutusaineisto

KUVAILULEHTI 60

PRESENTATIONSBLAD 61

DESCRIPTION 62

1 SUUNNITELMAN SISÄLTÖ JA TAVOITTEET

Aluesuunnitelmat ovat Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialan työväline yleisten alueiden ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi koko Helsingin alueella. Yhtä tai useampaa kaupunginosaa koskeva aluesuunnitelma toimenpiteineen laaditaan seuraavalle kymmenvuotiskaudelle ja se koskee kaavoissa katu- ja viheralueiksi osoitettuja yleisiä alueita. Aluesuunnitelman tavoitteena on nykytilan kartoituksen ja vuorovaikutuksen perusteella tunnistaa kohdealueen kehittämistarpeet ja määritellä peruskorjaushankkeet seuraaville kymmenelle vuodelle. Suunnitelma asettaa tavoitteet alueen kehittämiseksi ja suunnitelmaa toteutetaan käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa. Kaupunkiympäristölautakunta hyväksyy aluesuunnitelman ohjeellisesti noudatettavaksi.

Tämä aluesuunnitelma on laadittu Pakilan ja Tuomarinkylän kaupunginosien alueelle kymmenvuotiskaudelle 2018–2027. Aluesuunnitelman laadinta jakautui kahteen työvaiheeseen, joista tarveselvitysvaiheessa selvitettiin suunnittelualueen yleisten alueiden nykytilanne maastoinventoinnin ja erilaisten verkostollisten ja temaattisten tarkastelujen sekä asukasvuorovaikutuksen perusteella. Varsinaisessa aluesuunnitelman laadintavaiheessa määritettiin yleisten alueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja kaupunkiympäristön toimialan tarjoamien palveluiden tavoitetaso sekä toimenpidetarpeet ja niiden kiireellisyysjärjestys.

Tässä aluesuunnitelmaraportissa kuvataan suunnittelun työvaiheet ja tahot sekä työn aikainen vuorovaikutus alueen asukkaiden kanssa. Lisäksi käsitellään koko aluetta koskevia yleisiä teemoja ja esitellään kehittämistoimenpiteet sisältävä yleisten alueiden strateginen suunnitelma, joka sisältää ekosysteemipalvelunäkökulmatarkastelun. Ekosysteemipalvelunäkökulman avulla on tarkasteltu alueen sini- ja viherverkoston toimivuutta, kehittämistarpeita ja kytkeytymistä suunnittelualueen ympäristöön. Lopuksi esitellään peruskorjaushanke-ehdotukset. Raportin liitemateriaaleissa taustoitetaan alueen kehittämistavoitteita tarkemmin aluekorttien, lumilogistiikkaselvityksen ja ekosysteemipalvelunäkökulman taustamateriaalin avulla.

2 LÄHTÖTIEDOT JA TYÖMENETELMÄT

2.1 Suunnittelualue

Suunnittelualue sijaitsee Helsingin pohjoisessa suurpiirissä (suurpiiri 4). Alueeseen kuuluvat Tuomarinkylän ja Pakilan kaupunginosat. Suunnittelualue rajautuu pohjoisessa ja idässä Vantaanjokeen, jossa kulkee myös Helsingin ja Vantaan kaupunkien välinen raja. Etelässä alue rajautuu Oulunkylän ja lännessä Kaarelan kaupunginosiin. Suunnittelualueen eteläosaa halkoo itä-länsisuunnassa Kehä I (Muurimestarintie) ja keskiosaa pohjois-eteläsuunnassa Tuusulanväylä.

Aluesuunnitelman piiriin kuuluvat suunnittelualueella sijaitsevat asemakaavan mukaiset kadut ja aukiot sisältäen katuvihreän sekä rakennetut ja luonnonmukaiset viheralueet. Kehä I ja Tuusulanväylä ovat valtion väylinä tämän tarkastelun ulkopuolella.

Suunnittelualueen pinta-ala on noin 1 480 ha. Suunnittelualueesta noin 883 ha on kaavoitettuja viheralueita, joista rakennettuja puistoja on 28 ha. Kaavan mukaisia katualueita on noin 139 ha, johon sisältyvät ajoradat, jalankulun ja pyöräilyn reitit sekä katuvihreä. Kaupunkiympäristön toimialan hallinnassa olevista luonnonmukaisista viheralueista metsää on noin 434 ha, peltoa noin 267 ha ja niittyjä noin 56 ha. Suunnittelualue on laajalta osin luonnonmukainen, mikä johtuu suurista pelto- ja metsäalueista sekä pientalovaltaisista asuinalueista.

Suunnittelualueen lisäksi työssä on määritelty osittain suunnittelualueen ulkopuolelle ulottuva tarkastelualue. Tarkastelualueeseen on otettu mukaan suunnittelualuetta sivuavat viheralueet, pienvesien osavaluma-alueet ja tärkeät katualueet, joilla on merkitystä suunnittelualueeseen viheralueiden tarjoamien ekosysteemipalveluiden sekä palveluverkoston toimivuuden ja käytettävyyden näkökulmasta. Tarkastelualue kattaa suunnittelualuetta kehystävät Keskuspuiston ja Patolan viheralueet ulkoilureitteineen sekä suunnittelualueen eteläpuolella jatkuvat Yhdyskunnantien ja Pakilantien katualueet.

Vuonna 2016 suunnittelualueella asui 19 381 asukasta. Asukkaista 57 % on työikäisiä. Väestöennusteen mukaan alueen väkiluku tulee laskemaan noin 800 hengellä vuoteen 2026 mennessä. Suurin lasku tulee koskemaan työikäisten ikäluokkaa. Väestöennuste pohjautuu Helsingin kaupungin vuonna 2016 laatimaan ennusteeseen.

2.2 Suunnittelun vaiheet

Pakilan ja Tuomarinkylän aluesuunnitelma laadittiin vuoden 2017 aikana. Aluesuunnitelmaan liittyvät vuorovaikutustilaisuudet ja asukaskysely toteutettiin keväällä 2017. Vuorovaikutus aloitettiin Kerro kartalla -verkkokyselyllä, joka oli avoinna 27.2–26.3.2017. Kyselyn tulokset esitettiin asukastilaisuuksissa 25.4. ja 27.4.2017, joihin asukkailla oli mahdollisuus tulla esittämään ideoitaan ja näkemyksiään alueen kehittämisestä. Asukasvuorovaikutuksesta ja maastoinventoinnista koostuva tarveselvitysosio laadittiin kevään ja kesän 2017 aikana. Tarveselvityksen tavoitteena oli kartoittaa tarkastelualueen yleisten alueiden kunto ja määritellä erilaiset kehittämistarpeet. Tarveselvitykseen liittyvät kuntokartoituksen maastokäynnit tehtiin pääosin kesällä 2017. Lumilogistiikkaan liittyvät kartoitukset tehtiin kevättalvella 2017. Tarveselvityksen yhteenveto valmistui syksyllä 2017.

Varsinaisen Pakilan ja Tuomarinkylän aluesuunnitelmaraportin laatiminen aloitettiin syksyllä 2017, jolloin myös luonnos valmistui.

Aluesuunnitelman ohjausryhmään kuuluivat Helsingin kaupungin Kaupunkiympäristön toimialan aluesuunnittelija Anni Tirri, joka vastasi aluesuunnitelman laadintaprosessista, sekä Petri Arponen, Tiina Saukkonen, Toni Karttunen, Heikki Takainen, Tuuli Ylikotila, Jyrki Ulvila ja Tarja Lahin. Suunnitelman laadinnasta on vastannut konsulttina Destia Oy, jonka työryhmään kuuluivat projektipäällikkö maisema-arkkitehti Zuzana Hrasko-Johnson, insinööri (AMK) Timo Häll, FM Anne Ekholm ja hortonomi (AMK) Malin Törnroos-Penttilä.

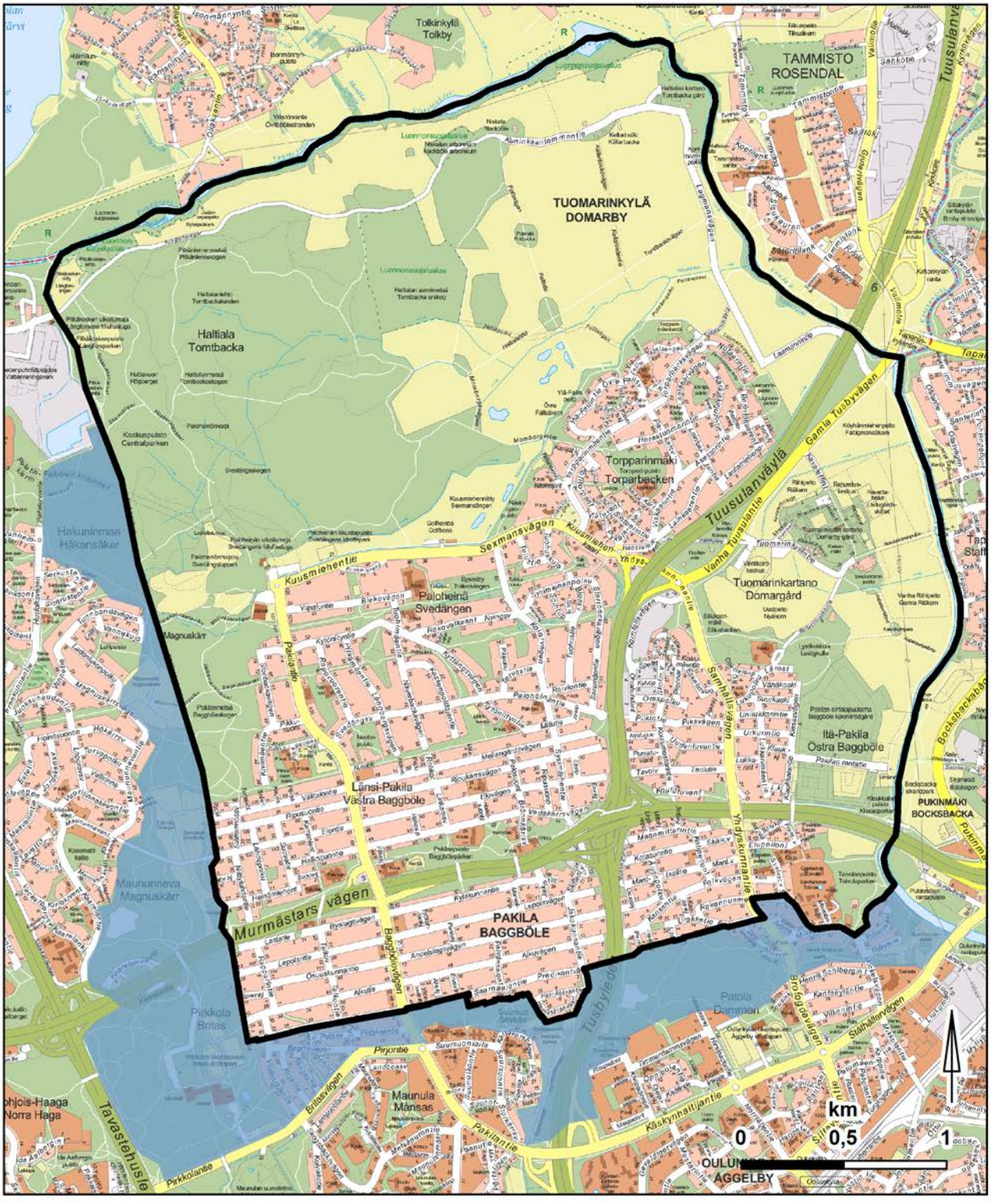

Aluesuunnitelman aluerajaus

Tarkastelussa mukana oleva alue

Aluesuunnitelman aluerajaus.

2.3 Suunnitteluun vaikuttavat ajankohtaiset hankkeet

Ajankohtaiset hankkeet on koottu 15.2.2017 Helsingin karttapalvelusta suunnittelun ja inventointityön lähtökohdiksi.

Paloheinässä Pikkusuonkujan ympäristössä on käynnissä asemakaavamuutoshanke, jonka yhteydessä alueelle suunnitellaan päivittäistavarakauppaa, kerrostaloja ja uusia kulkureittejä. Hanke on käynnistynyt vuonna 2013 osallistumis- ja arviointisuunnitelman laatimisella, mutta ei ole edennyt kaavaluonnosvaiheeseen. Hankkeen olemassaolon vuoksi alueelle ei kuitenkaan esitetä aluesuunnitelman yhteydessä merkittäviä peruskorjaushankkeita.

Länsi-Pakilassa Pakilantien ja Välitalontien liittymäalueella on käynnissä asemakaavamuutoshanke, jonka yhteydessä alueen liikerakennukset on tarkoitus purkaa ja rakentaa tilalle Pakilantien varteen nelikerroksisia asuinkerrostaloja. Kerrostalojen ensimmäiseen kerrokseen tulee liiketiloja. Lisäksi Palosuontiellä (Halkosuontiestä etelään) on käynnissä oleva kadunrakentamishanke, jonka arvioitu valmistumisajankohta on vuonna 2019.

Länsi-Pakilassa Kyläkunnantien ja Lepolantien välissä tontilla 34097 olevan Kokkosen puutarhan paikalle on käynnistymässä täydennysrakennushanke, jossa kasvihuoneiden tilalle rakennetaan rivitaloja.

Keskuspuiston luonnonhoidon yleissuunnitelman laatiminen on käynnissä ja sen on tarkoitus valmistua alkuvuodesta 2018. Samaan aikaan ollaan laatimassa myös Haltialanmetsän luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmaa ja Haltialanmetsän rauhoitusesitystä.

Ajankohtaisia katuhankkeita ovat Kavaleffintien, Laamannintien (sisältäen Vantaanjoen tulvasuojauksen), Lainkaarentien, Lainlukijantien, Lautamiehenpolun, Pakilantien (välillä Nuotiokuja-Pikkusuonkuja), Pakilan rantatien (LP-alue ja hidasteet), Pakinkujan, Palosuontien (Halkosuontiestä etelään), Sihteerinpolun, Sihteerintien ja Tuomarinkyläntien suunnittelu- ja rakentaminen sekä Pakilantien (välillä Pirjontie-Kuusmiehentie) liikennejärjestelyt. Ajankohtaisia pyörätiehankkeita ovat Osuuskunnantien, Piikinpolun, Tuusulanväylän baanaverkon (välillä Risupadontie-Maanmittarintie) sekä Vantaanjoen Pukinmäen kohdalla ylittävän jalankulku- ja pyörätiesillan rakentaminen. Ajankohtaisia puistohankkeita ovat Tuomarinkylän kartanoalueen suunnittelu ja rakentaminen.

Spelttipuiston leikkipaikka Itä-Pakilassa.

Ajankohtaisia Liikenneviraston ja kaupungin yhteishankkeita ovat Tuusulanväylän vaihtopysäkkien rakentaminen Yhdyskunnantien kohdalle, Tuusulanväylän meluestehanke Torpparinmäen kohdalla sekä Tuusulanväylän parantaminen Vantaanjoen kohdalla.

Länsi-Pakilassa Elontien alueella on käynnissä Avoin Kuitu -pilottihanke, jossa Telia Oyj testaa uutta kaapelointitekniikkaa.

2.4 Edellisen aluesuunnitelman toteutuminen

Alueelle laadittu aiempi, *Pohjoisen suurpiirin läntiset ja pohjoiset osat viheraluesuunnitelma 2004-2013*, on osittain toteutunut. Ajanjaksolla toteutuneita hankkeita ovat Näsinojan puiston kunnostaminen, Leikkipuisto Soihdun peruskorjaus sekä Spelttipuiston leikkipaikan rakentaminen.

Kuusmiehentien varrelle oli suunnitelmaan kirjattu näkymien avaaminen Haltialaan puuston suunnitelmallisella hoidolla sekä rakentamalla levähdyspaikkoja. Kuusmiehentie on rakennettu uudelleen Raidejokeri-yhteyden tilavaraus huomioiden, jolloin maisemarakenne on muuttunut. Kuusmiehentien varrelle on myös lisätty penkkejä. Tulipesänpuiston rakentaminen on toteutunut, mutta puisto kaipaisi edelleen lisää penkkejä sekä valaistusta. Niskalan arboretumin ja tilan kasvillisuuden inventointi valmistui vuonna 2004 ja arboretumin hoito- ja käyttösuunnitelma vuonna 2008. Toteutustyöt käynnistyivät vuonna 2009.

Haltialan metsänreunojen tarkastelu ja kokonaisuuden kehittäminen on edelleen ajankohtaista. Viheraluesuunnitelman laatimisen aikana Länsi-Pakilan leikkipuiston rakentaminen on ollut esillä, mutta tällä hetkellä ei ole tiedossa, että hanke olisi etenemässä. Leikkipuisto Torpparinmäen parantaminen on osittain toteutunut, mutta osa välineistä ja pinnoista on edelleen kuluneita.

Tuomarinkylän kartano.

2.5 Arvokkaat kulttuuriympäristöt

Suunnittelualueen pohjois- ja itäosan viljelyalueilla Vantaanjokivarressa on vahvasti läsnä historiallinen tila- ja kartanokulttuuri. Vantaanjokeen rajautuvat avoimet peltoalueet sekä niitä reunustavat metsät muodostavat Vantaanjokilaakson valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen, joka alkaa Helsingissä Haltialan pelloista ja päättyy Vanhankaupunginlahteen. Tämä pääkaupunkiseudulla harvinainen avoin maisematila on jäänyt tiivistyvän yhdyskuntarakenteen keskelle erityisesti Vantaan kaupungin puolella Tammistossa.

Valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen rajaukseen kuuluvat suunnittelualueen pohjoisosassa Haltialan ja Niskalan tilat laajoine peltomaisemineen, itäosassa Tuomarinkylän kartano 1700-luvun lopun rakennuksineen esimerkkinä Viaporin vaikutuksesta kartanokulttuuriin Helsingin seudulla sekä 1940-luvulta peräisin oleva Itä-Pakilan siirtolapuutarha-alue. Niskalan ja Haltialan tilojen ja Tuomarinkylän kartanoalueen rakennukset on suojeltu asemakaavalla. Pohjoisessa, Vantaan kaupungin rajalla, sijaitsee kaksi arvokasta perinnemaisemaa, Kellarinmäen keto ja Pitkäkosken keto.

Haltialan tilan laitumet, taustalla Torpparinmäki.

Näkymä avautuu Kaisanmäeltä (Tuomarinkylän kartano) Haltialan tilaan ja Vantaan Taimmistoon päin.

Suunnittelualueelle sijoittuu myös kaksi valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (RKY 2009): Tuomarinkylän kartano ja Maunnunnevan pääkaupunkiseudun I maailmansodan linnoitteet Pakilanmetsässä. Tuomarinkylän kartanon pihapiirissä on ainoa ehjänä säilynyt katettu konekivääriasema sekä kaksi tähystysasemaa ja suojahuone.

Maakunnallisesti arvokkaisiin kulttuuriympäristöihin alueella kuuluu Keskuspuiston viheralue, joka edustaa kaavoitushistoriallisesti merkittävää ja ainutlaatuista puistorakentamista Suomessa. Keskuspuisto on merkittävä osa Helsingin kaupunkikuvaa ja historiaa. Vuonna 1911 arkkitehti Bertel Jung teki Helsingin Keskuspuistoksi ehdotuksen, joka sisälsi Kaisaniemen, Hakasalmen, Hesperian ja Eläintarhan alueet sekä Reijolan metsämaiden eteläosan. Suunnitelmaa täydennettiin myöhemmin kaupungin halki kulkevaksi metsä- ja puistovyöhykkeeksi. Puistoon sijoitettiin toiminnallisia ulkoilu- ja liikunta-alueita palveluineen sekä kattava ulkoilureittiverkosto.

Suunnittelualueelle sijoittuu lukuisia I maailmansodan aikaisia rakenteita, jotka ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä ja kuuluvat osana I maailmansodan aikana rakennettuun linnoituskokonaisuuteen. Puolustusvarustukset sijoittuvat suunnittelualueen etelä- ja keskiosiin Länsi-Pakilan ja Paloheinän alueille. Lisäksi historiallista viljelykulttuuria edustavan Vantaanjokilaakson alueelle suunnittelualueen pohjois- ja itäosiin sijoittuu historiallisia asuinpaikkoja, jotka luokitellaan myös kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Paikallisesti arvokas vanha kalkkilouhos sijaitsee Haltialan metsäalueen keskellä.

Kaupunkikuvallisesti ja historiallisesti arvokkaita rakennuksia suunnittelualueella sijoittuu erityisesti Länsi-Pakilassa Saarnaajantien, Kyläkunnantien, Halkosuontien, Suovakujan ja Niittyluhdantien varrelle sekä Torpparinmäen keskiosaan. Rakennukset on suojeltu asemakaavalla. Lisäksi yksittäisiä rakennuksia Itä-Pakilassa sekä Tuomarinkylän kartanon ja Haltialan ja Niskalan tilojen alueella on suojeltu asemakaavalla kulttuurihistoriallisesti arvokkaina.

2.6 Arvokkaat luontokohteet

Laajoja metsä- ja peltoalueita sisältävä suunnittelualue on luontoarvoiltaan rikasta. Keskuspuiston pohjoisosaan Haltialan metsäalueelle sijoittuu Haltialan aarnialue ja Vantaanjokivarteen Pitkäkosken rinnelehtojen, Vantaanjoentörmän, Ruutinkosken lehdon ja Niskalan arboretumin luonnonsuojelualueet.

Haltialan metsäalue on yhtenäinen, pääosin kuusivaltainen metsä, jossa on runsaasti kasvillisuuden korkeusvaihtelua, kosteita painanteita, ojia ja puroja. Paikoin kalkkipitoinen kallioperä lisää kasvillisuuden rehevyyttä mm. Haltiavuoren, Haltialan vanhan kalkkilouhoksen sekä Pitkäkosken alueilla.

Haltialan aarnialue rauhoitettiin hakkuilta 1950-luvulla ja siitä on kehittynyt tunnelmallinen mustikkatyypin kuusimetsä, jonka eliöstö on monipuolinen. Aarnimetsän linnusto on runsaslajinen ja siellä pesii vaateliaitakin lintulajeja. Alueella saa liikkua vain merkittyjä reittejä pitkin.

Niskalan arboretum eli puulajipuusto on Tuomarinkylän kartanon isännän Jakob Kavaleffin perustama vuosina 1905–1917. Vuonna 1961 arboretum siirtyi Helsingin kaupungin omistukseen. Alueen luonto on historiallisesti ja luonnontieteellisesti arvokas nähtävyys sekä opetuskohde.

Vantaanjoentörmän merkitystä korostaa alueen hyvä luonnontilaisuus, monipuolisuus ja kasvillisuustyyppien edustavuus. Suojelualueen laajuus ja välitön sijainti suurten luontoalueiden läheisyydessä tekevät siitä merkittävän osan maakunnallista viheralueverkkoa. Vantaanjoentörmää luonnehtivat kasvistollisesti rikkaat ja pääosin hyvin säilyneet erityyppiset lehdot ja rinteiden viljavat niityt. Lehtojen kasvistoon kuuluu Helsingissä harvinaisia, vaarantuneita tai silmälläpidettäviä lajeja. Pääasiallinen luontotyyppi on tuore runsasravinteinen lehto, jossa vallitsevina lehtotyyppeinä ovat vuohenputki- ja sinivuokkokäenkaalityyppi. Alueen linnustoon kuuluvat mm. rantasipi, pikkulepinkäinen, käenpiika ja pikkutikka. Harvinaiseen eläimistöön kuuluvat saukko ja vuollejokisimpukka.

Suunnittelualueen pohjois- ja itärajalla virtaava *Vantaanjoki* on Natura 2000 -alue. Alueen valintaperusteena Natura 2000 -verkostoon on joessa esiintyvä luontodirektiivin liitteeseen II sisältyvä vuollejokisimpukka, sekä liitteen IV(a) eläinlajit saukko ja kirjojokikorento. *Pitkäkoski* on noin kilometrin mittainen, Vantaanjoen alajuoksun pisin luonnontilainen koski. Sen molemmin puolin kasvaa rehevää kuusivaltaista lehtoa. Rantametsien eläimistöön kuuluvat pyy, useita tikkalajeja, koskikara, saukko ja virta-alli, joka tavattiin Pitkäkoskella ensimmäistä kertaa Suomessa vuonna 2000.

Haltialan aarnimetsä tarjoaa erialisia kasvuympäristöjä.

Ensimmäisen maailmansodan aikainen linnoitus Torpparinmäessä.

Haltialan aarnimetsää pitkospuineen.

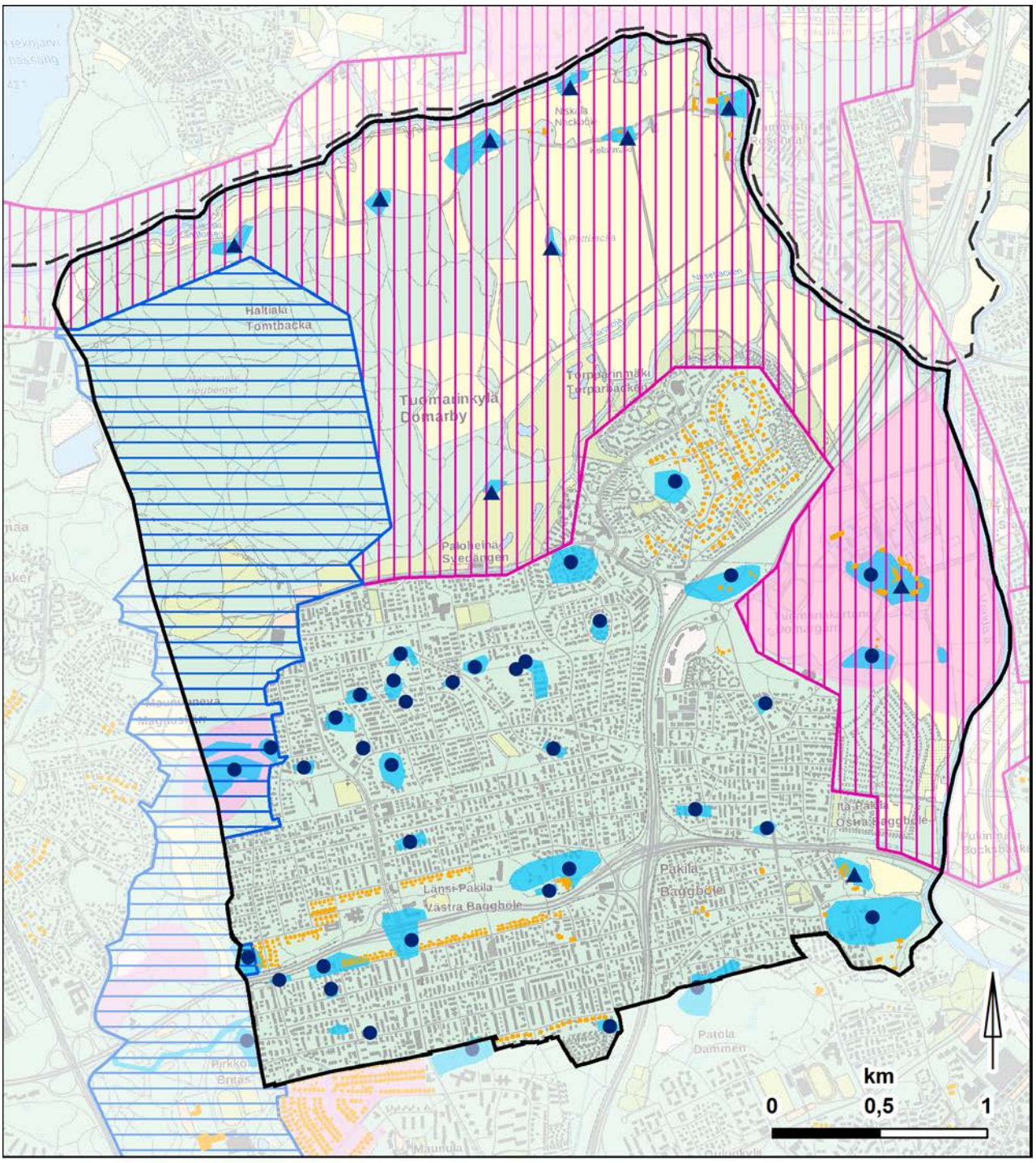

Valtakunnallisesti arvokas maisema-alue

Maakunnallisesti arvokas kulttuuriympäristö

Valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY)

Asemakaavalla suojeltu rakennus

Muinaisjäännösalue

Kiinteä muinaisjäännös, asuinpaikka

Kiinteä muinaisjäännös, puolustusvarustus

Arvokkaat ja suojellut kulttuuriympäristökohteet. Aineistot © Helsingin karttapalvelu 10/2017, Maanmittauslaitos 11/2017.

Perinteisen peltomaiseman keskellä sijaitseva *Ruutinkoski* on monipuolinen luontokohde kosteikkoineen ja lehtoineen. Koski on 300 m pitkä ja Vantaanjoen alin luonnontilainen koski. Ruutinkosken rinteiden tiheät lehtometsät kuuluvat valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan, jonka etelälaidalla kasvaa luonnonmuistomerkkinä rauhoitettu kynäjalavaryhmä.

Suunnittelualueelta on tunnistettu useita arvokkaita kasvi- ja kääpäkohteita, lintu-, lepakko- sekä matelija- ja sammakkoeläinkohteita ja liito-oravan ydinalueita. Arvokkaat kasvikohteet sijoittuvat Keskuspuistoon Paloheinän ja Haltialan alueille sekä Vantaanjoen varrelle ja Tuomarinkylän kartanon tuntumaan. Haltialan vanhat kuusivaltaiset metsät ovat myös kääpien esiintymisaluetta. Lähes kaikki suunnittelualueen metsä- ja viljelyalueet ovat linnustollisesti arvokkaita.

Tuomarinkylän kartanon alue, Lystikukkula ja Vantaanjoen varsi Pitkäkosken ja Ruutinkosken välisellä osuudella ovat tärkeitä lepakkoalueita. Lystikukkula on vanha linnoitusalue, jonka alueella kasvaa vanhaa luonnontilaisen kaltaista metsää. Alueella esiintyy runsaasti viiksisiippoja. Pohjanlepakko ja korvayökkö on tavattu Tuomarinkylän kartanon pihapiiristä. Alue soveltuu lepakoille monipuolisen metsän, vanhan kartanon pihapiirin sekä kotieläinten vuoksi. Pitkäkoski-Ruutinkoski-Niskala välillä tavataan pohjanlepakkoa, viiksisiippoja, vesisiippoja sekä korvayökköä. Myös Niskalan tilan pihapiiri on lepakoiden elinympäristöä. Ruutinkoski on lisäksi matelijoiden ja sammakkoeläinten esiintymisen kannalta tärkeä kohde.

Suunnittelualueelle sijoittuu kaksi luonnonmuistiomerkkiä: Kynäjalavaryhmä Haltialan tilakeskuksen pohjoispuolelle ja Käärmekuusi Tuomarinkylän kartanon pihapiiriin Kaisanmäelle. Torpparinmäenpuistossa kasvaa uhanalainen mätäshelmikkä, jonka kasvupaikka tulee huomioida kunnostus ja ylläpitotöissä.

Keskuspuiston alueelle on esitetty kahden uuden luonnonsuojelualueen perustamista Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 mukaisesti arvokkaiden metsäalueiden monimuotoisuuden säilyttämiseksi. Haltialan metsäalueelle on vireillä kahden luonnonsuojelualueen perustaminen, jotka yhdessä muodostavat Paloheinän ja Haltialanmetsän luonnonsuojelualueen. Lisäksi Paloheinässä Paloheinänhuipun eteläpuoleisella metsäalueella on vireillä Pakilanmetsän luonnonsuojelualueen perustaminen.

Suunnittelualueella sijaitsee kolme arvoniittykohdetta: Pitkäkosken keto, Kellarimäen keto ja Tuomarinkylän kartanon arvoniitty.

Tuomarinkylän kartanon alueella sijaitseva arvoniitty.

Paloheinänhuippu tarjoaa monipuolista liikuntaa kesällä ja talvella sekä näkymiä lähimaisemaan.

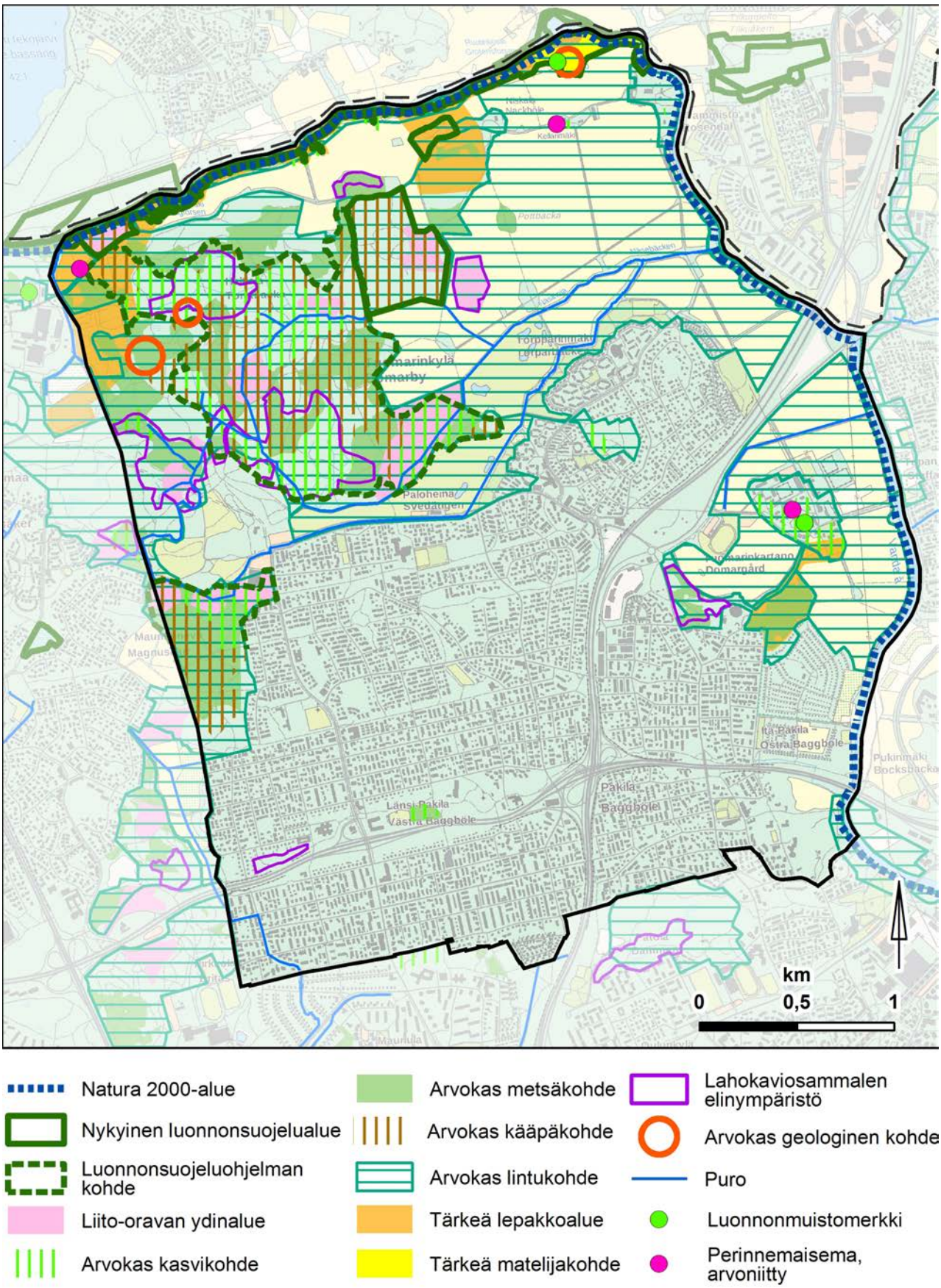

Arvokkaat luontokohteet. Aineistot © Helsingin karttapalvelu 10/2017, Maanmittauslaitos 11/2017.

3 SUUNNITTELUN VUOROVAIKUTUS

3.1 Vuorovaikutustilaisuudet ja –kyselyt

Pakilan ja Tuomarinkylän aluesuunnitelma on laadittu vuorovaikutuksessa asukkaiden kanssa. Tarveselvitysosion laadinnan tueksi toteutettiin keväällä 2017 asukaskysely verkkokyselynä sekä kaksi asukastilaisuutta.

Pakilan ja Tuomarinkylän aluesuunnitelman aikana järjestettiin seuraavia vuorovaikutustilaisuuksia ja -kyselyitä:

- **Kerro kartalla -kysely alueen asukkaille 27.2.–26.3.2017**

Osana tarveselvitystä koottiin asukkaiden näkökulmia alueen kehittämiseksi Kerro kartalla -kyselyllä.

- **Alueen asukkaille suunnatut asukastilaisuudet Pakilassa Toivolan koululla 25.4.2017 ja Paloheinässä Paloheinän koululla 27.4.2017**

Ennen suunnitelmavaihetta järjestettiin keväällä 2017 kaksi alueen asukkaille suunnattua asukastilaisuutta, toinen Pakilassa ja toinen Paloheinässä. Asukastilaisuuksista lähetettiin tiedote alueen kotitalouksiin.

- **Koululaisten vuorovaikutustilaisuus 15.9.2017 Paloheinän koululla**

- **Suunnittelijat tavattavissa 29. ja 30.11.2017**

Suunnittelijat olivat tavattavissa luonnoksen äärellä kahtena iltana, toisena Pakilassa ja toisena Paloheinässä. Pakilan tilaisuus oli yhteinen Solakalliontien ympäristön asemakaavan muutoshankkeen kanssa.

- **Suunnitelmaluonnos esillä Kerro kantasi -palvelussa ja aluesuunnitelman verkkosivuilla 27.11. - 11.12.2017**

Luonnoksen kommentointivaiheen yhteydessä palautetta oli mahdollista antaa myös Kerro kantasi -palvelun kautta.

3.2 Vuorovaikutuksen tuloksia

3.2.1 Kerro kartalla –kysely alueen asukkaille

Kerro kartalla -kyselystä ja tulevista asukastilaisuuksista lähetettiin postikortti kaikkiin alueen kotitalouksiin ja yrityksiin. Kyselyyn vastasi yhteensä 235 henkilöä. Karttamerkintöjä kyselystä tuli 2 639 kappaletta. Käyttäjäkyselyn yhteenvedot ovat toimineet aluesuunnitelman laatimisen lähtötietoina.

Arvot

Kyselyn tulosten perusteella alueen asukkaat kokevat, että alueella on erinomaiset virkistysmahdollisuudet, hyvät ulkoilureitistöt ja pääosin turvallista. Toimivia, viihtyisiä katuja on alueella paljon, muun muassa Kuusmiehentie, Kuninkaantammentie, Vanha Tuusulanväylä sekä Yhdyskunnantie. Muita toimivia ja viihtyisiä paikkoja ovat palautteen mukaan Paloheinänhuippu, Torpparinpuisto sekä Tuomarinkartano. Hienoiksi ja viihtyisiksi viheralueiksi on merkitty Haltialan metsä, Lystikukkula, Nuotiopuisto sekä Pakilanpuisto. Hienoja maisemia tai näkymiä sekä alueita, joissa ulkoillaan eniten, ovat Tuomarinkartano, Haltialan metsäalue sekä Paloheinänhuippu sekä Vantaanjoen varsi etenkin Ruutinkosken ja Pitkäkosken alueilla. Nämä alueet tarjoavat myös luontoelämyksiä.

Historiallisesti kiinnostavia paikkoja ovat Tuomarinkylän kartano, Haltialan tila, Pakin talo sekä Nuotiopuisto linnoituksineen. Erityisen hienoina alueina, todellisina helminä, nousivat esiin Tuomarinkylän kartano, Haltialan tila ja Haltialan aarnimetsä, sekä Ruutin- ja Pitkäkoski. Lasten suosikkipaikkoja ovat Torpparinpuisto, Leikkipuisto Soihtu, Haltialan tila sekä Etupellonpuiston leikkipuisto. Nuorison suosimia paikkoja ovat Torpparinmäenkenttä, Etupellonpuisto, Paloheinänkenttä sekä Tuomarinkylän kartano.

Epäkohdat

Epäkohtina selvitysalueella korostuivat meluisaksi ja rauhattomaksi koetut alueet sekä roskaisina pidetyt paikat. Tällaisia olivat Kansantien päädyn kääntöpaikka, Risulanmäen koira-aitaus sekä Kehä I:n ja Tuusulanväylän välinen solmukohta. Meluisiksi paikoiksi koetaan koko Tuusulanväylän varsi sekä Pakilantien ja Kehä I:n solmukohta. Epäsiisteinä ja roskaisina alueina pidetään Pakilantien vartta, josta erityisesti Paloheinänkenttä ympäristöineen sekä Torpparinmäen S-market ympäristöineen.

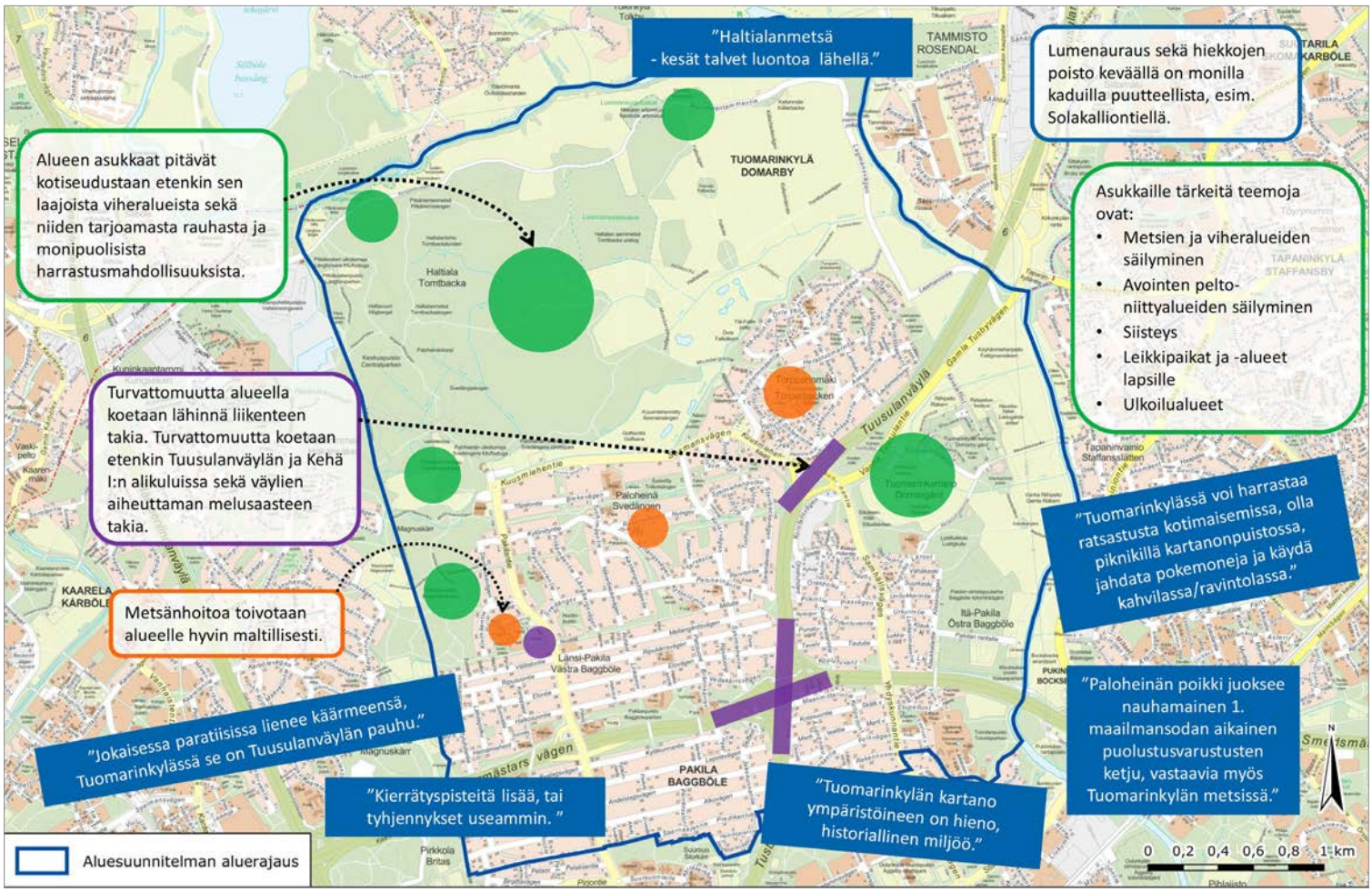

Teemakartta jossa asukaskyselyn keskeiset tulokset.

Turvattomuutta alueella koetaan lähinnä liikenteen ja valaistuksen puutteen takia. Turvattomina paikkoina koetaan siltojen alikulut sekä Pakilantien ja Paloheinäntien solmukohta.

Alueella toivotaan lumen aurauksen tehostamista.

Asukkaat nimesivät suurten väylien aiheuttaman melusaasteen yhdeksi alueen epäkohdaksi.

Hoito- ja kunnostustarpeet

Kunnostusta kaipaavana katuna, torina tai aukiona pidettiin Välitalontietä, Elontietä, Taulutietä, Ylipalontietä sekä Lepolan- ja Osuuskunnantietä. Kunnostettavia aukioita ovat Fallintori sekä Paloheinäntien ja Sysimiehentien risteyksessä oleva aukio. Kunnostusta kaipaavia viheralueita ovat Torpparinpuisto, Käräjäpuisto, Lystikukkula sekä Sysiniitty. Huonokuntoisia kalusteita ja rakenteita on vähän ja ne sijoittuvat ympäri aluetta. Hoidon tarpeessa olevaa metsää oli Torpparinmäenpuistossa, Rakovalkeanpuistossa sekä Pikkusuonpuistossa.

Kaikissa kaupunginosissa nousi tärkeäksi teemaksi puisto- ja viheralueiden säilyminen. Viheralueita koetaan olevan nykyään riittävästi, mutta huolta koettiin mahdollisen täydennysrakentamisen vuoksi. Etenkin Helsingin uuden yleiskaavan vaikutukset Tuomarinkylään huolestuttivat asukkaita kovasti.

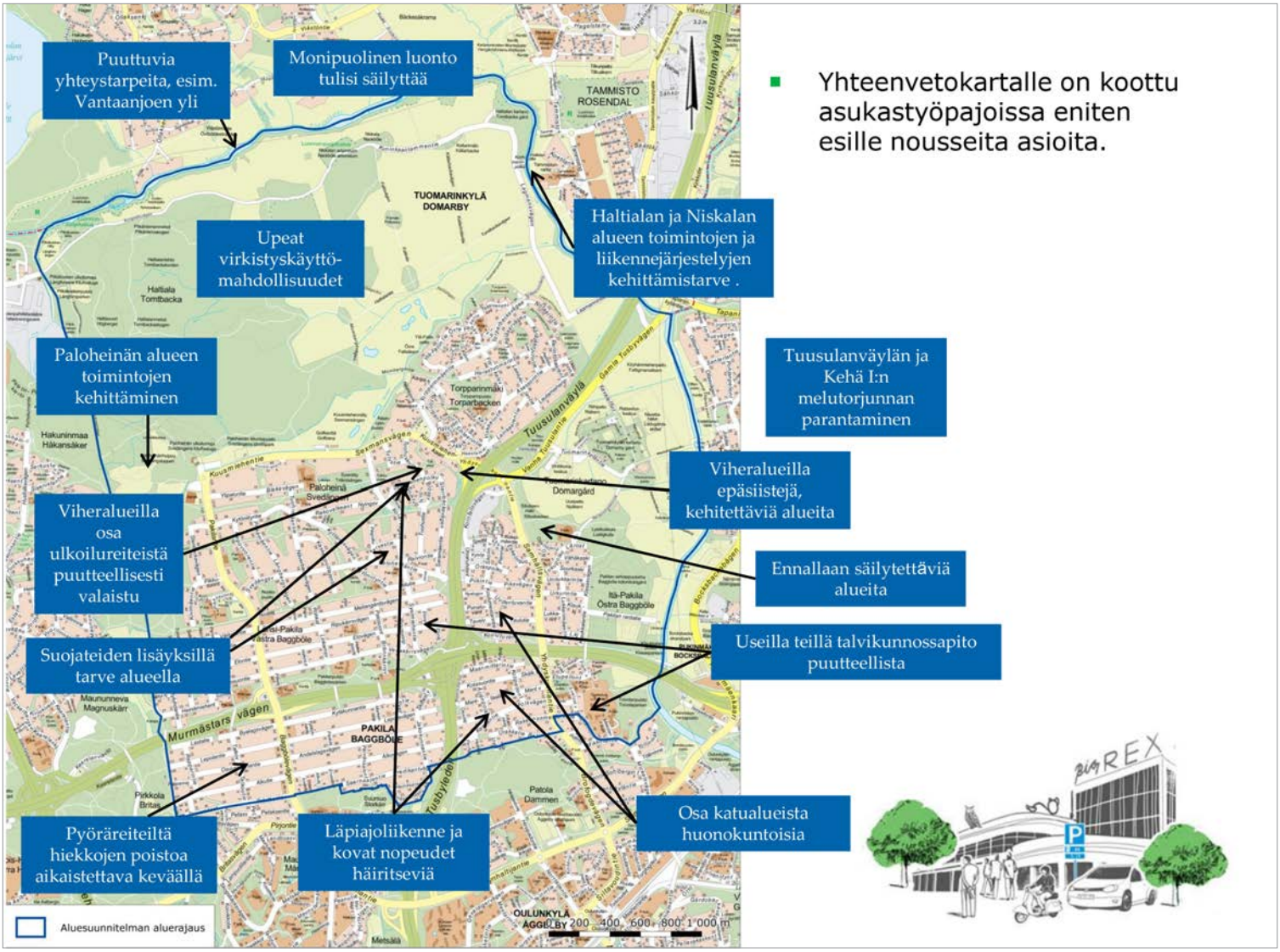

Koostekartta asukastilaisuuksien kommenteista.

3.2.2 Asukastyöpajojen tuloksia

Keväällä 2017 järjestetyissä asukastilaisuuksissa alueen asukkaat saivat mahdollisuuden kertoa alueen kehittämistarpeista. Pisteissä käytiin läpi eri teemoja, joihin asukkaat saivat kirjata kommentteja sekä keskustella suunnittelijoiden kanssa. Pisteillä syntyi vilkasta keskustelua ja paljon ideoita ja parannusehdotuksia tuli esille. Asukastilaisuuksissa nousseet kehittämistarpeet vahvistivat osittain aiemmin asukaskyselyssä esiin tulleita näkemyksiä. Tilaisuuksissa oli myös avoin palautepiste, jossa oli mahdollista antaa palautetta alueen yleisiin alueisiin koskevista aiheista. Pakilassa järjestettyyn tilaisuuteen osallistui noin 30 asukasta ja Paloheinässä järjestettyyn noin 40 asukasta.

Kerro kartalla -kyselystä oli asukastilaisuuksiin kerätty kooste ennen varsinaisen suunnittelun aloitusta.

Asukastilaisuuksista laadittiin teemakohtaiset koosteet, joissa on yhteenvetona esitetty alueen asukkaiden näkemykset alueesta ja sen kehittämisestä. Asukastilaisuuksissa esiin tulleita näkökulmia hyödynnettiin suunnitelmassa esiin nostettujen investointihankkeiden valinnassa ja priorisoinnissa.

Yleistä palautetta asukastilaisuuksista

Asukastilaisuuksiin oltiin tyytyväisiä ja tilaisuuksista tuli positiivista palautetta, joskin tieto tilaisuuksista ei ollut tavoittanut kaikkia halukkaita. Helsingin uuden yleiskaavan laadintatyö puhutti asukkaita paljon ja yleiskaavassa alueelle osoitettu uusi maankäyttö synnytti keskustelua. Asukkaat olisivat mielellään antaneet mielipiteitä myös yleiskaavan sisällöstä.

Asukastilaisuuksissa vahvimmin nousivat esiin seuraavat asiat:

- Tuomarinkylän ja Haltialan alueiden ennallaan säilymisen tärkeys.
- Lumenauraus talvisin ja hiekkojen poisto keväällä.
- Paikoitellen teiden kunto on todella huono (mm. Taulutie, Kotasuontie).
- Tarve koira-aitausten lisäykselle.

Paloheinän koulun 5 C luokka osallistui suunnittelutyöhön.

3.2.3 Koululaisten vuorovaikutustilaisuus

Kaikki alueen koulut kutsuttiin mukaan suunnittelutyöhön. Työhön osallistui Paloheinän koulun 5 C luokka ryhmätyötehtävällä. Ennen ryhmätöiden aloitusta oppilaille pidettiin 15.9.2017 alustus, jossa aluesuunnittelija avasi toteutettavaa karttatehtävää sekä mitä tehtäviä kaupunkiympäristön toimialaan kuuluu. Oppilaiden ryhmätehtävänä oli kuvata käyttämäänsä lähiympäristöä ja havainnoida mahdollisia epäkohtia. Osana tehtävää oli mahdollisuus käydä merkitsemässä palautteita Kerro kartalla- palveluun luotuun kyselyyn. Oppilaat olivat aktiivisesti käyneet vastaamassa.

Yhteenveto palautteesta

Ryhmätöissä ja karttapalvelussa annetuissa palautteissa ja oppilaiden kanssa käydyssä keskustelussa välittyivät etenkin katu- ja risteysalueiden ongelmat (kasvillisuus tai tien linjaus). Näkyvyyden ongelmia oli etenkin Paloheinäntien risteävien teiden risteysalueilla sekä Sysimiehenpolun ja Soihtupolun varrella. Paloheinäntien laajalle risteysalueelle oli kohdistettu paljon palautetta. Huomioitavaa oli myös tonteilta katualueille ulottuvan kasvillisuuden aiheuttamat näkyvyyteen ja liikkumiseen vaikuttavat ongelmat.

Palautetta annettiin myös puuttuvasta tai toimimattomasta valaistuksesta käytetyimpien käytävä- ja kulkuyhteyksien varrella. Vilkkaasti liikennöidyn Pakilantien liikenne- tai katuvalottomat ylityskohdat koettiin turvattomiksi.

Oleskelu- tai vapaa-ajan paikoista leikkipuisto Soihtu oli oppilaille tärkein, mutta myös Repovuoren leikkipaikka koettiin tärkeäksi. Repovuoren leikkialueelle toivottiin vanhemmille lapsille sopivia, monipuolisempia välineitä.

3.2.4 Suunnittelijat tavattavissa

Suunnittelijat olivat tavattavissa aluesuunnitelmaluonnoksen äärellä kahtena iltana marraskuun lopussa 2017. Samaan aikaan luonnokseen saattoi antaa kommentteja Kerro kantasi-palvelun kautta, jossa oli esillä suunnitelman hanke-ehdotukset. Suunnitelma oli kokonaisuudessaan esillä aluesuunnitelman verkkosivuilla.

Toinen asukastilaisuuksista oli yhteinen Solakalliontien ympäristön asemakaavamuutokseen kuuluvan osallistumis- ja arviointisuunnitelman tilaisuuden kanssa. Tilaisuus järjestettiin Etupellon leikkipuistossa ja keräsi paikalle noin 30-40 lähiympäristön asukasta. Toinen tilaisuus järjestettiin Paloheinän kirjastolla ja siellä kävi illan aikana noin 15-20 asukasta.

Tilaisuuksissa nousi esille samoja aiheita kuin aiemminkin ja keskusteluja käytiin muun muassa liikenneturvallisuudesta, melusta, ulkoilu- ja virkistysalueiden kehittämisestä ja luonnonmukaisten alueiden hoidosta. Jalankulun ja pyöräilyreittien näkemäesteet ja baanayhteyden linjaaminen olivat esillä, samoin latuverkoston sekä kävely- ja pyöräilyreitistön yhteensovittamisen tarve Keskuspuiston ja Helsinkipuiston alueilla.

3.2.5 Lautakuntakäsittely

Aluesuunnitelma menee alkuvuodesta 2018 Kaupunkiympäristölautakunnan käsiteltäväksi.

4 YLEISTEN ALUEIDEN STRATEGINEN SUUNNITELMA

Pakilan ja Tuomarinkylän aluesuunnitelman yleisten alueiden strategisen suunnitelman tavoitteena on osoittaa alueelliset kehittämistavoitteet ja periaatteet sekä osaltaan edistää laajempia, Helsingin strategisia tavoitteita ja suunnitelmia alueellisesti. Suunnitelma toimii osaltaan myös pohjana yleisten alueiden kehittämisessä ja kohdekohtaisessa suunnittelussa.

Suunnitelmaan on koottu tavoitteita ja periaatteita Helsingin kaupunkistrategiasta ja muista kaupungin keskeisistä strategisista suunnitelmista. Lähtökohtina suunnitelmalle ovat olleet Helsingin uudessa yleiskaavaehdotuksessa määritellyt kehittämisperiaatteet sekä yleiskaavatyön yhteydessä laaditun Helsingin viheralueiden strategisen kehityskuvan VISTRA:n aineistot. Myös Helsingin pyöräilyn edistämisohjelman tavoitteet sekä vuosille 2018–2027 laaditun Keskuspuiston luonnonhoidon yleissuunnitelman tavoitteet ja kehittämisperiaatteet on huomioitu suunnitelmassa.

Lisäksi on otettu huomioon Pakilan ja Tuomarinkylän tarveselvityksen tulokset sekä aluesuunnitelman vuorovaikutuksen aikana esiin tulleet näkemykset.

4.1 Keskeisiä strategisia suunnitelmia

4.1.1 Helsingin yleiskaava 2002

Helsingin voimassa olevan yleiskaavan 2002 kaavakartassa Pakilan ja Tuomarinkylän aluesuunnitelman suunnittelualue sijoittuu pääasiassa virkistysalueelle sekä pientalovaltaiselle asuinalueelle. Alueen itäosa on osoitettu lisäksi kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi alueeksi, jota tulee kehittää siten, että alueen arvot ja ominaisuudet säilyvät. Suunnittelualueen itäosaa kehitetään myös Helsinki-puistona.

Yleiskaavan mukaan alueen maisema- ja luonto-alueita kehitetään koko kaupungin kannalta merkittävinä virkistys- ja ulkoilualueina, jotka jäsentävät kaupunkirakennetta.

4.1.2 Helsingin uusi yleiskaava

Helsingin uudessa yleiskaavassa on Pakilan ja Tuomarinkylän aluesuunnitelman suunnittelualueen pohjois- ja itäosan laajat ja yhtenäiset metsä- ja peltoalueet osoitettu virkistys- ja viheralueiksi ja etelä- ja keskiosan rakennetut alueet asuntovaltaisiksi alueiksi (A2…A4). Asuntovaltaisia alueita kehitetään pääasiassa asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä lähipalvelujen käyttöön. Uudessa yleiskaavassa asuntovaltainen alue tulee laajenemaan nykytilanteesta erityisesti Torpparinmäen pohjoisosan, Tuomarinkylän ja Toivolanpuiston alueilla.

Uudessa yleiskaavassa suunnittelualueen keskiosaan on osoitettu Keskus-puiston Pakilanmetsän ja Tuomarinkartanon peltoalueet yhdistävä viheryhteys. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon kulttuuri-, maisema- ja luontoarvojen säilyminen, viheryhteyksien yhtenäisyys ja jatkuvuus sekä ekologinen kytkeytyneisyys.

Suunnittelualueen keskiosaan on merkitty myös itä-länsisuuntainen pikaraitiotie, jonka ohjeellinen linjaus kulkee Kuninkaantammen asuinalueelta suunnittelualueelle Paloheinäntunnelin linjausta noudattaen ja jatkuu suunnittelualueen poikki Kuusmiehentien linjausta noudattaen. Reitti jatkuu Tuomarinkylän kartanon eteläpuolisten peltojen yli kohti Malmin juna-asemaa. Myös Tuusulanväylän varteen sen itäpuolelle on osoitettu vastaava joukkoliikenteen nopea runkoyhteys. Suunnittelualueen keskiosan halki on lisäksi merkitty Tallinnaan suuntautuvan rautatietunnelin ohjeellinen linjaus. Pikaraitioteiden risteyskohtaan Vanhan Tuusulantien, Kuusmiehenkaaren ja Yhdyskunnantien risteysalueelle on osoitettu lähikeskusta, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikuntapalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena.

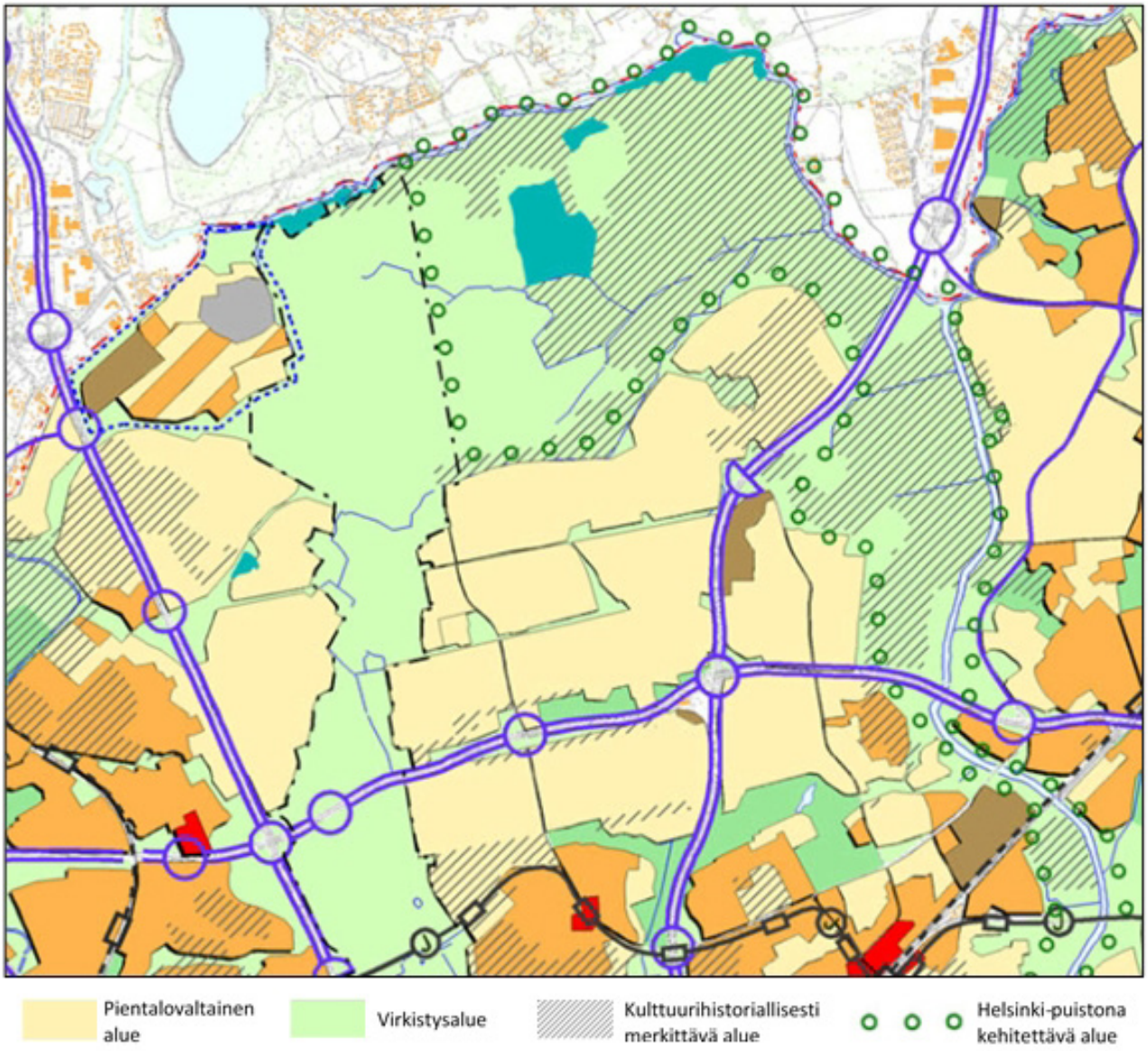

Ote Helsingin yleiskaavan 2002 kaavakartasta.

Helsingin uusi yleiskaava ei vielä ole lainvoimainen. Helsingin kaupunginhallitus on hyväksynyt Helsingin uuden yleiskaavan 17.10.2016 ja Helsingin kaupunginvaltuusto 26.10.2016. Yleiskaavalle valmistellaan myös toteuttamisohjelma, jossa esitetään järjestys ja aikataulu yleiskaavaa toteuttavalle suunnittelulle.

Helsingin uuden yleiskaavan virkistys- ja viherverkoston teemakartassa Pakilan ja Tuomarinkylän aluesuunnitelman alueen läntiset virkistys- ja viheralueet kuuluvat Keskuspuistoon ja itäiset ja pohjoiset virkistys- ja viheralueet Helsinkipuistoon. Alueiden suunnittelun tavoitteena on Keskuspuiston ja Helsinkipuiston yhtenäisyyden ja arvojen turvaaminen. Suunnittelualueen pohjoisosassa Vantaanjoen varteen on osoitettu Kuninkaantammen ja Jakomäen välinen viherlinja, joka vahvistaa poikittaisia virkistysyhteyksiä ja parantaa virkistyspalveluiden saavutettavuutta asuntoalueilta. Vantaanjoen pohjoispuolelle on lisäksi osoitettu seudullinen viheryhteystarve. Suunnittelualueen keskiosaan on osoitettu puistoalueiden muodostama viheryhteys Keskuspuiston ja Helsinkipuiston välillä. Länsi-Pakilan, Paloheinän ja Torpparimäen alueille on osoitettu kaupunginosapuistot, jonka lisäksi Tuomarinkylän alueella on tunnistettu uuden kaupunginosapuiston kehittämistarve. Lisäksi Paloheinän liikuntapuisto on osa kaupungin liikuntapuistoverkostoa.

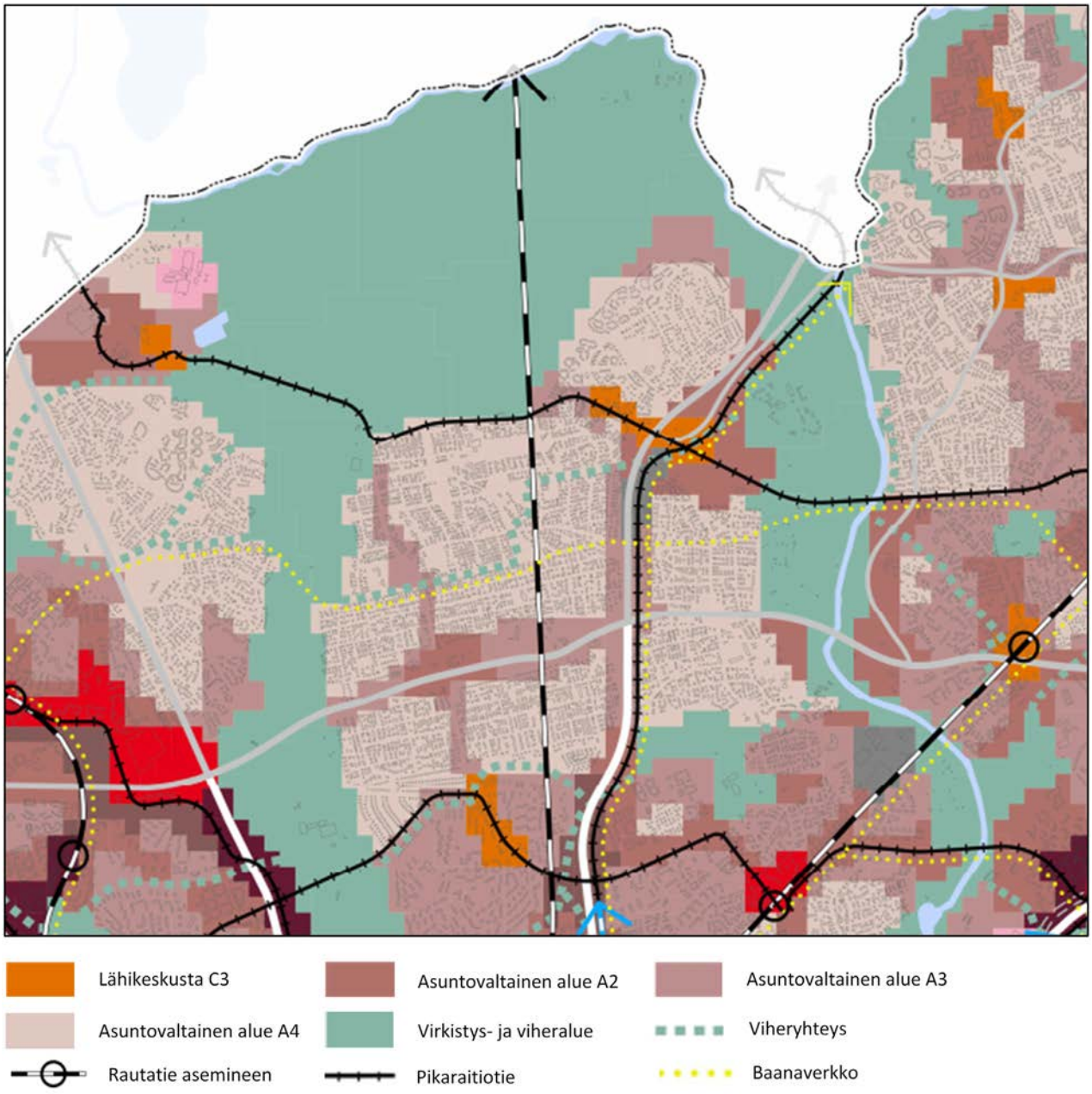

Ote Helsingin uuden yleiskaavan kaavakartasta (tarkistettu ehdotus 14.6.2016).

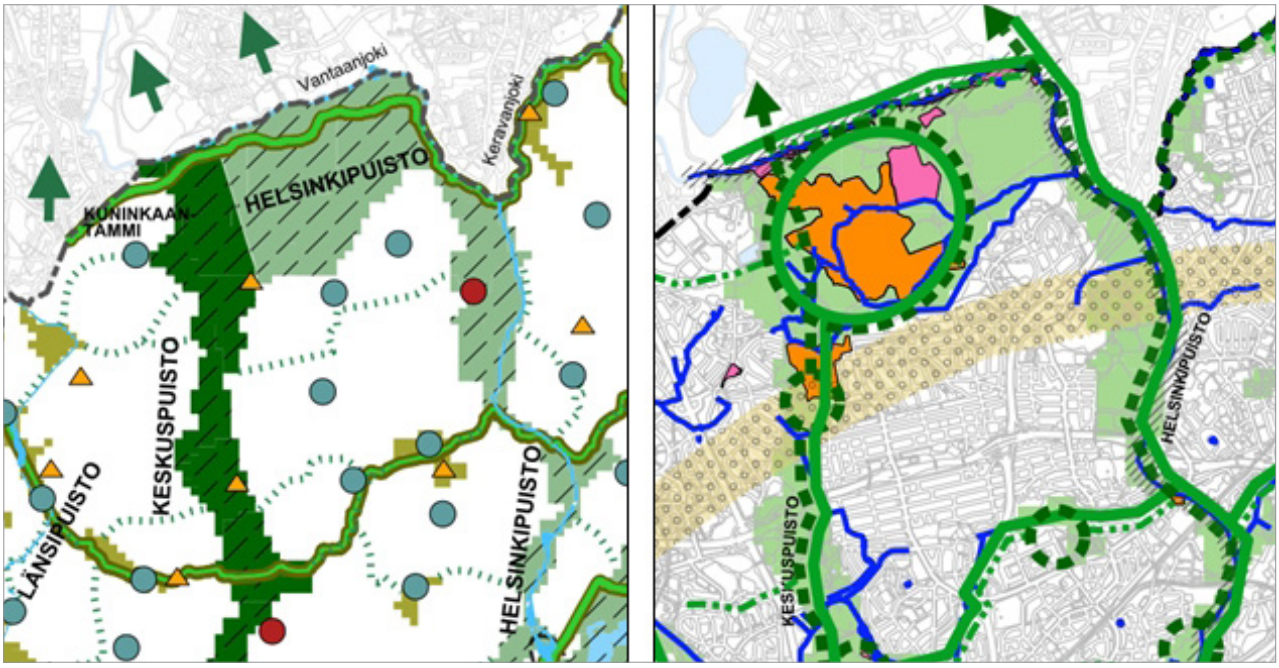

Otteet Helsingin uuden yleiskaavan teemakartoista virkistys- ja viherverkosto (vasen) ja kaupunkiluonto (oikea).

Uuden yleiskaavan kaupunkiluonnon teemakartassa aluesuunnitelma-alueen metsäalueet Keskuspuistossa Pakilanmetsän kohdalla sekä Vantaanjoen varsi on osoitettu ekologisiksi yhteyksiksi. Haltialan metsäalue on osoitettu kaupunkiluonnon ydinalueeksi. Keskuspuiston metsäalueet ja Vantaanjoen varsi suunnittelualueen itärajalla kuuluvat kaupungin metsäverkostoon. Vantaanjoen vartta pitkin alueen pohjoisrajalle on osoitettu kehitettävä metsäverkostoyhteys. Alueen purot ja Vantaanjoki kuuluvat siniverkostoon. Myös suunnittelualueen suojellut ja suojeltavaksi tarkoitetut alueet on osoitettu teemakartassa.

4.1.3 Helsingin viher-ja virkistysalueiden strateginen kehityskuva

Helsingin viheralueiden strategista kehityskuvaa, VISTRAa on laadittu Helsingin uuden yleiskaavan rinnalla. Vuonna 2013 valmistuneessa viher- ja virkistysalueiden strategisen kehityskuvan ensimmäisessä vaiheessa määriteltiin viher- ja virkistysalueiden yleisiä tavoitteita ja periaatteita. Vuonna 2016 valmistuneessa viher- ja virkistysalueiden strategisen kehityskuvan toisessa vaiheessa (VISTRA II) on esitetty kehittämistoimenpiteitä. Aluesuunnitelman suunnittelualue kuuluu Pakilan-Oulunkylän-Käpylän-Kumpulan alueelliseen kehittämiskokonaisuuteen.

Suunnittelualueelle on nimetty kehittämiskohteena Paloheinän ja Pakilan itä-länsisuuntaisen metsäisen virkistysyhteysverkoston kehittäminen (3). Lisäksi kaupunginosapuistoverkostoa ja puistojen välistä viherreitistöä tulee kehittää ja vihersormien välisiä seudullisia viheryhteyksiä parantaa. Pientaloalueiden pohjois-eteläsuuntaiset viheryhteydet todetaan puutteellisiksi. Keskuspuiston osalta kehittämiskohteita ovat mm. Paloheinänhuipun kehittäminen. Helsinkipuiston osalta on nostettu esille Haltialan ja Niskalan tilan virkistystoimintojen sekä Tuomarinkylän kartanon kehittäminen.

Alueen vetovoimatekijöiksi on nostettu Tuomarinkylän kartano, Haltialan tila, Pitkäkosken alue, Torpparinpuisto sekä linnoituslaitteiden ketju.

4.1.4 Hulevesistrategia

Vuonna 2008 valmistuneen Helsingin kaupungin hulevesistrategian mukaan Näsinojan ja Tuomarinkylänojan valuma-alueet ovat Helsingin mittakaavassa laajimmin rakentamattomia alueita, mikä auttaa uomien säilymistä mahdollisimman luonnonmukaisessa tilassa säilyttäen niiden stabiliteetin ja monimuotoisuuden mahdollisimman hyvällä tasolla. Täydennysrakentamisen aiheuttamia haitallisia vaikutuksia voidaan lieventää tehokkailla huleveden käsittelymenetelmillä.

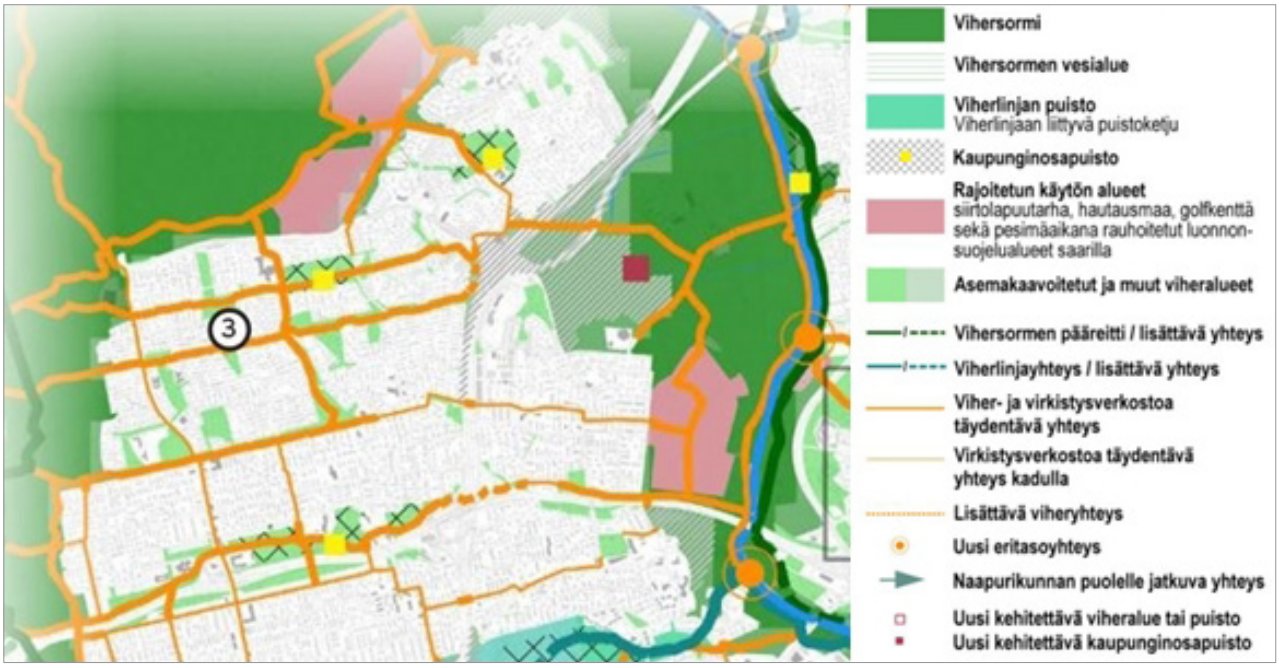

Ote Helsingin viher- ja virkistysalueiden kehittämissuunnitelmasta Vistra II.

4.1.5 Esteettömyyssuunnitelma

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelma on esteettömän Helsingin perusta. Kaupunginhallituksen 14.11.2005 hyväksymä suunnitelma ohjaa ja velvoittaa kaupungin virastoja ja laitoksia edistämään helppoa kulkua ja sujuvaa toimintaa. Esteetöntä ympäristöä ovat mm. vaivaton liikkuminen ja toimiminen kaduilla, toreilla, puistoissa, pihoilla ja leikkipaikoilla. Esteetöntä ympäristöä ovat myös helppo pääsy rakennuksiin ja toimiminen niissä sekä portaaton siirtyminen liikennevälineisiin ja paikasta toiseen. Esteettömyyssuunnitelmassa painotetaan myös selkeitä ohjeita ja opasteita sekä hyvää kuunteluympäristöä.

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelma edellyttää, että kaikki julkiset kohteet rakennetaan ja kunnostetaan esteettömiksi. Liikkumisen ja toimimisen täytyy olla helppoa erityisesti keskusta-alueilla, kävelykaduilla, julkisen liikenteen pysäkeillä, terveyskeskusten ja palvelutalojen ympäristöissä, kaikille suunnatuissa liikunta- ja leikkipaikoissa sekä alueilla, joilla on paljon vanhus- ja vammaisasuntoja.

Suunnitelma-alueella vanhusten palveluasuminen sijoittuu Paloheinässä Pakilantien varrelle, jossa sijaitsee Stiftelsen Brummerska Hemmet sekä Länsi-Pakilassa Suovakujalle, jossa sijaitsee Pakilankoti. Molempien palveluiden ympäristöt on määritelty esteettömyyden erikoistason alueiksi. Alueen kunnalliset sosiaali- ja terveyspalvelut sijaitsevat Paloheinän aukiolla. Helsingin esteettömyyssuunnitelmassa ei ole esitetty erityisiä kehittämistoimenpiteitä suunnitelma-alueelle.

4.1.6 Helsingin pyöräilyn tavoiteverkko

Suunnittelualueen läpi linjautuu useampia seudullisia pääpyöräraitteja esimerkiksi Kehä I:stä, Tuusulanväylää, Kuninkaantammentietä, Vanhaa Tuusulantietä ja Vantaanjokea mukailevat yhteydet.

Suunnittelualueen läpi on hahmoteltu itä-länsisuuntaisia baanoja, joista Malminbaana sijoittuu suunnitelma-alueella välille Vantaanjoki-Tuusulanväylä ja Kannelmäenbaana välille Tuusulanväylä-Keskuspuisto, missä se uuden yleiskaavan mukaisella linjauksella sijoittuisi tärkeälle ekologiselle viherväylälle aiheuttaen mm. asfalttipäällysteisenä ristiriidan ekologiselle käytävälle määritetyille tavoitteille. Suunnittelualueen läpi on hahmoteltu myös pohjois-eteläsuuntaista Lentoasemanbaanaa, joka sijoittuu Tuusulanväylän varteen. Yhteydet ovat osa Helsingin tavoitteellista baanaverkostoa.

4.1.7 Helsingin kartanopuistojen kunnostusohjelma

Julkiset kartanopuistot ja huvilapuutarhat Helsingissä, Kunnostus- ja ylläpito-ohjelma 2018-2038 -julkaisussa esitetään useita kehittämisehdotuksia alueen kartanoympäristöjen kohentamiseksi. Haltialan kartanolle laaditaan hoito- ja kehittämissuunnitelma, jonka hoitotoimenpiteet tulisi toteuttaa mahdollisimman pian. Niskalan tilan puistosta laaditaan historiaselvitys sekä peruskorjaus-, hoito- ja kehittämissuunnitelmat. Tuomarinkylän kartanonpuistoa ylläpidetään vuoden 2015 hoito- ja kehittämissuunnitelman mukaisesti.

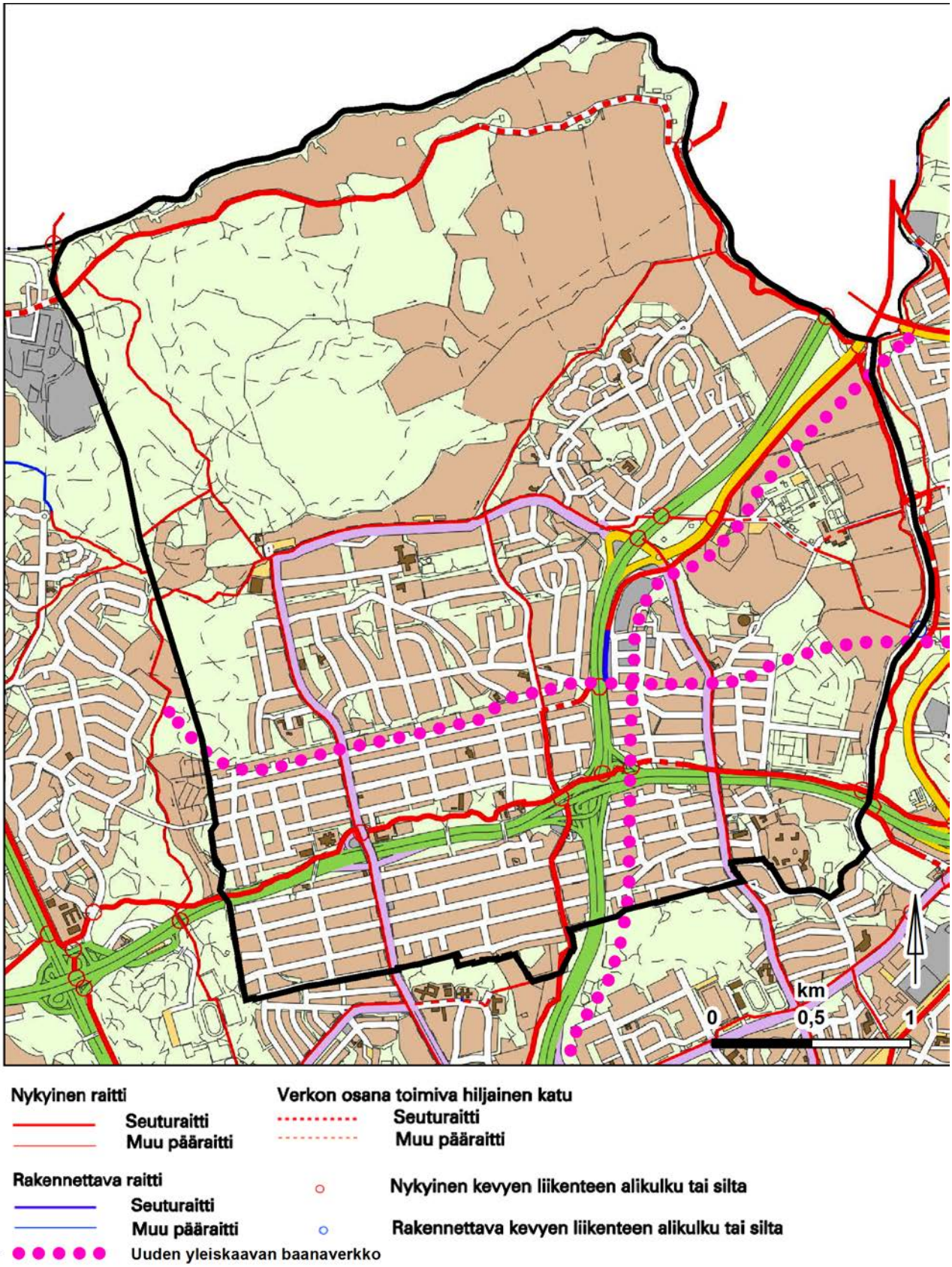

Helsingin pyöräilyn tavoiteverkko.

Haltialan alueen peltomaisema niittymäisine pientareineen ja metsäsaarekkeineen rajautuu Keskuspuiston laajoihin metsäalueisiin.

4.2 Pakilan ja Tuomarinkylän yleisten alueiden kehittämissuunnitelma

Yleisten alueiden kehittämissuunnitelma perustuu alueiden arvojen sekä eri ohjelmien ja suunnitelmien kokoamiseen, analysointiin ja arvottamiseen.

Pakilan ja Tuomarinkylän kaupunginosien identiteetti koostuu laajoista ja yhtenäisistä viljelyalueista, yhtenäisistä metsäalueista sekä pientalovaltaisista asuinalueista sisäisine viherverkostoineen. Viljavan Vantaanjokilaakson avoin viljelymaisema on kehittynyt samoihin aikoihin, kun alueelle on perustettu kolme kartanoaluetta: Niskalan tila, Haltialan tila sekä Tuomarinkylän kartano. Haltialan tila toimii kotieläinpuistona, Niskalan alueella sijaitsee arboretum eli puulajipuisto ja Tuomarinkylän kartanon aluetta käytetään pääosin ratsastuskeskuksena. Kallioiset metsäselänteet puro- ja kosteikkoverkostoineen loivat perustan Keskuspuistolle. Hyvin säilyneet lajirikkaat elinympäristöt ovat suurelta osin tulossa suojelun piiriin. Haltialan ja Tuomarinkylän alueet ovat suosittuja retkeily-, virkistys- sekä luonnonympäristön opetuskohteita. Luonnon monimuotoisuusarvojen runsaudesta kertovat erilaiset luontotyypit sekä runsas linnusto, liito-oravat, lepakot, joessa viihtyvät kalat ja simpukat. Asuinalueilla sekä pääväylien varrella sijaitsevat viheralueet ovat kuitenkin yhtä lailla tärkeitä niin viher- ja siniverkoston kuin eläimistön ja asukkaiden hyvinvoinninkin kannalta.

Alueen kehittämisessä turvataan sekä tärkeimmät ekologiset yhteydet että luonnon ydinalueet unohtamatta virkistyksellisiä yhteystarpeita. Osa-alueiden kehittämisessä otetaan huomioon niiden ominaispiirteet ja arvot, kuten monimuotoisuus, ainutlaatuisuus ja edustavuus, vesitalous sekä sosiaaliset arvot. Verkostojen kehittämisessä otetaan huomioon ihmisten liikkumisen eri muodot, sekä eläinten, kasvien ja veden liikkumisen mahdollistaminen. Virkistysyhteyksiä viheralueilla kehitetään ylläpitämällä Helsinkipuiston ja Keskuspuiston väliset kulkuyhteydet kaikkina vuodenaikoina. Uuden Kuninkaantammen asuinalueen rakentuminen ja sen virkistyskäyttötarpeet huomioidaan Kuninkaantammentien yhteyden kehittämisessä osana Kuninkaantammi-Jakomäki poikittaista viherlinjaa. Kuninkaantammentien reittiä pitkin kulkevaa ulkoilureittiyhteyttä kehitetään koko sen pituudelta ja se kytketään Laamannintien kohdalla katuverkkoon. Reitin parantaminen ympärivuotisena käytettäväksi tulee tutkia Keskuspuiston ulkoilureitistön kehittämishankkeen yhteydessä. Lisäksi Vantaanjoen vartta mukailevaa virkistys- ja polkupyöräreittiä kehitetään koko uoman pituisena ja reitin varrelle perustetaan uusia levähdyspaikkoja.

Tila- ja kartanoalueille ideoidaan lisää toimintaa, joka liittyy kulttuurihistoriaan (perinteinen viljely, eläinten hoito, käsitaito, ym.), luontokasvatukseen, liikuntaan tai sosiaalisten taitojen kehittämiseen.

Haltialan ja Niskalan alueelle laaditaan yhtenäinen kokonaissuunnitelma. Alueen eri osia on vuosikymmeniä suunniteltu ja kehitetty erillisinä hankkeinaan alueen kehittämis- ja hoitovastuun ollessa jaettu eri hallintokuntien kesken.

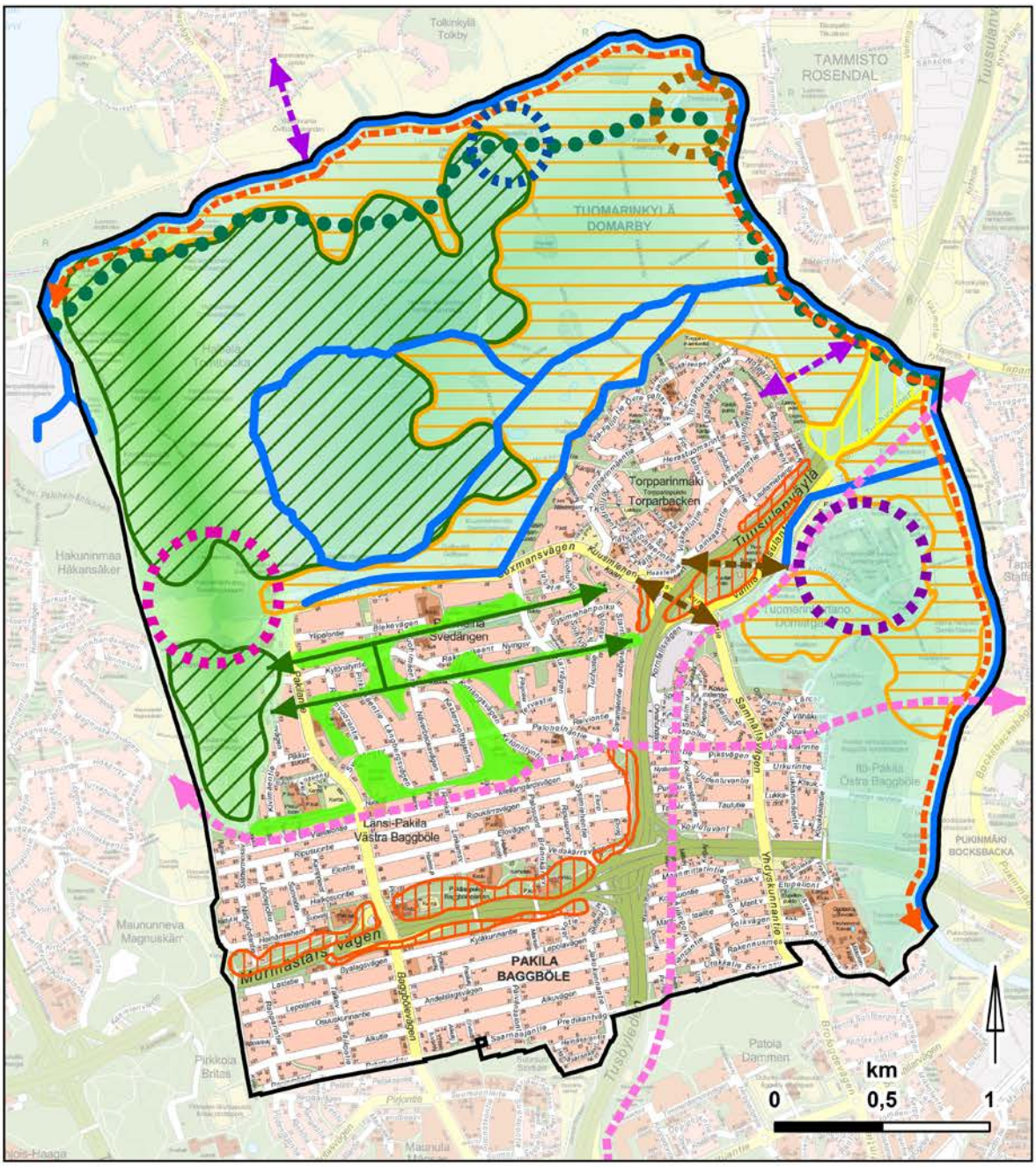

- Liikunta- ja ulkoiluympäristö
- Kulttuurihistoriallisena kartanomiljöönä kehitettävä liikunta- ja ulkoiluympäristö
- Luonto- ja ympäristökasvatuksen painopiste
- Maatilaympäristö ja kaupunkitapahtumat
- Kehitettävä virkistysreitti
- Kehitettävä virkistysyhteystarve
- Tavoitteellinen baana
- Tärkeä virkistys- ja ekologinen yhteys
- Viheryhteyksiä täydentävä katuyhteys
- Kehitettävä ja säilytettävä puro- tai jokimaisema
- Viherlinja Kuninkaantammi-Jakomäki
- Avoimena hoidettava maisema
- Avoimeksi kehitettävä alue
- Metsäisenä säilytettävä alue
- Tärkeä suojaviheralue ja ekologinen yhteys
- Tärkeä metsäinen ja puustoinen yhteys
- Vihersormen osa: Helsinkipuisto
- Vihersormen osa: Keskuspuisto

Yleisten alueiden kehittämistavoitteet, strateginen kartta.

Haltialan tilan puisto rajautuu Vantaanjokeen.

4.2.1 Arvokkaat kulttuuriympäristöt

Suunnittelualueen kulttuuriarvot sijoittuvat pääosin yleisille alueille. Pakilan asuinalueet rajautuvat idässä Vantaanjokilaaksoon kehitettävään Helsinki-puistoon ja lännessä sekä pohjoisessa Helsingin Keskuspuistoon.

Alueiden kehittäminen tehdään huomioiden kulttuuriympäristöjen ominaispiirteet ja arvot. Haltialan ja Tuomarinkylän kartanon peltojen viljelyä, laidun-eläinten pitoa sekä ratsastustoimintaa jatketaan, kartanoiden pihapiirejä ja puistoa ylläpidetään hoitosuunnitelmien mukaisesti ja perinnemaisema-kohteita hoidetaan. Suunnittelussa hyödynnetään aluekortteja alueiden kehittämisen yhtenä lähtökohtana sekä olemassa olevien selvitysten, kuten Kartano-ohjelman, käyttöä alueiden kehittämisen pohjana. Aluekortin tavoitteelliseen maisemarakenteeseen on merkitty kartanon ympäristö puistoineen sekä avoimet säilytettävät peltomaisemat.

Linnoituksia tulisi suojella ja ottaa osaksi virkistys-käyttöä, kuten Nuotiopuistossa, jossa puolustuslinnakkeiden raunioiden ympärille on tehty opastetaulut sekä suoja-aidat. Linnoitusrakennelmien ympäristön hoito tulee tehdä siten, että rakennelmat eivät vaarannu.

4.2.2 Arvokkaat luontokohteet

Haltialanmetsän luonnonsuojelualueen hoito- ja kehittämissuunnitelmatyössä on noussut esille tarve parantaa ja yhtenäistää alueen reittiverkostoa, uusia luontopolkuja alueella, estää maaston kulumista erilaisin keinoin sekä edistää talvista jalankulkureitistön kehittämistä latuverkoston ohella.

Niskalan arboretumiin on alueella liikkumisen helpottamiseksi rakennettu polkuverkosto ja puille ja pensaille on asennettu nimikyltit. Niskalan tila toimisi erityisen hyvin luontokasvatuksen keskuksena ja erilaisten opastettujen kierrosten lähtöpisteenä, koska se sijaitsee arboretumin, Haltialan aarnialueen, Vantaanjoen koskien sekä arvokkaiden niittyjen ja perinnebiotooppien läheisyydessä Kuninkaantammi-Jakomäki -viherlinjan varrella.

Vantaanjokea tulisi vaalia ja sen ympärillä olevia virkistysreittejä ja palveluja kehittää kestämään kasvavan käytön tuomaa kulutusta.

Lepakkoalueita on suunnittelualueella useita. Alueen metsien hoitotoimenpiteet tulee toteuttaa siten, etteivät lepakoiden elinolosuhteet heikenny. Myös valaistuksen suunnittelussa lepakot tulee ottaa huomioon.

Aluesuunnitelma-alueella on useita *liito-oravan* ydinalueita ja suuri osa Haltialan metsäalueesta on liito-oravalle sopivaa elinympäristöä. Golfkentän viereisen metsäalueen haapaa kasvavassa sekametsässä on tehty runsaasti liito-orava havaintoja. Keskuspuiston pohjoisosa on liito-oravalle erinomaista elinympäristöä. Haltialan metsäalueen rauhoittaminen luonnonsuojelualueena turvaa liito-oravien elinympäristöt tulevaisuudessa.

Pitkäkosken ja Haltialan tilan välillä kehitetään maastoon sopiva reitti luonnonarvoja kunnioittaen.

Haltialan viljelyksessä olevat pellot.

4.2.3 Viher- ja sinirakenne

Viherverkosto

Suunnittelualue on erittäin rikas erilaisten elinympäristöjen suhteen sisältäen yli 400 ha metsää, 267 ha peltoa ja 56 ha niittyä. Kaupungin viherverkoston kannalta alue on kokonaisuudessa ekologisesti tärkeää ydinaluetta, jonka merkitys on sekä ekologisesti että virkistyskäytön kannalta suuri koko pääkaupunkiseudun mittakaavassa.

Alueiden arvo on sekä niiden monimuotoisuudessa että pinta-alassa. Laajat yhtenäiset pelto-, laidun- ja niittyalueet ovat kaupungin rakenteessa harvinaisia ja arvokkaita. Avoimet alueet edustavat suunnittelualueen itäpuoliskoa. Länsipuolelle ovat tyypillisiä kaupunkimittakaavaan nähden laajahkot yhtenäiset metsäalueet, jotka rajautuvat avoimeen maisemaan alueen pohjoispuolella.

Asuinalueiden sisäinen viherverkosto lähimetsineen ja niittyineen tarjoaa turvallisia kulkureittejä ihmisten lisäksi myös kasveille ja eläimille ollen arvokas kokonaisverkoston osa. Suunnittelualue on pääosin pientaloaluetta vehreinä pihoineen, jotka osaltaan sekä rikastuttavat että täydentävät julkisen tilan viherverkostoa. Tämä tuleekin ottaa huomioon alueen kaavoituksessa. Liiallinen tiivistäminen aiheuttaa ongelmia sekä hulevesien hallintaa että ekosysteemipalveluita ajatellen. Tiivistämispaineita tulisi ohjata jo rakennetuille, vähäisessä käytössä oleville alueille. Alueen vehreyteen ja viherverkostoon vaikuttavat osaltaan myös katuistutukset.

Haltialan ja Tuomarinkylän avoimet alueet säilytetään rakentamattomina ja hoidetaan siten, että tunnusomainen avoin maisematila säilyy. Varsinkin Torpparinmäen koillispuolella sijaitseva kapea rakentamaton peltoaukea on tärkeä säilyttää tulevaisuudessakin samankaltaisena. Peltoalueita voidaan jatkossakin hyödyntää suunnitelmallisesti ja hallitusti Vantaanjoen tulvatilanteiden hallinnassa.

Suunnittelualueen laaja ja yhtenäinen läntinen metsäalue on osa Helsingin Keskuspuistoa. Metsäalueita kehitetään sekä luonnonsuojelu- että virkistys- ja matkailualueina. Alueiden rikkaan eläimistön ja kasvillisuuden vuoksi ne soveltuvat myös opetuskäyttöön. Luonto- ja ympäristökasvatusta tukevia toimintoja tulisikin alueella kehittää. Kaikkia suunnittelualueen viheralueille sijoittuvia palveluita kehitetään ympärivuotisiksi, lukuun ottamatta joitakin teematapahtumia, jotka ovat sidoksissa vuoden tiettyyn ajankohtaan.

Ulkoilumetsiä kehitetään alueen asemakaavan tavoitteiden mukaisesti luontoarvoiltaan monimuotoisina ja kasvavaa käyttöä kestävinä ulkoilumetsinä. Niiden hoidon tavoitteena on ylläpitää Keskuspuisto turvallisena ja viihtyisänä ulkoilualueena. Ulkoilumetsinä kehitettäville alueille on laadittu erillinen, vuoden 2018 alussa valmistuva, *Keskuspuiston luonnonhoidon yleissuunnitelma 2018-2027*. Luonnonsuojelualueita, myös tulevia uusia Haltialanmetsän ja Pakilanmetsän alueita, kehitetään erillisten, suojelualueille laadittavien hoito- ja käyttösuunnitelmien mukaisesti. Uusien luonnonsuojelualueiden hoidon tavoitteena on luontoarvojen turvaaminen ja luontopolkujen turvallisuudesta huolehtiminen.

Metsäisen ja puustoisen verkoston ydinalueena toimii Haltialan metsäalue kokonaisuudessaan. Kartassa *Suunnittelualueen puustoisen verkoston kehittämistavoitteet* näkyvät ydinalueiden lisäksi ydinalueisiin tukeutuvat vihervyöhykkeet, joita on eritelty niiden päämerkityksen mukaan. Asuinkortteleiden sisällä sijaitsevat puuvaltaiset viheralueet sekä niitty- tai muut avoimet viheralueet muodostavat vihervyöhykkeitä ja -alueita rakennetun ympäristön sisällä ja tarjoavat lähivirkistys- ja ekosysteemipalveluita. Liikenneväylien, Vantaanjoen ja purojen varrella sijaitsevat viheralueet muodostavat arvokkaan ekokäyttäväverkoston, joka mahdollistaa sekä ihmisten että eliöiden ja kasvien liikkumisen ja leviämisen alueelta toiselle. Pientalojen vehreät piha-alueet täydentävät tätä verkostoa omalta osaltaan.

Laajojen viljelypeltojen ja niittyjen osalta puuvaltainen verkosto katkeaa Vantaanjoen varrella. Puustoisen verkoston jatkuvuutta voidaan ylläpitää ja kehittää säilyttäen eliöstölle suojapaikkoja säästämällä joenvarteen tiheitä pensas- ja puuryhmiä.

Vihervyöhykkeillä, puustoryhmillä sekä niittylaikuilla on lukuisia tehtäviä. Näitä ovat esimerkiksi ekosysteemipalvelujen turvaaminen, virkistyskäyttö, ihmisten sekä eläinten turvallinen liikkuminen, pienilmaston muodostaminen, vaikutukset maiseman vesitalouteen sekä luonto- ja ympäristökasvatus. Linjamaiset yhtenäiset vihervyöhykkeet ovat tärkeitä kytkeytyneisyyden kannalta sekä asukkaille että kasveille ja eläimille. Kapeita vyöhykkeitä on kehitettävä siten, että ne säilyvät katkeamattomina puustoisina yhteyksinä. Pienimuotoiset ja avoimet niittyalueet rikastuttavat alueen luonnon monimuotoisuutta ja luovat miellyttäviä oleskelupaikkoja esimerkiksi ympäröivästä metsäympäristöstä poikkeavien valo-olosuhteiden vuoksi. Laajemmilta niitty- ja ketoalueilta avautuvat näkymät lähiympäristöön. Metsäalueilla sijaitsevat niitty- ja ketoalueet ovat hoitoluokituksen mukaan *niittyinä ylläpidettäviä metsittyviä alueita*, joita hoidetaan jatkossa niittyinä tai ketoina.

Jokivarren kasvillisuus muodostaa ekokäytävän metsäalueiden välillä.

Niityt ja kedot lisäävät metsäalueiden luonnon monimuotoisuutta sekä rikastuttavat maisemaa.

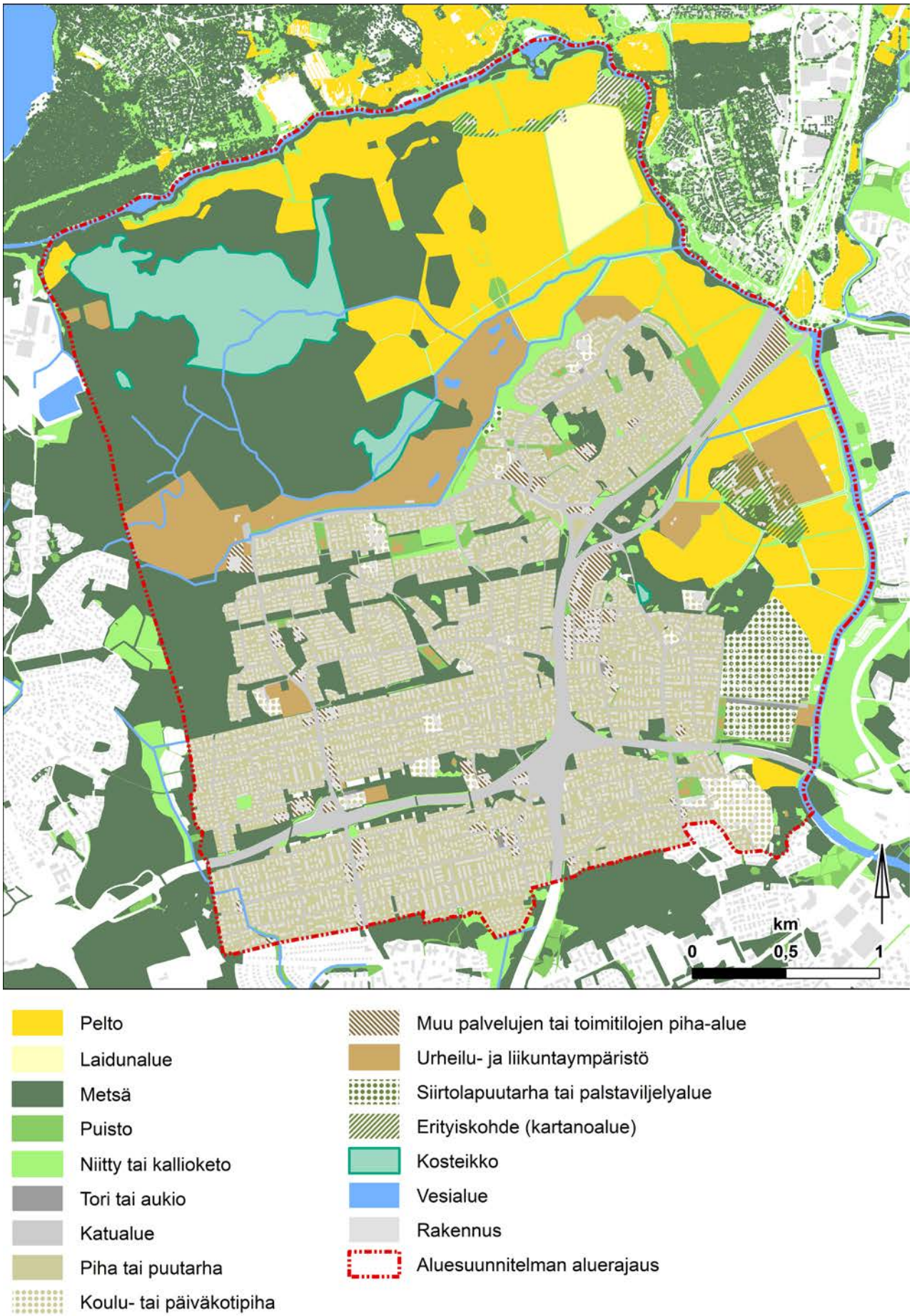

Suunnittelualueen viher- ja sinirakenne.

Valon ja varjon kontrasti pellon ja metsän reuna-alueella tarjoaa kulkijalle esteettistä nautintoa.

Liikenneväylien suojavihervyöhykkeiden merkitys on laaja. Vyöhykkeiden kasvillisuus vaimentaa melua, sitoo pölyä sekä muodostaa ekologisia käyttäviä. Vyöhykkeet on säilytettävä alueella katkeamattomina ja nykytilan mukaisessa laajuudessa, vähintään 10 metrin levyisinä.

Puro- ja jokivarren kapeahkot kasvillisuusvyöhykkeet jäsentävät maisemaa, tarjoavat elinympäristöjä ja kulkureittejä veden lähellä viihtyville lajeille sekä vaikuttavat vesikasvillisuuteen ja vesieliöstöön varjostamalla, luomalla suojaa sekä toimimalla ravinnonlähteenä. Laajemmilla vyöhykkeillä on myös virkistyskäytöllistä merkitystä.

Purojen kasvulliset pientareet tai vihervyöhykkeet säilytetään mahdollisimman yhtenäisinä puu- tai niittyvyöhykkeinä. Jokivarren vihervyöhykkeiden leveys vaihtelee, mikä otetaan huomioon niiden kehittämisessä, esimerkiksi näkymien avaamisessa, levähdysalueiden sijoittelussa ja muissa jokivarsitoiminnoissa (uinti, melonta, kalastus).

Pinta-alaltaan pienehköt puustoiset alueet lisäävät luonnon monimuotoisuutta, jäsentävät tai rajaavat maisemaa ja ovat tärkeitä maisemakuvan ja orientoitumisen kannalta. Metsiköiden ja metsäisten vyöhykkeiden reunat on säilytettävä puustoisina.

Suojavihervyöhyke Vanhalla Tuusulantiellä.

Suojavihervyöhyke Kehä I varrella.

Vantaanjoki mahdollistaa monipuolisen harrastamisen alueella.

Viheralueiden monimuotoisuutta täydentävät avoimet niitty- ja ketoalueet. Näistä osa muodostuu hyvin kapeista ja pitkistä vyöhykkeistä, kuten polkujen ja peltoteiden ja ojien pientareista, ja osa laajemmista metsä- tai rakennetun ympäristön alueista. Arvoniityt muodostavat ydinalueita, jotka on ehdottomasti säilytettävä nykyisellä paikallaan ja niiden pinta-alaa pyritään kasvattamaan. Lisäksi on huolehdittava, että nämä alueet ovat hyvin kytkettyinä muihin niittyalueisiin. Niittyverkosto on esitetty kartassa *Suunnittelualueen niittyverkoston kehittämistavoitteet.*

Yhtenäisten pitkien niittylinjojen luonne vaihtelee sijainnista riippuen. Vesivirtojen rannoilla sijaitsevat tulvaniityt ovat tärkeitä luonnon monimuotoisuuden sekä tulvahallinnan kannalta. Peltoteiden kapeat pientareet edustavat kulutusta kestävää kuivaa niittyä, joka on pieneläinten ja eliöstön tärkeä elinympäristö. Suuri ekologinen sekä vesitaloudellinen merkitys on myös liikenneväylien nurmipintaisilla pientareilla ja luiskilla.

Erikoiskäytössä olevia avoimia alueita ovat Paloheinänhuipun alueella sijaitsevat niittyalueet sekä Paloheinän golfkenttä. Alueiden vaatimuksena on kulutuskestävyys. Erityisesti Paloheinänhuipun niittyjä kehitetään kulutusta kestäviksi samalla, kun alueen kesäkäyttömahdollisuuksia lisätään. Kulutuskestävyydessä tulee ottaa huomioon alueen maaperä, kasvilajit sekä kulkemisen ohjaus. Jatkosuunnittelussa on selvitettävä maaperän koostumus ja käytettävä alueelle soveltuvia, kulutusta kestäviä kasvilajikkeita sekä ohjattava kulkeminen selkeille reiteille. Golfkentän alueella on myös luonnon monimuotoisuutta lisääviä osa-alueita, kuten karheikko, vesi- ja hiekkaesteet sekä radan ulkopuoliset alueet. Näitä voidaan edelleen kehittää.

Mikäli aluesuunnitelma-alueen niittyalueita supistetaan, tulee ensin osoittaa uusi niittyalue muutettavan tilalle (kartassa merkintä *korvattavat alueet*). Niittyalueiden osuus viheralueiden kokonaispinta-alasta on verraten pieni ja jatkossa sitä pyritään kasvattamaan. Pientaloalueiden pihapiirien nurmi- ja niittyalueet lisäävät osaltaan niittyverkoston monimuotoisuutta ja kytkeytyvyyttä. Suuren mahdollisuuden varsinkin ketokasvillisuuden lisäämisessä tarjoavat viherkatot, joiden suosio kasvaa mm. hulevesien hallintavaatimusten myötä.

Kumpuilevassa maastossa sijaitseva niitty, jonka maaperän kosteus vaihtelee, on hyvin lajirikas ja vaihteleva.

Kapea linjamainen niittypiennar.

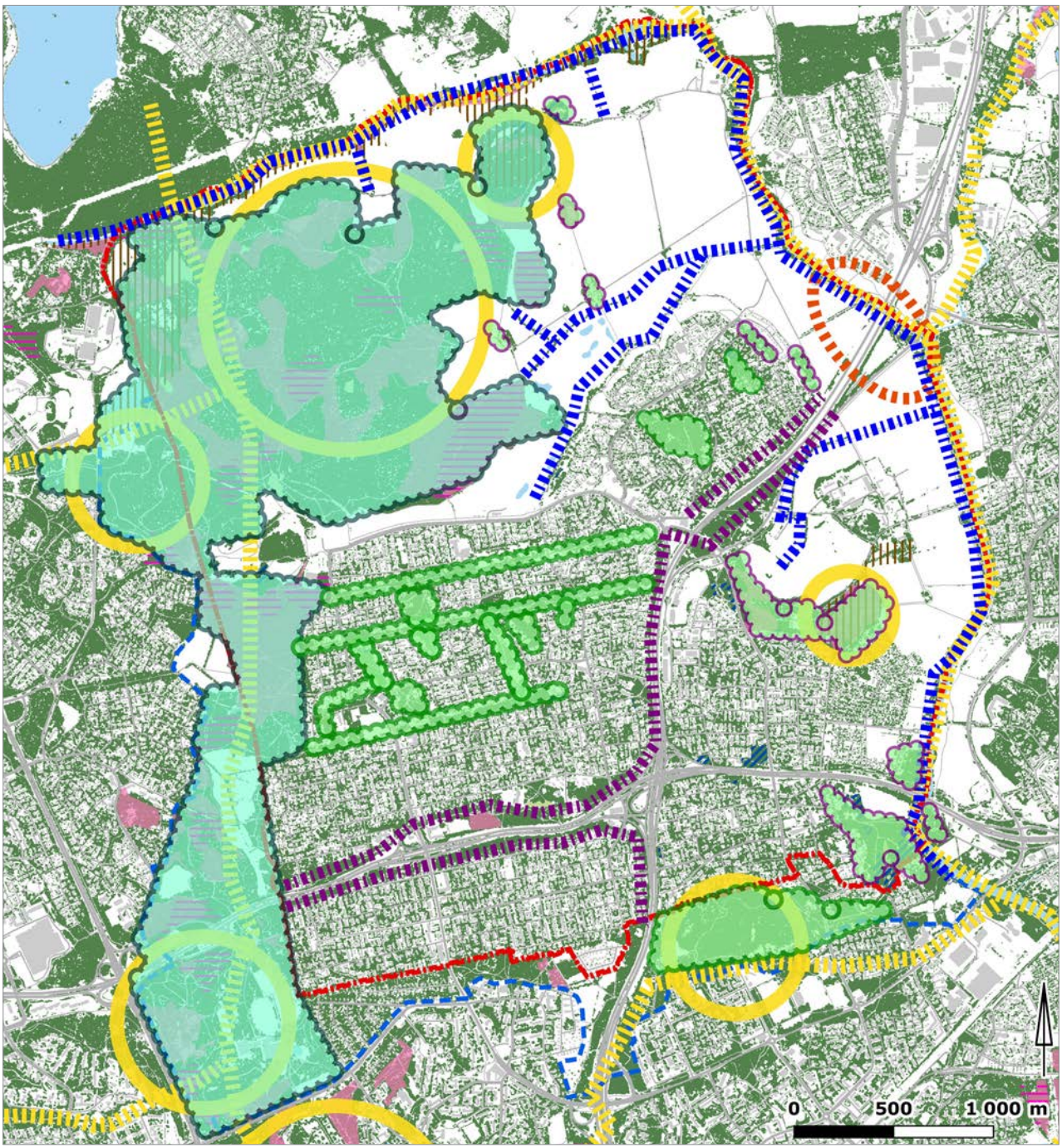

Suunnittelualueen puustoisen verkoston kehittämistavoitteet.

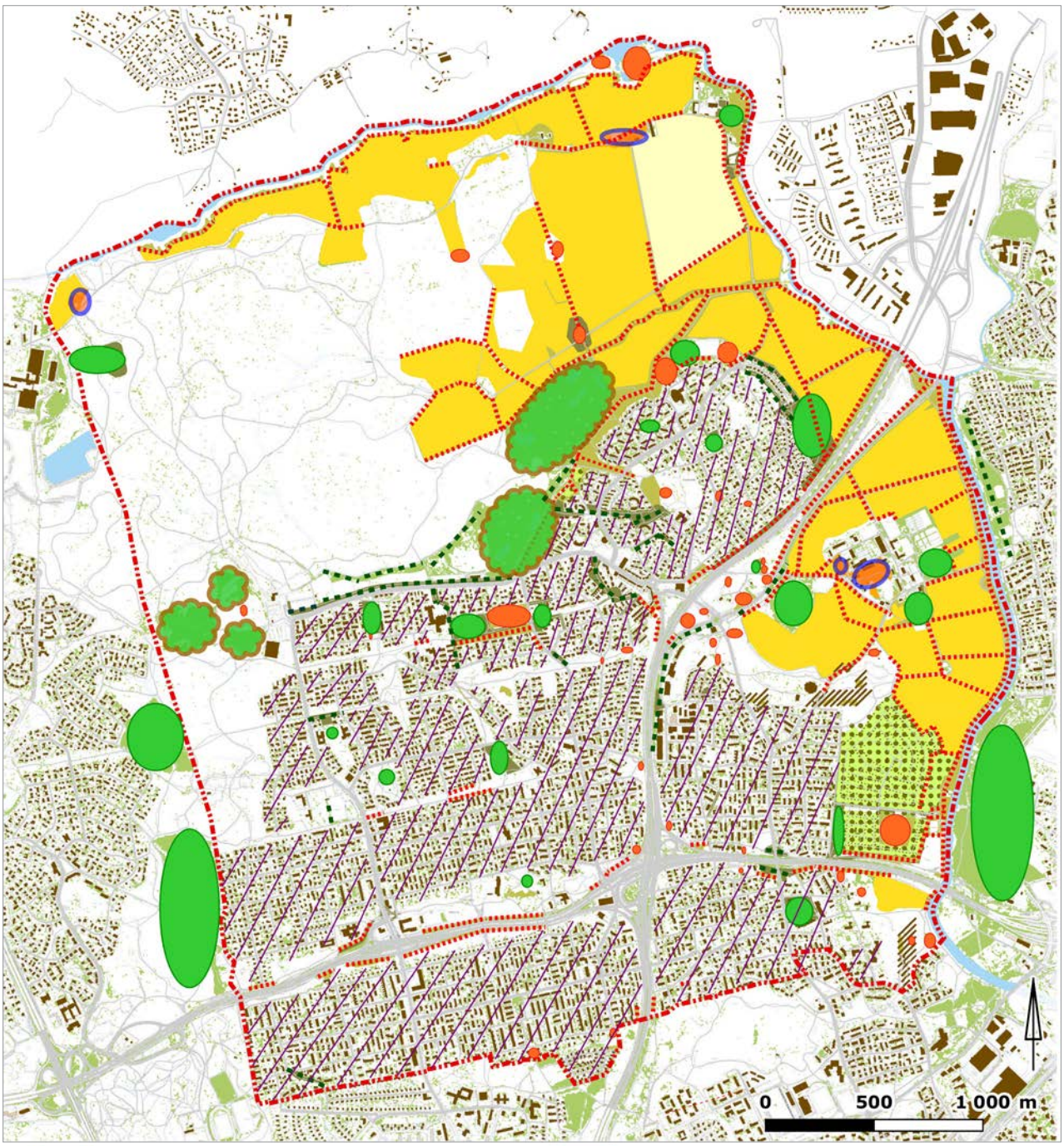

Pelto
Laidunalue
Arvoniitty (hoitoluokka B5)
Niitty (hoitoluokka B2...B4)
Avoin puistoalue
Siirtolapuutarha tai palstaviljelyalue
Matala kasvillisuus
Rakennus
Tie
Vesialue

Piha-alueiden matala kasvillisuus
Säilytettävät niittyverkoston ydinalueet / arvoniityt
Säilytettävät tai korvattavat niittyverkoston laikkualueet
Säilytettävät niittyverkoston linjat
Säilytettävät tai korvattavat niittyverkostoa täydentävät avoimet puistoalueet
Säilytettävät viherkäytävät
Säilytettävä tai kehitettävä kulutusta kestävä niitty

Suunnittelualueen niittyverkoston kehittämistavoitteet.

Vantaanjoen Pitkäkoski.

Sininen verkosto

Alueen sinisen verkoston muodostavat Vantaanjoki sekä siihen laskevat Rajaoja, Näsinoja–Tuomarinkylänoja ja Tuomarinkartanonpuro sekä suunnittelualueen lounaisosan pintavedet keräävä Haaganpuro, joka virtaa Pikku Huopalahteen. Vantaanjoki toimii Helsingin mittakaavassa tärkeänä ekologisena yhteytenä ja väylänä eläimistölle, mikä tulee huomioida joenvarren kasvillisuutta hoidettaessa. Sininen verkosto on esitetty kartassa *Suunnittelualueen sinisen verkoston kehittämistavoitteet.*

Vantaanjoen laakson kehittämisessä ja ylläpidossa on huomioitava joen luontoarvot osana Natura-alueiden verkostoa, maisema- ja virkistysarvot sekä joelle ominainen tulvariski. Vantaanjoen virkistysarvoa kehitetään mahdollistamalla pääsy veden ääreen rannan ulkoilureiteiltä sekä avaamalla lisää näkymiä joelle. Näkymäalueilla kasvaa niittykasvillisuuden lisäksi muutama tulva-alueelle tyypillinen runkopuu tai puuryhmä. Jokilaakso säilytetään rakentamattomana, jotta tulvien sattuessa avoimia pelto- ja niittyalueita voidaan käyttää veden viivyttämiseen. Tulvahallinnan kannalta tärkeitä ovat myös alueen metsät ja kosteikot, jotka osaltaan viivyttävät pintavesiä ja tasaavat virtaamaa.

Haltialanmetsän alueelta alkunsa saava Näsinoja–Tuomarinkylänoja virtaa metsäalueelta itään ja laskee Haltialan peltomaisemassa Vantaanjokeen. Uoman latva-alueilla Haltialanmetsän korpialuetta on pyritty ennallistamaan patoamalla metsäojia. Vuonna 2005 aloitetun hankkeen tavoitteena on palauttaa metsäalueen luonnollinen kosteikko tasaamaan pintavaluntaa, ehkäisemään uomaeroosiota, pidättämään kiintoainesta ja lisäämään metsäluonnon monimuotoisuutta.

Myös Näsinoja–Tuomarinkylänojan alajuoksun pelto-osuudella virtaavien haarojen kehittämisessä ja hoidossa huomioidaan eroosiovaara. Ojan muodostaman notkon pienilmasto on suotuisa kasvupaikka. Kasvillisuutta hoidetaan luonnon monimuotoisuutta säilyttäen. Oja ei saa kasva umpeen vesikapasiteetin menettämisen ja tulvanhallinnan vuoksi. Ojan reunoilla ja luiskissa ylläpidetään yhtenäistä niittypienarta. Laamannintien molemmin puolin rakennetaan viivytysaltaan ja kosteikon yhdistelmä vedenlaadun parantamista ja vesimäärän viivytystä varten.

Näsinojan-Tuomarinkylänojan uomasta on putkitettu noin 700 metrin osuus Paloheinän golfkentän länsipuolella. Lisäksi uoman varrella on useampia lyhyitä rumpuosuuksia ulkoilureittien alitusten kohdalla. Yhteensä puro kulkee putkessa tai rummussa 1 100 metriä. Puron kunnostuksen yhteydessä tulee arvioida, katkeavatko purouoman ylläpitämät ekologiset yhteydet rumpujen tai muiden esteiden vuoksi. Putkituksia tulee avata tarvittavilta osin, mikäli haitallinen estevaikutus on osoitettavissa.

Tuomarinkartanonpuro on arvokas lintukohde. Puro virtaa avoimessa peltomaisemassa ja sen veden laatu on hyvä. Puron ympäristö ylläpidetään avoimena niittymäisine pientareineen, joille voidaan istuttaa muutamia maisemapuita. Mikäli kiintoaineksen määrä purossa nousee, rakennetaan Köyhänmiehenpellon itäreunalle viivytysallas, jonka kautta vesi virtaa Vantaanjokeen.

Sinistä verkostoa täydentävät lisäksi Paloheinän golfkentän lammikot, jotka edustavat avointa seisovaa vettä ja tarjoavat erityisiä elinympäristöjä kasveille eläimille ja pieneliöille.

Keskuspuiston alueen luoteiskulmaa kuivattaa Rajaoja, johon valuvat ainakin Pitkäkoskenniityn ja Pitkäkoskenpuiston pintavedet. Rajaoja virtaa pohjoiseen Vantaanjokeen, johon se yhtyy Pitkäkosken kohdalla. Rajaojan vedenlaatua on seurattava, koska siihen virtaa hulevesiä myös rakentuvan Kuninkaantammen alueelta.

Näsinoja Ylä-Fallin pellon reunassa

Näsinoja ympäröivine niittyineen.

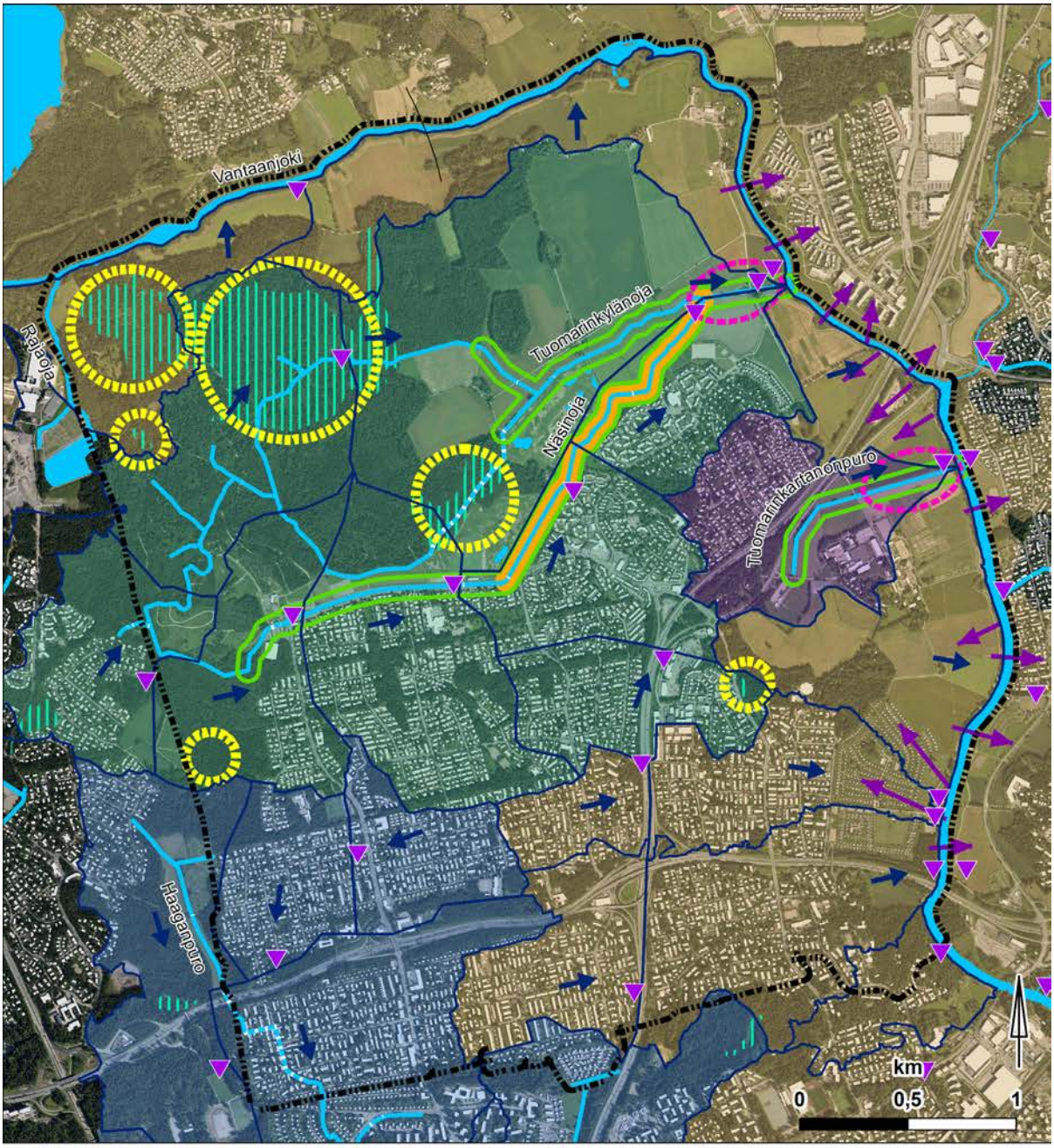

- Pienvaluma-alueen purkupiste
- Veden virtaussuunta
- Puro
- Puron putkitettu osuus
- Kosteikko
- Vesialue
- Pienvaluma-alue

Päävaluma-alueet

- Vantaanjoen valuma-alue
- Haaganpuron valuma-alue
- Näsinojan-Tuomarinkylänojan valuma-alue
- Tuomarinkartanonpuron valuma-alue

- Tärkeä säilytettävä näkymä
- Säilytettävä pintavesien luonnollinen varantoalue
- Hulevesien hallinta (viivytysallas, kosteikko, laskeutusallas)
- Kehitettävä ojanvarsikasvillisuus, ruohovartinen
- Säilytettävä ojanvarsikasvillisuus, ruohovartinen ja puuvartinen

Suunnittelualueen sinisen verkoston kehit-tämistavoitteet.

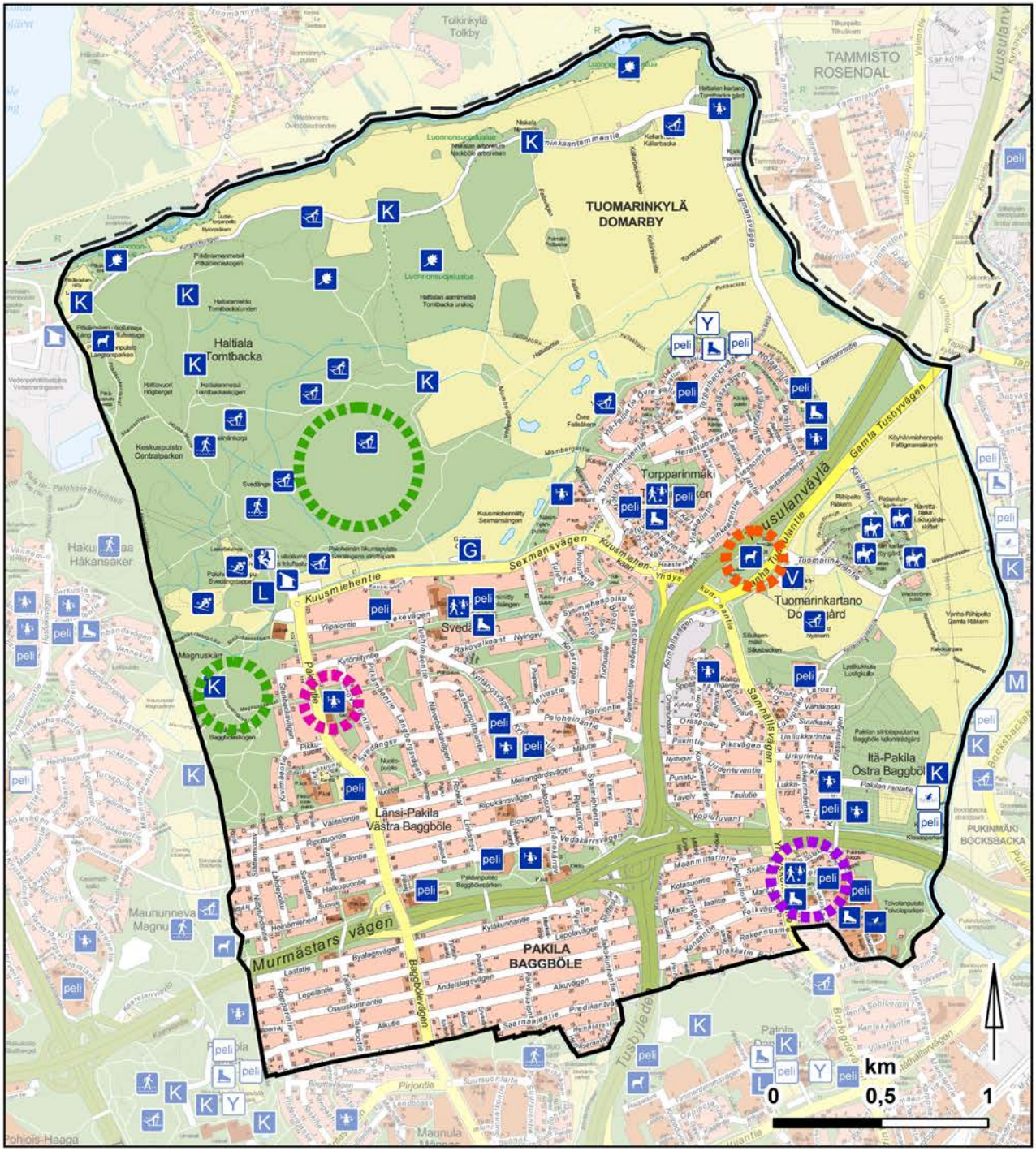

- G Golfkenttä
- Hiihtolatu
- Koira-aitaus
- Kuntorata
- Köysikiipeilyrata
- Laskettelumäki
- Leikkipaikka
- Leikkipuisto
- Luistelukenttä
- Luistelukenttä / Liikuntapalvelu
- Luontopolku
- L Lähiliikuntapaikka
- M Matonpesupaikka
- peli Pelikenttä
- peli Pelikenttä / Liikuntapalvelu
- Ratsastuskenttä
- Uimapaikka
- Uimapaikka / Liikuntapalvelu
- Ulkoilumaja
- K Ulkokuntoiluvälineet
- V Vinttikoirakeskus
- Y Yleisurheilukenttä / Liikuntapalvelu
- Kehitettävä koira-aitaus
- Kehitettävä leikkipaikka
- Kehitettävä tai uusi luontopolku
- Skeittipaikkatarve

Palveluverkosto viheralueilla ja kehittämistarpeet.

Repovuoren leikkipaikka Paloheinässä.

4.2.4 Palveluverkosto viheralueilla

Suunnittelualueen viheralueille sijoittuvien palveluiden verkosto on varsin laaja ja monipuolinen. Aluesuunnitelman tarveselvityksessä kartoitettiin yleisten alueiden kehittämistarpeita ja palveluverkosto todettiin monessa kohden riittäväksi, mutta kunnostus- ja lisäämistarpeita nousi myös esiin. Alueelta laadittiin samalla kokonaisvaltainen penkkitarkastelu asukastoiveet, olemassa oleva verkosto ja tavoitetaso huomioiden. Sekä penkkejä että roska-astioita tarvitaan alueella lisää.

Alueella on kaksi koira-aitausta ja asukaspalautteen perusteella niitä kaivattaisiin lisää lähemmäksi asutusta. Risulanmäen koirapuiston poistoa ja korvaavan koirapuiston perustamista lähialueelle tulee selvittää viimeistään koira-aitauksen tullessa peruskorjausikään, sillä asukaspalautteen perusteella aitauksen nykyistä sijaintia on moitittu meluisaksi ja etäiseksi asuinrakenteesta. Verkostollisesti Risulanmäen aitaus sijaitsee hyvällä paikalla.

Skeittipaikkaa sekä muuta nuorisolle sopivaa ajanviettopaikkaa on toivottu asukaspalautteessa paljon. Lähin skeittipuisto sijaitsee Maunulassa ja palautteissa tuli esiin toive skeittipuiston saamiseksi Etupellonpuistoon. Skeittiohjelman (Helsingin skeittiohjelma 2015-2019) mukaan sopivaa paikkaa on alueelta etsitty tuloksetta. Puiston tulisi sijaita vähintään 100 m asutuksesta.

Leikkipuistoja ja -paikkoja alueella on kattavasti. Osassa niistä tunnistettiin tarveselvityksen yhteydessä pientä kunnostustarvetta, mutta ei vielä peruskorjaustarvetta. Koululaisten palautteessa toivottiin Repovuoren leikkipaikan kehittämistä myös isompien lasten leikkipaikaksi.

4.2.5 Jalankulun ja pyöräilyn reitistöt ja alueet

Alueella on kattava jalkakäytäväverkosto. Jalankulku- ja pyörätieyhteydet sijoittuvat pääosin kokoojakatujen varsille sekä viheralueille. Pyöräily on Helsingin strategian mukaisesti sijoitettu asuntokaduilla pääosin ajoradalle.

Jalankulku ja pyöräily erotetaan toisistaan keskeisimpien kokoojakatujen varsilla.

Keskuspuiston ulkoilureitistö on kattava ja tiheä, mutta ongelmana ovat epäyhtenäiset käytännöt opastuksessa ja viitoituksessa, opasteiden huono kunto, maaston liiallinen kuluminen tietyillä kosteilla reittiosuuksilla sekä levähdyspaikkojen liian pieni määrä. Talviaikaisten reittien puute kävelyyn, pyöräilyyn ja koiranulkoilutukseen lumisena aikana on todellinen ongelma alueella. Reitistön opastusta kehitetään osana laajempaa reittitarkastelua. Kehittämistyö on jo aloitettu ja reitit on digitoitu sähköiseen karttaan ainakin Haltialanmetsän tulevan luonnonsuojelualueen osalta. Työtä tulee jatkaa laajentaen tarkastelua koko Haltiala-Tuomarinkylä -alueelle. Kehittämisessä huomioidaan myös yhteydet ympäröiville alueille. Ulkoilureittejä kehitetään myös turvallisemmiksi huomioiden samaa väylää käyttävät muut liikennemuodot sekä reittien ympärivuotisen käytön aiheuttamat haasteet. Näistä erityisesti Kuninkaantammentien suuntaisen, seudullisen pääpyöräraitin kehittäminen Haltialan tilalle on tärkeää.

Tuomarinkylän ja Haltialan alueilla ulkoilureitistöä kehitetään osana laajempaa Vantaanjokivarren vyöhykettä. Kehittämisessä huomioidaan myös yhteydet joen pohjoispuolelle, Vantaan kaupungin viheralueille. Alueelle kehitetään kaksi erityypistä kulkureittiä. Toinen reitti muodostaa jatkon suunnittelualueen itäreunalla Vantaanjokivarressa kulkevalle reitille, joka päättyy pohjoispäässä Haltialan kartanoalueelle. Reittiä jatketaan Haltialan tilan itä- ja pohjoispuolitse länteen Ruutinkosken ohi aina Pitkäkoskelle asti, missä se yhtyy nykyiseen reittiverkostoon. Reitin linjauksen ja leveyden suunnittelussa huomioidaan alueen suojeluarvot. Toinen reitti myötäilee Kuninkaantammentien linjausta ja se muodostaa VISTRA:ssa osoitetun viherlinjan.

Alueen tavoitteelliset esteettömyyden erikoistason reitit sijoittuvat Pakilantien varrelle Kytöniityntien ja Pikkusuontien välille sekä Halkosuontien ja Kehä I välille. Lisäksi esteettömyyden erikoistasoa tavoitellaan Pakilan yläasteen koululta Kehä I varrella Talkootien kevyen liikenteen sillalle ja siitä Halkosuontielle palvelutalojen välistä linjautuvilla yhteyksillä.

Pyöräilyn baanaverkon yhteys on osoitettu Tuusulanväylän varteen sekä itä-länsisuuntaisena Itä- ja Länsi-Pakilan läpi, missä se uuden yleiskaavan mukaisella linjauksella sijoittuisi tärkeälle ekologiselle viheralueelle aiheuttaen mm. asfalttipäällysteisenä ristiriidan ekologiselle käytävälle määritetyille tavoitteille.

Ulkoilureitistöä Vantaanjoen varressa.

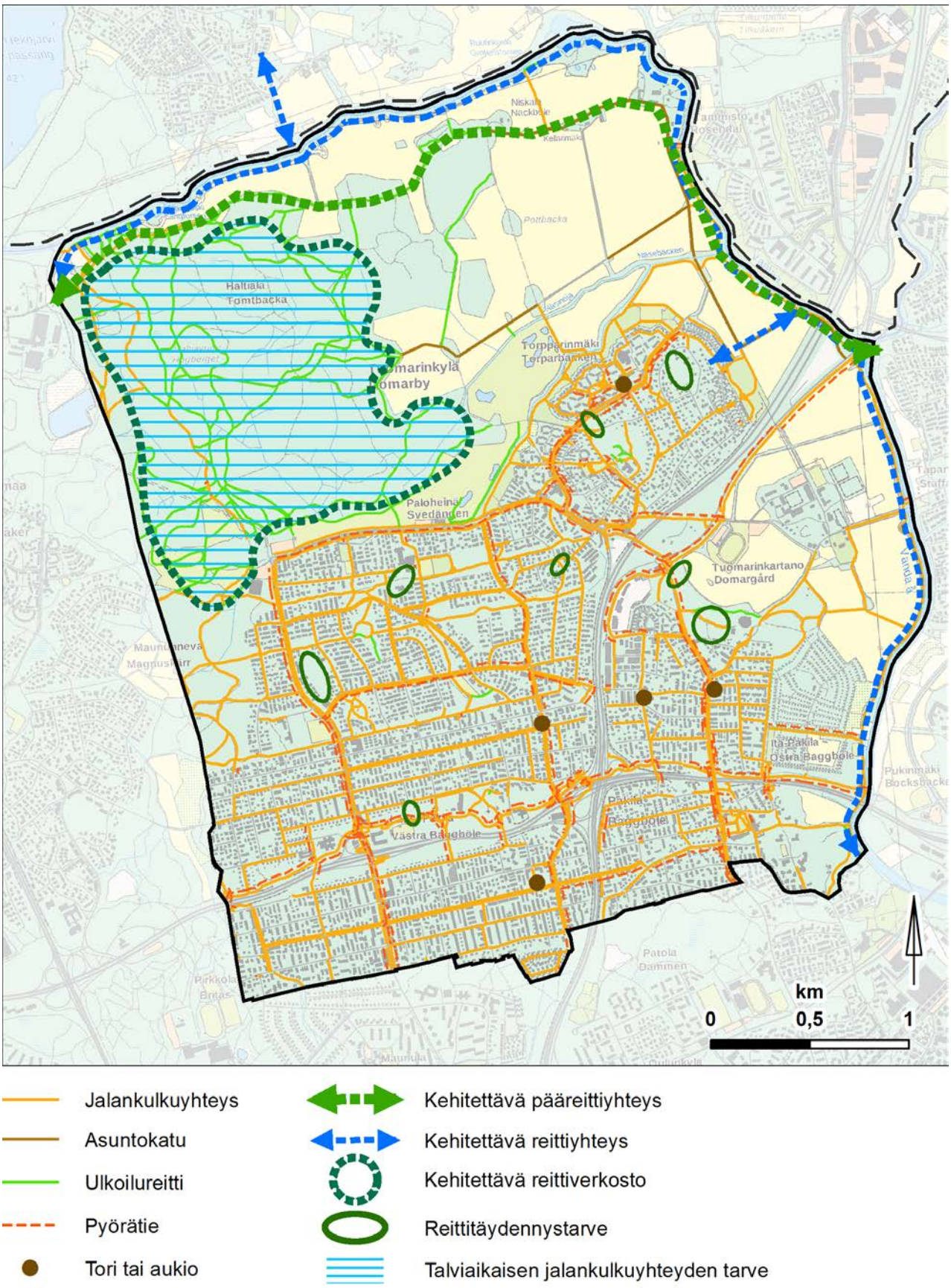

Jalankulun ja pyöräilyn verkosto ja kehittämistarpeet.

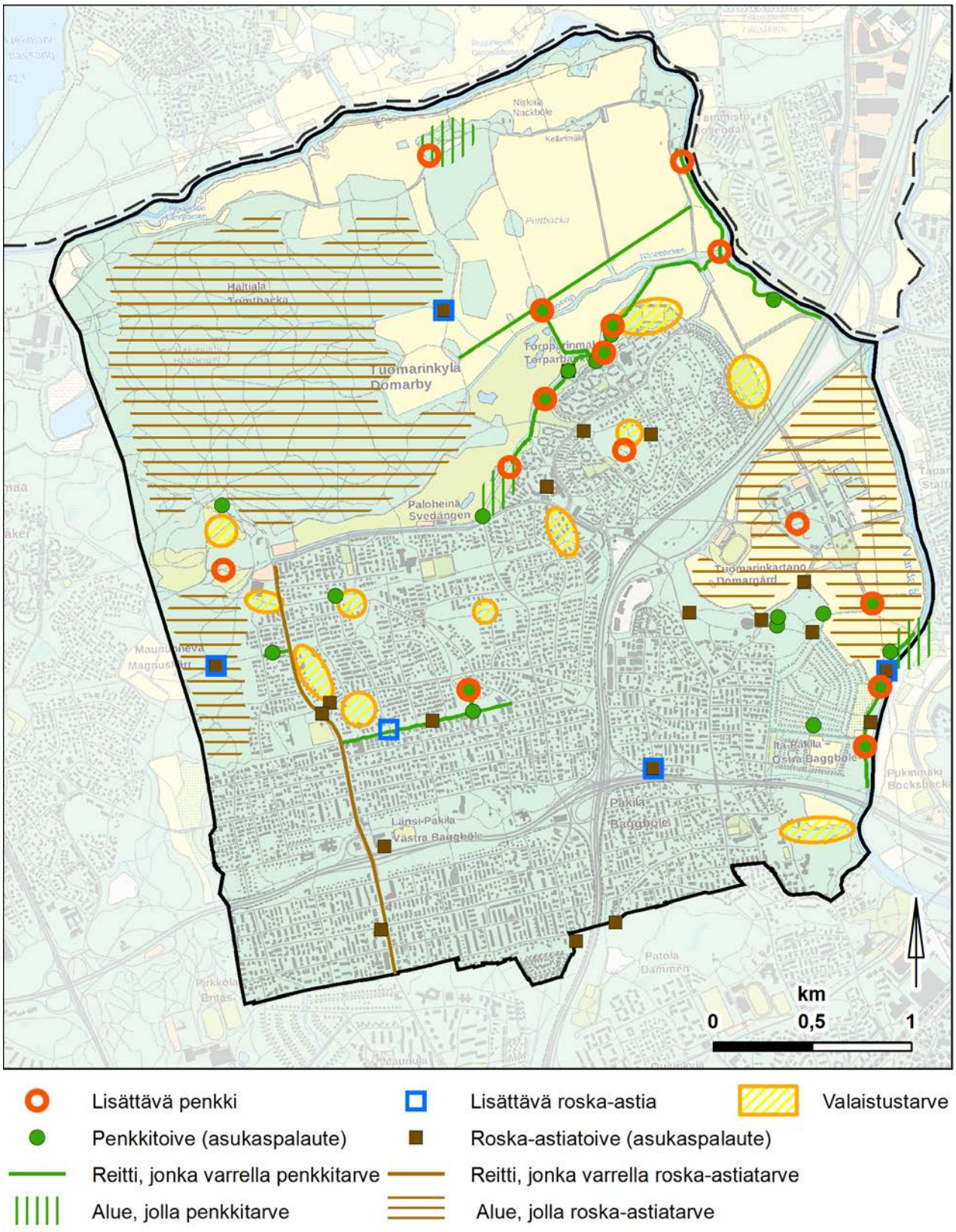

Penkkien ja roska-astioiden sijoittelun sekä valaistuksen kehittämistarpeet.

4.3 Kehittämistarpeiden yhteenveto

4.3.1 Rakennettujen katu- ja viheralueiden toimenpidetarpeet

Alueen rakennetut katu- ja viheralueet ovat pääosin hyvässä kunnossa. Reunatukivaurioita esiintyy erityisesti Torpparinmäessä ja Paloheinän asutun alueen pohjoisosassa, joissa pääosin käytössä olevat betoniset reunatuet ovat irtoilleet paikoiltaan ja rikkoutuneet esimerkiksi talvihoidon yhteydessä. Päällystevaurioita esiintyy erityisesti Pakilan alueen kaduilla. Muita, koko suunnittelualueen laajuisia, tyypillisiä puutteita ovat kuluneet suojatiemaalaukset, esteelliset reunakivet suojateiden ja muiden kadun ylityspaikkojen kohdilla, rikkoutuneet hidasterakenteet, kuluneet nurmikon reunat, kasvillisuuspuutteet istutuksissa, kasvillisuuden leviäminen asfaltoidulle alueelle, puutteelliset kulkureitit sekä liian vähäiset tai tahritut penkit ja roska-astiat.

Torpparinmäen peruskorjaustarpeet keskittyvät Fallintorin ja Torpparinpuiston ympäristöön. Fallintori on kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisuudeltaan vanhentunut ja sen käyttötarkoituksen muutosta tulee selvittää yhdessä kaavoittajan ja liikennesuunnittelijan kanssa. Torpparinpuiston ympäristössä ongelmallisia ovat painuneet betonikivipäällystetyt raitit sekä leikkipuiston kuluneet kalusteet ja varusteet, huonokuntoinen kasvillisuus sekä painumat päällysteissä. Näiden kunnostamista tulee selvittää yhdessä ylläpidon kanssa. Asessorintien ja Lainlukijantien liittymäalueen epämääräisesti kapenevan jalkakäytävän parantamista tulee selvittää yhdessä liikennesuunnittelijan kanssa.

Paloheinässä peruskorjaustarpeet keskittyvät Maunupellonpolun jatkeena olevan ulkoilureitin sekä Pitkämäentien, Tuohimäentien ja Sysimiehentien katujen liittymäkohdissa sijaitseviin korotettuihin suojateihin sekä Pikkusuonkujan ympäristöön, jonne ei keskeneräisen asemakaavamuutosprosessin vuoksi kuitenkaan tässä vaiheessa esitetä toimenpiteitä. Tulipesän puistoa halkovan ulkoilureitin valaistus on puutteellinen ja lisäksi reitti katkeaa kesken päättyen tontin pihapiiriin. Polkumaisen reitin jatkosuunnittelussa tulee olla yhteydessä alueen luonnonhoidon suunnitteluvastaavaan. Sysiniityn itäpäätyä on toivottu kehitettävän. Alueella on Helsingin kaupungin kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kenttävaraus ja aluetta tulee kehittää yhteistyössä heidän kanssaan.

Paloheinän aukio on kaupunkikuvallisesti ja toiminnallisuudeltaan vanhentunut ja sen käyttötarkoituksen muutosta tulee selvittää yhdessä kaavoittajan ja liikennesuunnittelijan kanssa. Paloheinäntien ja Pakilantien liittymän läheisyydessä sijaitsevan liikekiinteistön Paloheinäntien puoleisen pysäköinnin on havaittu leviävän luvatta jalankulku- ja pyörätien puolelle. Asiaa tulee selvittää yhteistyössä kiinteistön omistajan, liikennesuunnittelijan ja pysäköinninvalvonnan kanssa.

Länsi-Pakilan alueen peruskorjaustarpeet keskittyvät Välitalontien alueen katuverkkoon, missä on havaittu hulevesien johtumista kadulta tonteille mm. puuttuvien reunatukien ja laajojen painumien vuoksi. Alueen kadut ovat myös kuntonsa puolesta peruskorjauksen tarpeessa. Jalankulku- ja pyörätieverkoston liikennesuunnittelutarpeita esiintyy Suovakujan pysäköintialueen läpi turvattomasti linjautuvan, esteettömyyden erikoistason reitin liikenneturvallisuudessa, Yhdyskunnantien ja Etupellontien liittymäalueen pyörätiejärjestelyissä, Jakokunnantien ja Lepolantien jalkakäytäväjärjestelyissä sekä Elonpalstojen epävirallisen pysäköintialueen liikennejärjestelyissä Heinämiehentien päässä. Lisäksi Halkosuontien jalkakäytävä on peruskorjauksen tarpeessa Pakilan ala-asteen koulun pysäköintialueen kohdalla. Etupellonpuistossa henkilökunta toivoi leikkivälineiden kehittämistä enemmän tarvetta vastaaviksi. Heinämiehentien ja Kehä I välisellä viheralueella on yhteyden kehittämistarve.

Fallintorin ympäristö tulee suunnitella uusiksi.

Paloheinän aukio kaipaa uutta ilmettä.

Itä-Pakilan alueen kaduista Taulutien on todettu olevan kuntonsa puolesta peruskorjauksen tarpeessa. Lisäksi kehittämistarpeita on todettu olevan Siliuksenmäen jalankulkuyhteyksissä Yhdyskunnantien, Metsolan ala-asteen sekä Opettajanpolun suuntiin. Keskuspuiston ulkoilureiteissä on kehittämistarpeita erityisesti talviaikaan, jolloin samoja reittejä käytetään sekä latuina, että kävely- ja pyöräteinä. Reittejä tulisikin yhtenäistää ja parantaa huomioiden tulevan laajan ja metsäisen luonnonsuojelualueen, eri virkistyskäyttömuodot ja tarpeet.

4.3.2 Luonnonhoidon toimenpidetarpeet

Keskuspuiston luonnonhoidosta laadittu erillinen yleissuunnitelma vuosille 2018-2027 ohjaa Keskuspuiston metsäisten ja avointen ulkoilualueiden hoitoa. Suunnitelma valmistuu alkuvuodesta 2018. Tässä suunnitelmassa on käsitelty Itä- ja Länsi-Pakilan, Paloheinän, Torpparinmäen ja Tuomarinkartanon luonnonmukaisten alueiden hoito- ja kehittämistarpeita.

Alueiden lähi- ja ulkoilumetsiä tulee hoitaa suunnitelmakaudella alueiden ulkoilu- ja virkistysarvojen sekä asumis- ja käyttöturvallisuuden ylläpitämiseksi. Metsäalueiden erityiset maisema- ja luontoarvot tulee turvata hoitotoimenpiteiden yhteydessä. Kaiken metsien ja metsäisten alueiden hoidon keskeisin tavoite on suunnitelmallinen monimuotoisuuden lisääminen. Ikääntyvien ja heikentyneiden kuusivaltaisten metsäalueiden pienipiirteinen ja vaiheittainen uudistaminen on syytä aloittaa osalla metsäalueita suunnitelmallisesti, koska muuten riskit hallitsemattomaan puiden kaatumiseen kasvavat huomattavasti. Poistettavien puiden tilalle tulee suunnitella uudet istutukset alueiden metsäisyyden turvaamiseksi myös tulevaisuudessa. Metsien hoidossa tulee suosia puuston eri-ikäisrakennetta ja sekametsärakennetta. Erityisesti jalopuita suositaan ja niitä tulee istuttaa lisää sopiville alueille yhteen sovittaen toimenpiteet kulttuurimaiseman hoitotavoitteisiin. Hoitotoimenpiteissä turvataan luonnon monimuotoisuusarvoja mm. jättämällä lahopuuta sekä säilyttämällä arvokkaiden elinympäristöjen ominaispiirteet. Hoitotoimenpiteet kohdistetaan harkitusti siten, että ne luonnon arvokohteet, jotka tulee säilyttää mahdollisimman luonnontilaisina, jätetään pääsääntöisesti hoitotoimenpiteiden ulkopuolelle.

1. Siliuksenmäen lähivirkistysalueen pääosin kuusivaltaiset sekametsät ovat järeäpuustoisia, ja kuolleita sekä heikentyneitä puita löytyy sieltä täältä. Metsäalueella on paikoitellen tarvetta pienipiirteiselle uudistamiselle. Erityisesti koulun länsipuolella olevan vanhan kuusivaltaisen metsän uudistaminen ja uusien puiden istuttaminen ovat ajankohtaisia toimenpiteitä nykyisen puuston kunto ja metsän sijainti huomioiden. Muualla metsäalueella uudistamistarpeet kohdistuvat pääasiassa reittien lähiympäristön yksittäisiin puihin ja puuryhmiin. Vaiheittainen uudistaminen edistää metsän kerroksellisuutta sekä puuston monipuolisuutta ja elinvoimaisuutta. Samalla ylläpidetään turvallista ulkoiluympäristöä luonnon monimuotoisuusarvoista huolehtien.

2. Kumpuilevan ja paikoin jyrkkärinteisen Lystikukkulan keskiosat ovat järeää havupuuvaltaista sekametsää järeine lehtikuusineen, kun taas reuna-alueet ovat lehtipuustoisempia. Hoitotoimenpidetarpeet keskittyvät ulkoilu- ja ratsastusreittien lähiympäristön huonokuntoisten puiden ja puuryhmien poistoon. Sopivissa kohdissa on tarvetta myös pienipiirteiseen uudistamiseen. Tavoitteena on ylläpitää turvallista ulkoiluympäristöä sekä edistää puuston elinvoimaisuutta ja vaiheittaista uudistumista luonnon monimuotoisuusarvot huomioiden. Kauempana reiteistä sijaitsevilla metsäalueilla ei ole toimenpidetarvetta. Alarinteen lehtipuuvaltaisella reunavyöhykkeellä on tarvetta näkymien ylläpitämiseen avoimeen viljelymaisemaan.

3. Maastonmuodoiltaan vaihtelevalle Toivolanpuistolle ovat tunnusomaisia jalot lehtipuut ja monimuotoiset lehtolaikut erityisesti metsäalueen reunamilla. Karumpi ja mäkisempi keskiosa on sekapuustoisempaa. Luonnonhoidon toimenpiteitä on tarve kohdistaa pääasiassa ulkoilun painopistealueille reittien lähiympäristöihin ja tonttien reunoihin. Tarvetta on lähinnä yksittäisten puiden poistoon ja nuoren metsän harvennuksiin. Vuoden 2017 myrskytuhokohteilla on tarvetta edistää puuston uudistumista ja tarpeen mukaan istuttaa uusia puita aukkokohtiin.

4. Kehä I:n sekapuustoisella reunavyöhykkeellä kasvaa sekä järeämpää että nuorempaa suoja- ja lähimetsää. Metsänhoitotarve painottuu yksittäisten puiden poistoihin sekä nuorempien metsien ja pienpuuston harvennuksiin, joilla ylläpidetään puustovyöhykkeen kerroksellisuutta ja suojavaikutusta Kehä I:n suuntaan. Paikoitellen on myös pienialaisen uudistamisen tarvetta lähinnä kuusivaltaisilla alueilla.

5. Paloheinän ja Länsi-Pakilan itä-länsisuuntaiset kapeat ja tonttien ympäröimät lähivirkistysmetsät ovat järeitä kuusi-lehtipuuvaltaisia sekametsiä, joiden puusto on joiltain osin heikentynyttä. Alueen käyttö- ja asumisturvallisuuden ylläpitämiseksi on tarve aloittaa paikoitellen puuston vaiheittainen uudistaminen, erityisesti järeillä ja kuusivaltaisilla alueilla. Esimerkiksi Nuotiopuiston ympäristön puuston uudistamista on tarpeellista jatkaa. Monin paikoin on tarvetta ainoastaan yksittäisten puiden poistoon ja pienpuuston harvennukseen. Toimenpiteiden tavoitteena on ylläpitää puuston kerroksellisuutta ja monipuolisuutta sekä turvata metsäisten yhteyksien säilyminen tulevaisuudessakin.

6. Torpparin- ja Käräjäpuiston sekä Laamanninrinteen lähivirkistysmetsät ovat puustoltaan monipuolisia sekametsiä. Merkittävin toimenpidetarve kohdistuu tonttien ympäröimään Käräjäpuistoon, jonka järeä kuusivaltainen puusto on heikentynyttä ja jonka puista osa on jo kuollut. Alueen puustoa on tarpeen uudistaa asumisturvallisuuden ylläpitämiseksi pääasiassa puustoryhmittäin, mutta joiltain osin myös pienaukolla. Käräjäpuiston metsäalueen kerroksellisuutta ja metsäisyyttä voidaan edistää tarpeen mukaan täydennysistutuksin. Torpparinpuiston ja Laamanninrinteen metsien hoitotarpeet painottuvat virkistysalueiden ja tonttien reunavyöhykkeiden turvallisuutta ylläpitäviin yksittäisten puiden poistoihin ja kohdennettuihin pienpuuston harvennuksiin.

Luonnonhoidon metsäisten alueiden toimenpidetarpeista kuvataan tässä yhteydessä merkittävimmät kohteet tai kohteet, joille ehdotettavat toimenpiteet ovat maisemassa näkyvimpiä. Luonnonhoitotarpeita on myös muilla luonnonmukaisilla aluesuunnitelman alueilla.

Avoimia niitty- ja peltoalueita tulee hoitaa ja ylläpitää vuosittaisella hoidolla osana arvokkaan kulttuurimaiseman ylläpitoa ja kehittämistä. Niillä esiintyvät harvinaiset eliölajit ja biotoopit tulee huomioida hoidon yhteydessä.

Edellä mainitut luonnonhoidon toimenpidetarpeet ohjaavat seuraavassa suunnitteluvaiheessa tehtävien luonnonhoitosuunnitelmien laadintaa sekä maisemapeltojen ja niittyjen hoito-ohjelmien tekemistä.

Sinisen verkoston osalta toimenpidetarpeita ovat Haltialanmetsän ennallistamisalueen jatkosuunnittelutarve sekä Näsinojan-Tuomarinkylänojan parantaminen.

4.3.3 Hoitoluokkien muutostarpeet

Tarveselvityksessä todettiin hoitoluokkamuutostarpeita katuviheralueille, rakennetuille viheralueille sekä luonnonmukaisilla viheralueilla. Katujen tai jalankulku- ja pyöräilyreitistön ylläpitoluokkaan tai talvihoitoon ei kohdistunut muutostarpeita.

Luonnonmukaisten viheralueiden hoitoluokkien muutokset ovat suurelta osin tarkennuksia hoitoluokkiin, joista hoitoluokan C1 (Lähimetsät) alueita on muutettu hoitoluokkaan C1.1 (säännöllisemmin hoidettava puistometsä) tai hoitoluokkaan C1.2 (metsäinen lähivirkistysmetsä).

Muutamia avoimia hoitoluokan C (metsät) alueita muutettiin hoitoluokkaan B3 (maisemaniitty ja laidunalue). Peltoalueiden ojanvarret muutetaan kauttaaltaan hoitoluokasta B2 (maisemaniityt) hoitoluokkaa B3 (maisemaniitty ja laidunalue).

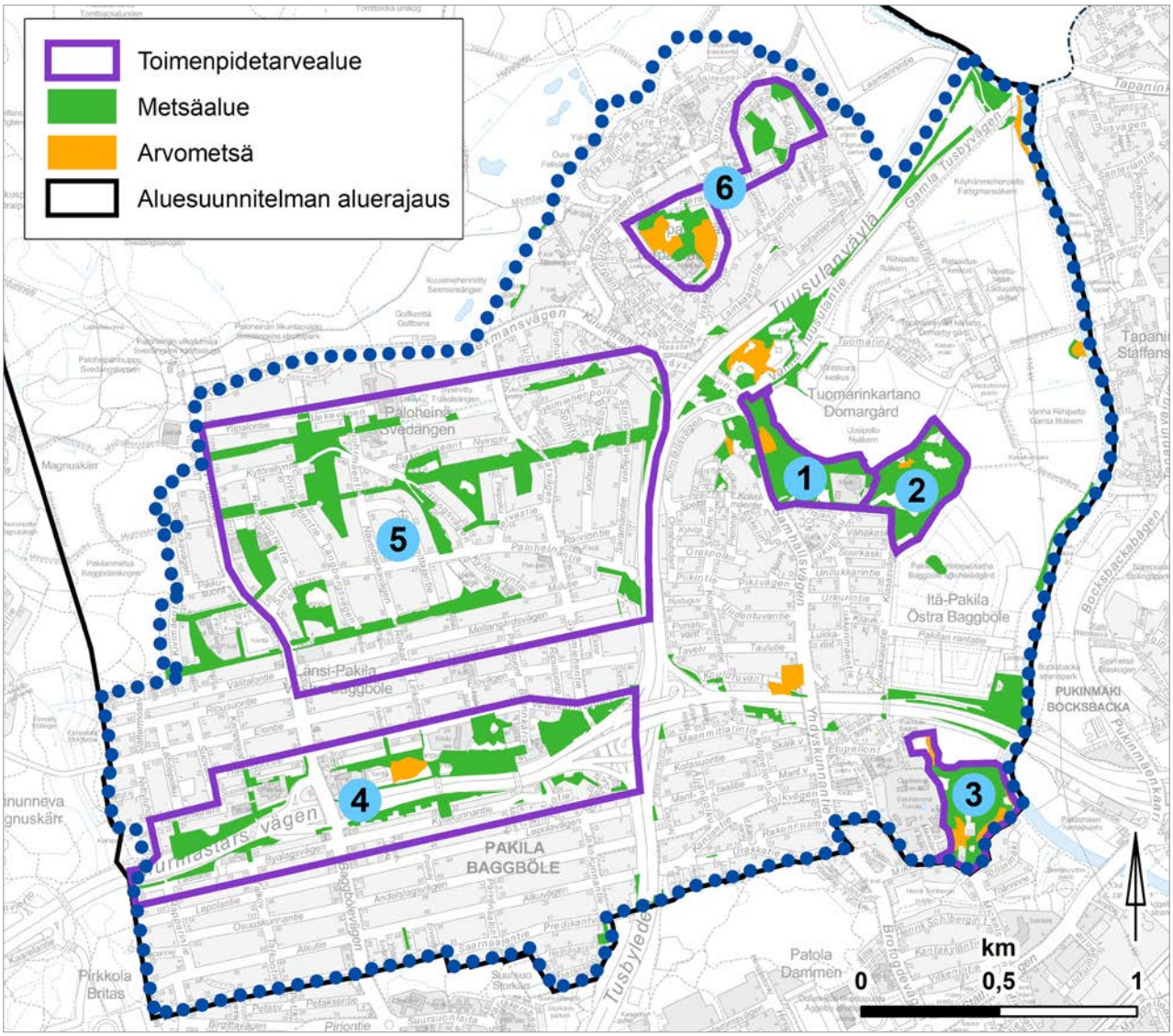

Keskeiset luonnonhoidon toimenpidetarvealueet. Toimenpidetarpeiden tarkastelu keskittyy tässä yhteydessä metsäalueisiin.

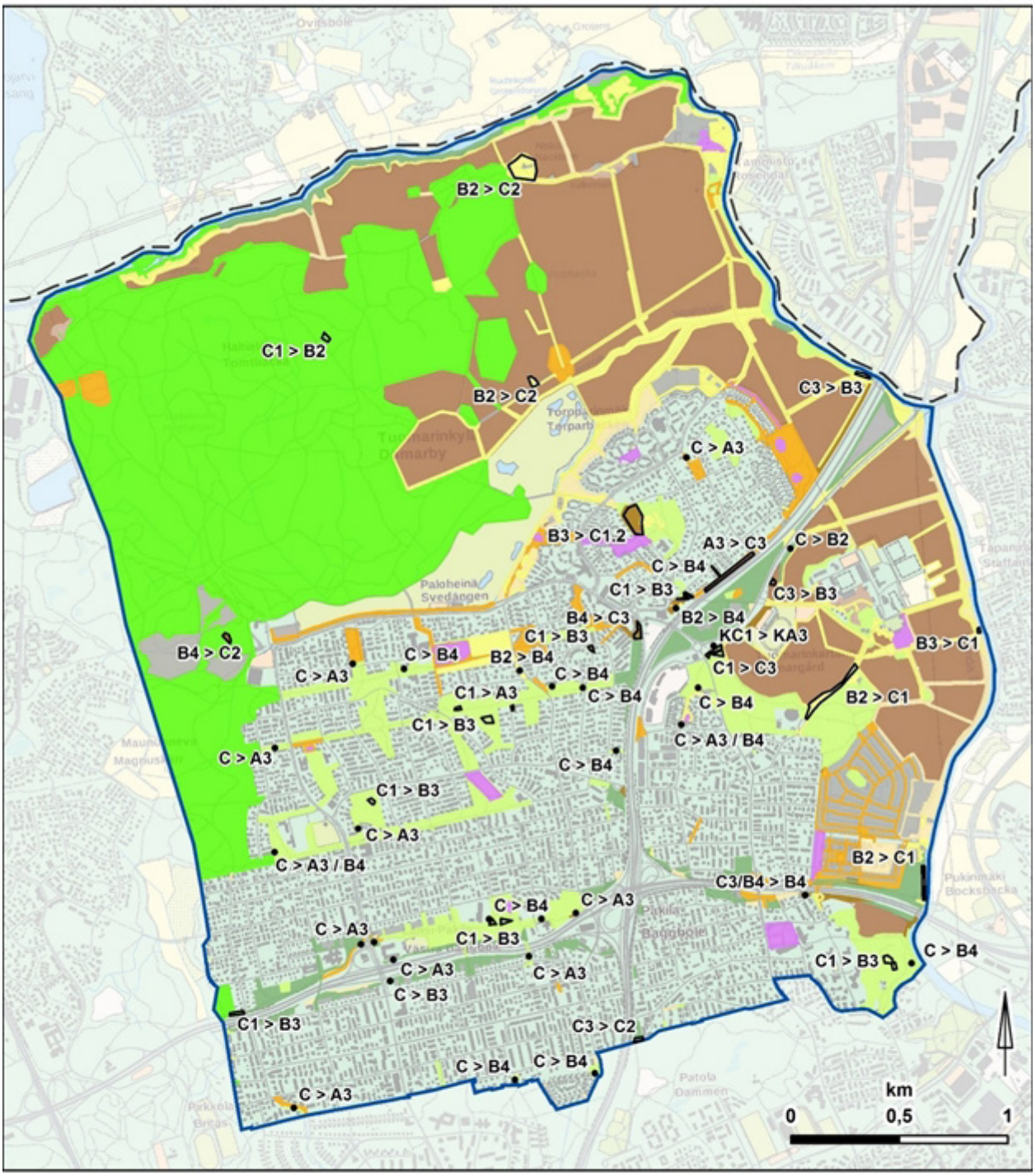

Nykyinen hoitoluokka

A2 - Käyttöviheralue	B4 - Avoin alue ja näkymä	C5 - Arvometsä
A3 - Käyttö- ja suojaviheralue	B5 - Arvoniitty	H1 - Hoitoluokittamaton
B1 - Maisemapelto	C1 - Lähimetsä	Hoitoluokkamuutos C > B4
B2 - Maisemaniitty	C2 - Ulkoilu- ja virkistysmetsä	
B3 - Maisemaniitty ja laidunalue	C3 - Suojametsä	

Hoitoluokkien muutostarpeet.

5 HANKE-ESITYKSET

5.1 Hankkeiden valinnan perusteet

Tarveselvityksen sekä asukkailta tulleen palautteen perusteella suunnittelualueelta tunnistettiin lukuisia kehittämis- ja kunnostustarpeita. Tässä aluesuunnitelmassa valittiin alueelle ehdotettavaksi neljää varsinaista investointihanketta sekä yhtä suunnitteluhanketta toteutettavaksi tulevalla kymmenvuotiskaudella.

Tarveselvityksen maastoinventoinnin sekä asukaspalautteen perusteella esitetään Välitalontien alueen katujen ja Taulutien peruskorjausta, hanketta pyöräilyn ja jalankulun turvallisuuden parantamiseksi eri puolilla suunnitelma-aluetta, portaiden peruskorjausta välillä Lastatie-Kyläkunnantie ja välillä Kansantie-Urakkatie sekä Näsinojan kunnostamista.

Suunnitteluhankkeeksi esitetään maastoinventoinnin ja asukaspalautteen perusteella Haltialan ja Niskalan alueen kehittämissuunnittelun käynnistämistä.

Suunnitelmaan kuuluvina ja tai siihen liittyvinä muina jatkotoimenpiteinä laaditaan Pakilan ja Tuomarinkylän alueelle (pois lukien Keskuspuisto) luonnonhoitosuunnitelma, Keskuspuiston ulkoilureitistön kehittämissuunnitelma sekä Haltialanmetsän ennallistamissuunnitelmien päivitys.

Esitettyjen hankkeiden lisäksi aluetta parannetaan myös tavanomaisten ylläpitotoimenpiteiden yhteydessä.

Esitetyt hankkeet on kuvattu tarkemmin seuraavissa kappaleissa.

5.2 Peruskorjaus- ja kunnostushankkeiden kuvaukset

Seuraavia katu- ja puistoalueille sijoittuvia peruskorjaus- ja kunnostushankkeita esitetään toteutettavaksi tulevalla kymmenvuotiskaudella:

5.2.1 Välitalontien alueen katujen ja Taulutien peruskorjaus

Välitalontien alue sijaitsee Paloheinässä, suunnitelma-alueen länsireunalla rajautuen idässä Pakilantiehen ja lännessä keskuspuiston alueella sijaitseviin Elonpalstoihin. Hankealueeseen sisältyy Välitalontien Pakilantien länsipuolisen osuuden lisäksi osia Ripusuontiestä ja Lähdepolusta.

Taulutie sijaitsee Itä-Pakilassa ja rajautuu idässä Yhdyskunnantiehen ja lännessä Koulumestarintiehen.

Kaikki hankkeen kadut ovat tiheästi rakennetulla pientaloalueella sijaitsevia, asfalttipintaisia asuntokatuja, joista Välitalontien alueen kaduilla ei ole jalkakäytävää ja Taulutiellä jalkakäytävä on ajoradan toisessa reunassa.

Tarveselvityksen maastoinventoinnin yhteydessä havaittiin, että Välitalontie 79 kohdalla, Pakilantietä viettävän mäen juurella on tasaukseen mahdollisesti laajan painauman seurauksena jäänyt suuri tasainen kohta. Paikan päällä on keskusteltu asukkaiden kanssa ja heidän mukaansa kohtaan kertyy laajasti hulevesiä, jotka reunatuen puuttumisen vuoksi päätyvät usein tonteille. Kadulla ei ole reunatukia. Lisäksi katu on kauttaaltaan huonossa kunnossa sisältäen mm. painumia ja reikiä. Asukaskyselyssä Välitalontien alueelle oli tehty useita merkintöjä kysymykseen kunnostusta kaipaava katu, tori tai aukio. Lähdepolulla havaittiin saman inventoinnin yhteydessä olevan useita kadulta asuntojen kellariin johtavia ajoteitä, jotka kadulta puuttuvien reunatukien vuoksi ovat alttiina hulevesille erityisesti tulvatilanteissa. Lisäksi katu on kauttaaltaan huonossa kunnossa sisältäen mm. painumia ja reikiä. Välitalontien ja Lähdepolun välissä sijaitseva Ripusuontie on myös kauttaaltaan huonossa kunnossa sisältäen mm. painumia ja reikiä.

Välitalontien peruskorjauksen aluerajaus.

Reunatuen puuttumisen vuoksi hulevesiä valuu tontille Lähdepolulla.

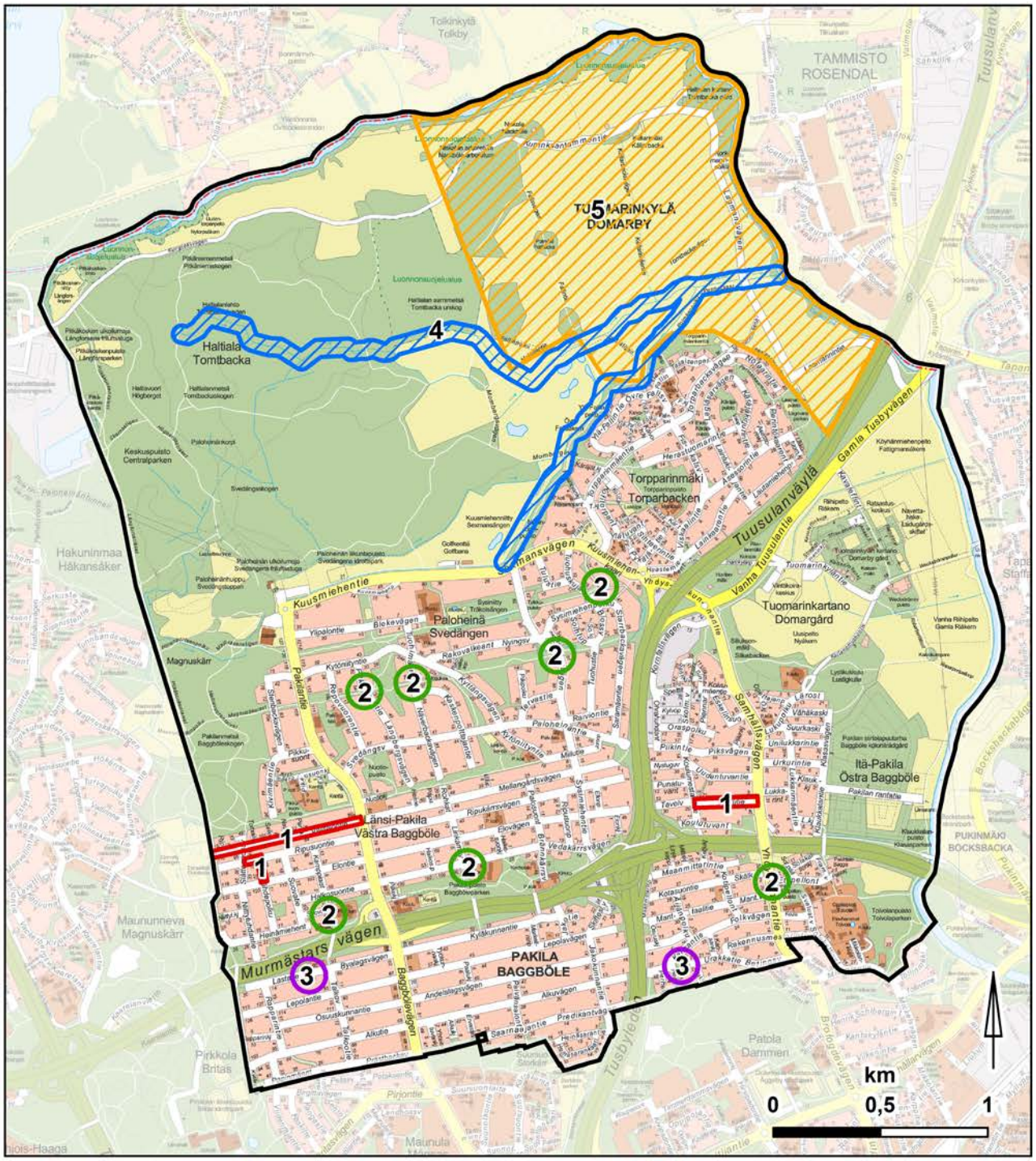

Suunnittelualueen rajaus

Peruskorjaus- ja kunnostushankkeet

1. Välitalontien alueen katujen ja Taulutien peruskorjaus
2. Pyöräilyn ja jalankulun turvallisuuden parantamiskohteet
3. Portaiden peruskorjaus
4. Näsinojan-Tuomarinkylänojan kunnostus ja Haltialanmetsän ennallistamissuunnitelman päivitys

Suunnitteluhankkeet

5. Haltialan ja Niskalan alueen kehittämissuunnitelma

Hanke-esitykset.

Taulutien ajoradan kunto on samassa maastoinventoinnissa todettu huonoksi. Ajoradalla on kauttaaltaan syviä reikiä, minkä lisäksi kaivojen kansistot ovat paikoin jääneet korkealle muun ajoradan painuessa. Osa kansistoista on rikki. Jalkakäytävä on hyväkuntoinen, eikä jalkakäytävää tarvitse korjata. Paikan päälle on keskusteltu asukkaan kanssa ja hänen mukaansa katua on yritetty korjata paikkaamalla reikiä useita kertoja, mutta kunnostustoimenpiteistä ei ole ollut merkittävää hyötyä. Asukkaan mukaan katua käyttävät ajoneuvot joutuvat väistelemään reikiä, mikä aiheuttaa monesti vaaratilanteita vastaantulevan liikenteen kanssa. Asukaskyselyssä Taulutielle oli tehty useita merkintöjä kysymykseen kunnostusta kaipaava katu, tori tai aukio. Lisäksi kadun huono kunto sai mainintoja asukastilaisuuksissa.

Taulutien peruskorjauksen aluerajaus.

Taulutien ajorata todettiin tarveselvityksessä huonokuntoiseksi.

Hankkeeksi esitetään asukaspalautteen sekä tarveselvityksen maastoinventointien perusteella huonokuntoisiksi todettujen Välitalontien alueen katujen sekä Taulutien peruskorjausta. Hankkeen toteuttaminen edellyttää katusuunnitelmien päivittämistä.

5.2.2 Pyöräilyn ja jalankulun turvallisuuden parantamiskohteet

Maastoinventoinnin sekä asukkailta saadun palautteen perusteella tunnistetut pyöräilyn ja jalankulun turvallisuutta vaarantavien kohteiden korjaus on yhdistetty saman hanke-ehdotuksen alle. Pienkohteet sijaitsevat eri puolilla suunnitelma-aluetta Paloheinässä ja Länsi-Pakilassa.

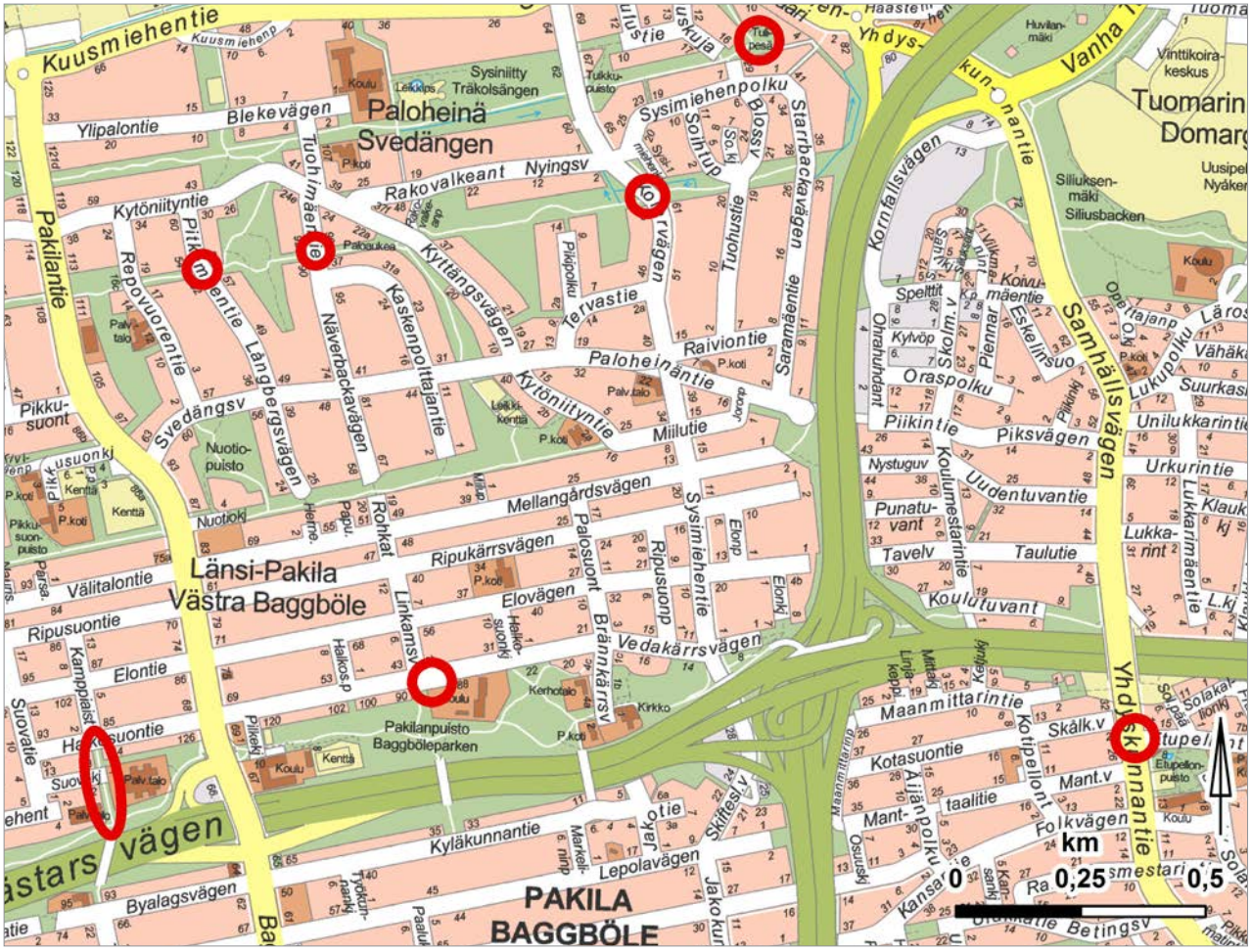

Pyöräilyn ja jalankulun turvallisuuden parantamiskohteet sijoittuvat eri puolille suunnitelma-aluetta.

Paloheinän itä-länsisuunnassa läpäisevä, Maunun-pellonpolkuna lännessä alkava puistoraitti risteää useiden katujen kanssa. Pitkämäentien kohdalla puistoraitin linjaus ei ole täysin linjassa kadun ylityspaikkana toimivan korotetun suojatien kanssa. Tuohimäentien kohdalla sijaitsevan korotetun suojatien reunakivet eivät ole esteettömät eivätkä siten Helsingin tavoitteiden mukaiset. Lisäksi saman puistoraitin ja Sysimiehentien liittymäkohdassa sijaitseva nykyinen korotettu suojatie on huonossa kunnossa. Em. puutteet esitetään korjattavan Helsingin tyyppipiirustusten mukaisilla ratkaisuilla. Hankkeen toteuttaminen edellyttää rakennussuunnitelmien laatimista.

Halkosuontien ja Kamppiaistien liittymäalueelta kohti Talkootien kevyen liikenteen siltaa suuntautuva, vanhusten palvelutalon läheisyyden vuoksi esteettömyyden erikoistason reitiksi määritelty jalankulku- ja pyörätie linjautuu turvattomasti Suovakujan pysäköintialueen läpi. Kohdassa on huonot näkemät. Lisäksi reitti ei kuntonsa puolesta vastaa erikoistason tavoitetasoa.

Suovakujalle esitetään laadittavan liikennesuunnitelma, jossa tutkitaan esimerkiksi korotetun suojatien rakentamista raitin liittymäkohtaan, minkä yhteydessä alueen pysäköintipaikat ja jalkakäytävä jäsenneltäisiin uudelleen. Hankkeen toteuttaminen edellyttää myös katusuunnitelmien päivittämistä.

Yhdyskunnantien ja Etupellontien liittymäalueella pyörätie koukkaa tarpeettomasti Etupellontien suuntaan, mikä ei ole Helsingin tavoitteiden mukaista. Pyörätiejärjestelyt suunnitellaan uudestaan siten, että pyörätie linjataan suorana Yhdyskunnantien suuntaisesti, mikä parantaa myös autoilijoiden näkymiä. Hankkeen toteuttaminen edellyttää katusuunnitelmien päivittämistä. Hankkeen toteuttaminen tulee yhdistää hidasteen tai kaukolämpölinjan saneerauksen yhteyteen.

Halkosuontien jalkakäytävä on sortunut Pakilan ala-asteen koulun pysäköintialueen kohdalla pysäköintialueen ja jalkakäytävän välisen korkeuseron vuoksi. Kohtaan esitetään matalaa tukimuuria rajaamaan pysäköintialuetta jalkakäytävästä sekä jalkakäytävän uudelleen rakentamista ko. kohdalla. Samalla pysäköintialueen ajoratamaalauksia harkitaan uusittavan. Jatkosuunnittelussa otetaan huomioon myös liittyvän ulkoilureitin, koulun pysäköintijärjestelyjen ja mahdollisen alueellisen kierrätyspisteen sijoittamisesta tulleet toiveet. Hankkeen toteuttaminen edellyttää rakennussuunnitelmien laatimista.

Tulipesänpuiston puistokäytävien valaistus on todettu puutteelliseksi ja valaistusta ehdotetaan jatkettavaksi koko puiston alueelle.

Puistoraitti ja korotettu suojatie eivät ole linjassa keskenään.

Tavoitteellinen esteettömyyden erikoistason reitti linjautuu turvattomasti kadun ja pysäköintialueen poikki.

Koulun pysäköintialueen ja jalkakäytävän välinen luiska on sortunut.

5.2.3 Portaiden peruskorjaus

Tähän hankkeeseen on yhdistetty kahdet Pakilassa sijaitsevat portaat, jotka ovat peruskorjauksen tarpeessa. Portaat ovat liukkaat, niiden väliset soratasanteet ovat painuneet ja portaiden sivulle syntynyt oikopolkuja, jotka kuluttavat maastoa ja aiheuttavat eroosiota, eivätkä näin ole portaita turvallisempia.

Molemmat nykyiset huonokuntoiset ja loivat puuportaat, suositellaan korvattavaksi kaksilla, nykyisten portaiden molempiin päihin sijoittuvilla lyhyillä ja jyrkillä metalli- tai betoniportailla, joiden väliin tulee rakentaa tasainen kulkutie joko kivituhkapintaisena raittina tai metalliportaiden tapauksessa voidaan harkita myös metallista tasannetta. Portaiden materiaalit tarkentuvat rakennussuunnitteluvaiheessa.

Portaista toiset sijaitsevat katualueella, Länsi-Pakilassa, Lastatien ja Kyläkunnantien välissä ja toiset katualueen ja puiston rajapinnassa, Itä-Pakilassa, Urakkatien ja Kansantien välissä. Viheralueen hoitoluokka on C1.

Kansantien ja Urakkatien väliset portaat kartalla

Lastatien ja Kyläkunnantien väliset portaat kartalla.

Lastatien ja Kyläkunnantien väliset portaat ovat huonossa kunnossa

Esimerkki metalliportaista.

5.2.4 Näsinojan–Tuomarinkylänojan kunnostus

Näsinoja ja Tuomarinkylänoja muodostavat pienvesiverkoston, jonka pohjoisempi ja pääosin metsämaisemassa virtaava haara on Näsinoja. Rakennetun pientaloalueen reunalla ja avoimessa niittymaisemassa virtaava etelähaara on Tuomarinkylänoja. Haarat yhtyvät ja virtaavat Vantaanjokeen avoimessa peltomaisemassa.

Tuomarinkylänoja virtaa Näsinojanpuiston ja Kuusmiehenniityn välissä. Ajan myötä oja on syövyttänyt reunoja ja nykyisin uoma virtaa syvässä, jyrkkärinteisessä notkossa. Notkon pienilmasto on suotuisa puille ja pensaille. Kasvillisuus puron varrella on lajirikas, mutta se ei sido reuna-alueita riittävästi ja rantojen sortumia esiintyy.

Hankkeen tavoitteena on parantaa ja turvata ojaverkoston vedenlaatua. Toimenpiteet kohdistuvat sekä Tuomarinkylänojan haaraan Näsinojanpuistossa että Vantaanjoen ja Näsinojan yhtymäkohdan alueelle Laamannintien molemmin puolin. Kunnostussuunnittelun yhteydessä tulee arvioida puron ekologisen reitin esteettömyyden parantamismahdollisuuksia selvittämällä rumpujen korkeuksien perusteella merkittäviä kynnyksiä aiheuttavat putkitetut osuudet. Lisäksi tulee arvioida putkitettujen osuuksien vaikutukset puron eliöstöön.

Näsinojanpuiston alueella loivennetaan ojan jyrkimmät reunaluiskat ja istutetaan nykyistä vastaavalla rantakasvillisuudella. Laamannintien länsipuolella levennetään Näsinojaa laskeutusaltaaksi karkeimman kiintoaineksen laskeuttamiseksi. Laamannintien itäpuolelle rakennetaan kosteikko biologista esipuhdistusta varten. Kosteikosta vesi johdetaan Vantaanjokeen kapean, koskimaisen uoman kautta, jossa on runsaasti kivilohkareita veden hapettumista varten.

Koko ojaverkoston osalta kehitetään rantavyöhykkeitä, jotka vaihtelevat metrin leveästä niittypientareesta aina metsäiseen reunavyöhykkeeseen.

Haltialanmetsän alueella sijaitsevan lehtokorpialueen ennallistamisen myötä on tukittu ojia ja pyritty palauttamaan alkuperäinen biotooppi. Näsinojan ja Tuomarinkylänojan kunnostustöiden yhteydessä on tarpeen suorittaa myös Haltialanmetsän ennallistamissuunnitelmien päivitystyö, koska alue on Näsinojan latva-aluetta. Päivitystyön yhteydessä on arvioitava suunniteltujen toimenpiteiden vaikutus lehtokorpialueelta Näsinojaan virtaavaan vesimäärään, mikä vaikuttaa yllä kuvattujen toimenpiteiden suunnitteluun ja mitoitukseen.

Tuomarinkylänojan sortuvat luiskat loivennetaan.

Tuomarinkylänojan viivytysaltaan luiskat ovat liian jyrkät kasvillisuuden kehittämisen kannalta.

5.3 Suunnitteluhankkeet ja jatkotoimenpiteet

Seuraavia katu- ja puistoalueille sijoittuvia suunnitteluhankkeita esitetään toteutettavaksi tulevalla kymmenvuotiskaudella:

5.3.1 Haltialan ja Niskalan alueen kehittämissuunnitelma

Haltialan ja Niskalan alueelle laaditaan kehittämissuunnitelma, jonka tavoitteena on kehittää Haltialan ja Niskalan potentiaalia virkistysalueena parantamalla saavutettavuutta ja puutteellista opastusta alueen kulttuurihistoriallinen merkitys huomioiden. Kehittämissuunnitelmassa laaditaan koko alueen kattava opastus- ja reittisuunnitelma, joilla luodaan monipuoliset yhteydet alueelle ja sen sisällä. Yhteyksiä Keskuspuistoon, Vantaanjoen varteen ja Vantaan puolelle sekä lähialueen julkisen liikenteen pysäkeille parannetaan. Haltialan peltoalueelle toteutetaan opastettu luontoreitti, joka palvelee myös opetusta. Tavoitteena on alueen reitistön kehittäminen ympärivuotisesti toimivaksi kokonaisuudeksi. Reitistön kehittäminen kytketään Keskuspuiston ulkoilureittiverkoston kehittämiseen Opastetauluja ja infopisteitä sijoitetaan eri puolille aluetta toimivan kokonaisopastusjärjestelmän toteuttamiseksi.

Suunnitelmaan sisällytetään alueelle saapumisen liikenneratkaisuiden suunnittelu sekä pysäköintialueiden nykyisen kapasiteetin ja sijoittumisen tarkastelu sekä kehittämistoimenpiteet. Tavoitteena on kehittää aluetta kokonaisuutena. Kehittämisen painopistealueita ovat Haltialan tilan ja Niskalan arboretumin lisäksi saapuminen alueelle sekä Tammiristeyksen kohta Haltialantien ja Fallintien risteyksessä.

5.3.2 Jatkotoimenpiteet

Jatkotoimenpiteinä laaditaan Pakilan ja Tuomarinkylän alueelle (pois lukien Keskuspuisto) luonnonhoitosuunnitelma, Keskuspuiston ulkoilureitistön kehittämissuunnitelma sekä Haltialanmetsän ennallistamissuunnitelmien päivitys.

Haltialan tilan liikennejärjestelyjä tarkastellaan osana Haltialan ja Niskalan alueen kehittämissuunnitelmaa.

6 HANKKEIDEN JA TOIMENPITEIDEN RAHOITUSTARVE

Suunnitelma-alueelle esitetään seuraavia hankkeita:

- Välitalontien alueen katujen ja Taulutien peruskorjaus, 1 000 000 euroa (alv 0 %),
- Pyöräilyn ja jalankulun turvallisuusparannukset, 150 000 euroa (alv 0 %),
- Portaiden peruskorjaus, 50 000 euroa (alv 0 %),
- Näsinojan-Tuomarinkylänojan kunnostus, 300 000 euroa (alv 0 %).

Hankkeiden arvioitu rahoitustarve on yhteensä noin 1,5 miljoonaa euroa (alv 0 %).

Suunnitelma-alueelle esitetään seuraavia suunnitteluhankkeita:

- Haltialan ja Niskalan alueen kehittämissuunnitelma, 80 000 euroa (alv 0 %). Jatkosuunnitteluhankkeiden arvioitu suunnittelukustannustarve on yhteensä 0,08 miljoonaa euroa (alv 0 %).

Suunnitelma-alueelta tunnistettujen toimenpidetarpeiden yhteiskustannukset sisältäen em. hanke-esitykset ovat noin 4,0 miljoonaa euroa (alv 0 %). Hinta ei sisällä ylläpidon normaalin toiminnan puitteissa kuntoon saatettavien tarpeiden kustannuksia.

LÄHTEET

Helsingin karttapalvelu http://kartta.hel.fi

Helsingin uusi yleiskaava http://www.yleiskaava.fi/yleiskaava/

Helsingin kaupungin esteettömyyssuunnitelman Internet -sivut
https://www.hel.fi/helsinkikaikille/fi/esteettomyyslinjaukset/esteettomyyssuunnitelma/

Helsingin kaupungin hulevesistrategia, Helsingin kaupunki, rakennusvirasto, 2008.

Helsingin pienvesiohjelma. Helsingin kaupungin rakennusviraston julkaisuja 2007:3 / Katu- ja puisto-osasto.

Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelma VISTRA osa 2, Helsingin kaupunki, kaupunkisuunnitteluvirasto, 2016

Julkiset kartanopuistot ja huvilapuutarhat Helsingissä, kunnostus- ja ylläpito-ohjelma 2018-2038, kaupunkiympäristö, 2017.

Pohjoisen suurpiirin läntiset ja pohjoiset osat viheraluesuunnitelma 2004-2013, Helsingin kaupunki, rakennusvirasto, 2004

Pyöräilykatsaus 2017, Helsingin kaupunki, kaupunkisuunnitteluvirasto, 2017

Pääraittien tavoiteverkko 2015, Helsingin kaupunki, kaupunkisuunnitteluvirasto, 17.5.2007 (tarkistettu 30.5.2008)

Uudenmaan liitto (2016). Missä maat on mainioimmat. Uudenmaan kulttuuriympäristöt. 137 s. Uudenmaan liiton julkaisuja E 176 – 2016.
https://www.uudenmaanliitto.fi/files/6309/Missa_maat_on_mainiommat_E114.pdf

Viheralueiden hoitoluokitus. Viherympäristöliitto ry, julkaisu 16, Helsinki 2000

Viheralueiden hoitoluokitus, Viherympäristöliitto, julkaisu 36, 2007

Vihreä ja merellinen Helsinki 2050 VISTRA osa 1 lähtötiedot ja visio, Helsingin kaupunki, kaupunkisuunnitteluvirasto, 2013.

Yleiskaava 2002. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. Yleissuunnitteluosasto. Hyväksytty 26.11.2003.

LIITTEET

Liite 1. Aluekortit

Liite 2. Lumilogistiikkaselvitys

Liite 3. Ekosysteemipalveluiden teemakartat

Liite 4. Vuorovaikutusaineisto

Helsingin kaupunki /
Kaupunkiympäristön toimiala

Kuvailulehti

Tekijä(t)	Zuzana Hrasko-Johnson, Timo Häll, Malin Törnroos-Penttilä, Anne Ekholm
Yhdyshenkilö	Anni Tirri
Nimeke	Pakilan ja Tuomarinkylän aluesuunnitelma
Sarjan nimeke	Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön julkaisuja 2018:5
Sarjanumero	2018:5
Julkaisuaika	maaliskuu 2018
Sivuja	62
Liitteitä	4
ISSN ISBN	2489-4230 (verkkojulkaisu) 978-952-331-405-4 (verkkojulkaisu)
Kieli, koko teos	Suomi
Kieli, yhteenveto	Suomi, ruotsi, englanti

Tiivistelmä:

Aluesuunnitelma on strateginen suunnitelma, jossa tarkastellaan yleisten katu- ja puistoalueiden nykytilaa ja kehittämistarpeita. Tämä aluesuunnitelma on laadittu Tuomarinkylän ja Pakilan kaupunginosista ja se sisältää tarveselvityksen, osa-alueittain laaditut aluekortit, ekosysteemipalvelunäkökulmatarkastelun, lumilogistiikkaselvityksen sekä valituille hankkeille laaditut hankeohjelmat kustannusarvioineen.

Alueen kehittämisessä turvataan tärkeimmät ekologiset yhteydet ja luonnon ydinalueet sekä huomioidaan kulttuuriympäristöjen ominaispiirteet ja arvot. Verkostojen kehittämisessä otetaan huomioon ihmisten liikkumisen eri muodot sekä eläinten, kasvien ja veden liikkumisen mahdollistaminen. Maiseman vesitalous ja vedenlaatu otetaan huomioon sekä metsäalueilla että avoimessa peltomaisemassa ja rakennetuilla puistoalueilla. Metsäalueita kehitetään sekä luonnonsuojelu- että virkistys- ja matkailualueina. Niittyalueiden osuutta alueen viheralueiden kokonaispinta-alasta pyritään kasvattamaan.

Aluesuunnitelman laatimisen aikana toteutettu vuorovaikutus sisälsi maaliskuussa 2017 tehdyn asukaskyselyn ja huhtikuussa 2017 pidetyt asukastilaisuudet Itä-Pakilassa ja Paloheinässä. Syyskuussa 2017 toteutettiin Paloheinän koulun oppilaiden vuorovaikutustilaisuus sekä marraskuussa 2017 suunnittelijat tavattavissa -tilaisuus Paloheinän kirjastossa. Aluesuunnitelman luonnoksesta oli myös mahdollista antaa kommentteja marras-joulukuun vaihteessa Kerro kantasi -palvelussa. Lisäksi asukkaiden oli mahdollista seurata suunnittelun vaiheita ja kommentoida materiaalia kaupunkiympäristön internetsivujen kautta koko suunnittelutyön ajan.

Hankkeiksi ehdotetaan Välitalontien alueen katujen ja Taulutien peruskorjausta, pyöräilyn ja jalankulun turvallisuuden parantamista yhteensä seitsemässä pienkohteessa, kaksien Pakilassa sijaitsevien portaiden peruskorjausta sekä Näsinojan kunnostamista Torpparinmäen länsi- ja pohjoispuolisella osuudella. Lisäksi esitetään Haltialan ja Niskalan alueen kehittämissuunnitelman käynnistämistä. Suunnitelmaan liittyvinä muina jatkotoimenpiteinä laaditaan Pakilan ja Tuomarinkylän alueelle (pois lukien Keskuspuisto) luonnonhoitosuunnitelma, Keskuspuiston ulkoilureitistön kehittämissuunnitelma sekä Haltialanmetsän ennallistamissuunnitelmien päivitys.

Avainsanat Aluesuunnitelma, Pakila, Tuomarinkylä, Paloheinä, Torpparinmäki

Helsingfors stad /
Stadsmiljösektorn

Presentationsblad

Författare	Zuzana Hrasko-Johnson, Timo Häll, Malin Törnroos-Penttilä, Anne Ekholm
Kontaktperson	Anni Tirri
Titel	Pakilan ja Tuomarinkylän aluesuunnitelma (Områdesplan för Baggböle och Domarby)
Serie	Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön julkaisuja 2018:5 (Helsingfors stads stadsmiljös publikationer 2018:5)
Serienummer	2018:5
Publikationsdatum	mars 2018
Sidantal	62
Bilagor	4
ISSN ISBN	2489-4230 (nätpublikation) 978-952-331-405-4 (nätpublikation)
Språk, hela verket	Finska
Språk, sammanfattning,	Finska, svenska, engelska

Sammanfattning:

Områdesplanen är en strategisk plan där man granskar nuläget av och utvecklingsbehoven för allmänna gatu- och parkområden. Områdesplanen har utarbetats för stadsdelarna Domarby och Baggböle och omfattar en behovsutredning, områdeskorten per delområde, en granskning visavi ekosystemtjänster, en utredning av snölogistiken samt projektprogram för valda projekt jämte kostnadsberäkningar.

Vid utvecklingen av området säkerställs de viktigaste ekologiska förbindelserna och kärnområdena i naturen samt beaktas kulturmiljöernas särdrag och värden. Vid utvecklingen av nätverk beaktas de olika formerna av människornas rörlighet samt att även djur, växter och vatten kan förflytta sig mellan olika platser. Landskapets vattenresurser och vattenkvalitet beaktas såväl i skogsområden och det öppna åkerlandskapet som i bebyggda parkområden. Skogsområdena utvecklas både som naturskydds- och rekreations- samt turistområden. Ängarnas andel av totalytan grönområden i regionen ökas i mån av möjlighet.

Växelverkan under utarbetandet av områdesplanen omfattade en invånarenkät i mars 2017 och invånarmöten i Östra Baggböle och Svedängen i april 2017. I september 2017 ordnades ett interaktionsmöte för eleverna i skolan Paloheinän koulu och i november 2017 var planerarna anträffbara på Svedängens bibliotek. Det var också möjligt att kommentera utkastet till en områdesplan i tjänsten Kerro kantasi i månadsskiftet november–december. Dessutom kunde invånarna följa med de olika planeringsskedena och kommentera materialet via stadsmiljöns webbplats under hela planeringsarbetet.

Som projekt föreslås en ombyggnad av gatorna kring Mellangårdsvägen och Tavelvägen, förbättring av säkerheten för cykling och gång vid sju småobjekt, en ombyggnad av två trappor i Baggböle samt iståndsättning av Näsebäcken väster och norr om Torparbacken. Därutöver föreslås att en utvecklingsplan för Tomtbacka och Nackböle inleds. Som andra fortsatta åtgärder i anslutning till planen utarbetar man en naturvårdsplan för Baggböle och Domarby (med undantag för Centralparken), en utvecklingsplan för nätverket av friluftsleder i Centralparken samt uppdaterar restaureringsplanen för Tomtbackaskogen.

Nyckelord områdesplan, Baggböle, Domarby, Svedängen, Torparbacken

City of Helsinki /
Urban Environment Division

Description

Authors	Zuzana Hrasko-Johnson, Timo Häll, Malin Törnroos-Penttilä, Anne Ekholm
Contact person	Anni Tirri
Title	Pakilan ja Tuomarinkylän aluesuunnitelma (Area plan for Pakila and Tuomarinkylä)
Series name	Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön julkaisuja 2018:5 (Publications of the City of Helsinki Urban Environment Division 2018:5)
Serial number	2018:5
Published in	March 2018
Pages	62
Attachments	4
ISSN ISBN	2489-4230 (electronic publication) 978-952-331-405-4 (electronic publication)
Language, entire work	Finnish
Language, summary	Finnish, Swedish, English

Summary:

The area plan is a strategic plan that examines the current state and development needs of street and park areas. This area plan is drafted for the districts of Tuomarinkylä and Pakila and it contains a needs assessment, subarea-specific area cards, a review of the ecosystem service viewpoint, a report of snow removal logistics, as well as project plans drafted for selected projects, along with cost estimates.

The most important ecological connections and ecological core areas are protected, and the unique characteristics and values of the cultural environment are observed in the development of the area. The development of networks observes the various ways in which people move while striving to enable the mobility of animals, plants and water. Water management in the landscape and the quality of water are observed both in woodland areas and open fields and built park areas. Woodland areas are being developed as both nature reserves and areas for recreation and tourism. Our objective is to increase the share of meadows of the total green areas of the area.

The interactive section implemented during the drafting process of the area plan included a resident survey conducted in March 2017, as well as resident meetings organised in Itä-Pakila and Paloheinä in April 2017. An interactive meeting for the pupils of Paloheinä School was organised in September 2017, and a meeting with the residents and designers was organised in Paloheinä Library in November 2017. The area plan draft was also open to comments in the Kerro kantasi service towards the end of November and at the beginning of December. In addition, residents could monitor the phases of the planning and comment on the material on the city environment website throughout the planning process.

The proposed projects are the renovation of the streets in the Välitalontie area and Taulutie, the improvement of the safety of cyclists and pedestrians in altogether seven smaller sites, the renovation of two sets of stairs in Pakila, as well as the renovation of Näsinoja to the west and north of Torpparinmäki. In addition, the initiation of the development plan of the areas of Haltiala and Niskala is proposed. Other further measures related to the plan include the drafting of nature maintenance plans for the area of Pakila and Tuomarinkylä (excluding Central Park), a development plan for the range of outdoor trails in Central Park, as well as an update of the Haltialanmetsä restoration plans.

Keywords: area plan, Pakila, Tuomarinkylä, Paloheinä, Torpparinmäki

Kaupunkiympäristön toimiala
huolehtii Helsingin kaupunkiympäristön
suunnittelusta, rakentamisesta ja ylläpidosta,
rakennusvalvonnasta sekä ympäristöön
liittyvistä palveluista.

www.hel.fi/kaupunkiymparisto

Helsinki